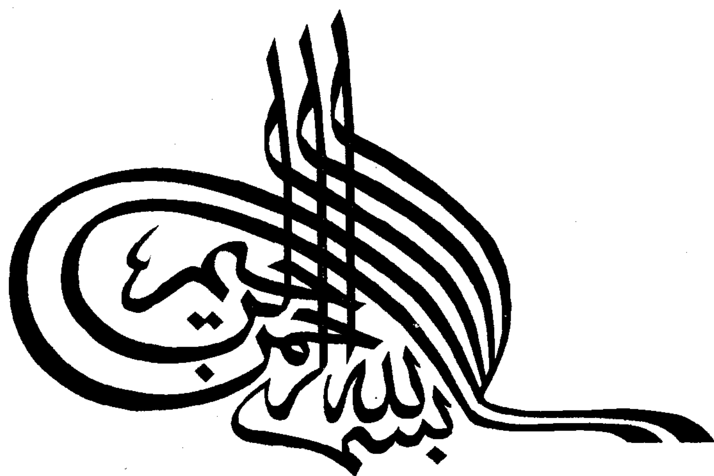
همدانلی

باباطاهرین دیوانی

(تورکجه ترجمه سی ایله)

بهرام اسدی

باغیشلایان رحم ائدن آللاهین آدی ایله

الیمیزده اولان اثر همدانلی باباطاهرین دیوانی و اونون تورکجه ترجمه‌سی دیر. باباطاهرین یاشاییشیندان ۱۰۰۰ ایلدن آرتیق کئچسه‌ده اونون تورکجه ترجمه‌سی یئنی بیرایش‌دیر. اثرین چئویرمه‌سی ۱۳۷۲- ده قورتارسادا اونون چاپا وئریلمه‌سی چوخ گئجیکمیشدی.

همدانلی

باباطاهرین دیوانی

«تورکجه ترجمه‌سی ایله»

چئویرن : بهرام اسدی

PIR باباطاهر، قرن ۵ ق.
۴۶۰۰ باباطاهرین دیوانی (تورکجه ترجمه‌سی ایله)/ چئویرن :بهرام اسدی .- ارومیه :
۲ب۲ب یاز، ۱۳۸۳ .
۲۲۳ص.

ISBN:964-95129-8-5

پشت جلد لاتینی شده :
Bahram asadi: Hamadanli babatahirin divani
(azarbaycan turkcesinda)
۱.شعرفارسی -قرن ۵ق.۲.شعرفارسی -قرن ۵ق -ترجمه شده به ترکی
آذربایجانی .الف. اسدی،بهرام، ۱۳۴۳ - ، مترجم. ب. عنوان.
ت ت / ۱۱۴ ب ۲۲ /۱ فا۸

کتابین آدی .... باباطاهرین دیوانی
یازان .... باباطاهر
چئویرن .... بهرام اسدی
حروف دوزن .... فیروز کاشیگر
چاپ نوبتی و تاریخی .... بیرینجی چاپ ۱۳۸۳
تیراژ ۵۰۰۰
ناشر .... یاز
چاپ .... اورمیه
صحیفه سایی ۲۲۴

ساتیشی : ۲۰۰۰ تومن

ISBN:964-95129-8-5 شابک : ۹۶۴-۹۵۱۲۹-۸-۵
اورمیه: خیابان مدنی ۱ کوی ۱۶ پلاک ۱۰۳ انتشارات یاز تلفاکس ۲۷۶۴۲۹۵-۰۴۴۱

ایچینده کی‌لر

عنوان
صحیفه

ترجمه باره‌ده

اون ایل بوندان اوّل عراق کوردلری طرفیندن باباطاهر دیوانی‌نین کوردجه ترجمه‌سی الیمه چاتارکن بو دیوانی آنا دیلیمیزه ترجمه ائتمگین ایلک قیغیلجیملاری ذهنیمده چاخدی .سونرالار تربیت معلم (پداقوژی) مرکزینده درس اوخودوغوم زامان باباطاهرین درس‌لیک‌لریمیزده اولان دوبیتی‌لرین ترجمه ائده‌رک اونا قانع اولماییب باباطاهر دیوانین گؤتوروب اللی‌یه یاخین اونون دوبیتی‌لریندن ترجمه ائتدیم .بو ایش سگگیز ایل ائله بئله قالدی .بو سون واختلار بیر عده دوستلارین تشویق‌لری‌ایله ایشی یئنیدن باشلاییب و تقریباً ایکی ایل مدّتینده ترجمه‌نی بیتیردیم .

ترجمه ایشی‌ایله تانیش اولانلار بوایشین حساس‌لیغی و چتین‌لیک‌لرین ده یاخشی بیلیرلر . مخصوصاً قافیه‌لی ، ردیفلی ، وزنلی و احساسلی شعر ترجمه‌سی .

بورادا یالنیز «کلمه» لرین ترجمه‌سی ایش گؤرمز و مفهومو یئتیرمز و بو مسأله ایکی دیلین اصطلاحلارینین ، مثل‌لرینین و دیل گرامرلرینین فرقلی اولماقلاریندان آسیلی‌دیر. باباطاهر دیوانینین ترجمه‌سینده ده ائله بیز بومسأله‌لر ایله اوزلشدیک . قوللوغونوزدا اولان باباطاهرین تورکجه ترجمه‌سینده چالیشیلیبدیر نهایت امانتدارلیق حفظ اولونسون و امکان قدری شعرلر «ترجمه» اولسونلار ، آنجاق دئدیگیمیز کیمی گاهدان بوایش ال وئرمه‌ییب و بئله حاللاردا چالیشیغیمیز بونا اولوبدور کی شاعرین

احساسی و دوشونجه‌سی حفظ اولاراق یئنی بیر اثر یازیلسین (بیر، ایکی یا اوچ مصراعدا).

باباطاهرین فارسجا دیوانی جور به جور قطع‌لرده مختلف شخص‌لر طرفیندن دؤنه - دؤنه چاپ اولوب . بیرعده اونون اثرلرین ایکی حصه‌یه بؤلوب «رباعیات باباطاهر» و «رباعیات مشکوک» عنوانلاری ایله چاپ ائدیبلر. هامیا آیدین اولدوغو کیمی باباطاهرین دوبیتی‌لری (ترانه‌لری) فارس فولکلورونا داخل اولوب و بیزیم بایاتی‌لاریمیز کیمی سینه‌دن - سینه‌یه کئچیبلر و بو طبیعی‌دیر کی مختلف شخص‌لر طرفیندن نئچه - نئچه دوبیتی‌لر یازیلیب و اونون آدینا اونون دیوانینا یول تاپیبلار و بو ، دیوانین اؤزونده ده آیدین گؤرسنیر . آنجاق بیز فارس ادبیاتی و فارس فولکلوروندان بیر نمونه کیمی اولان بو دوبیتی‌لری آییرمادیق و مختلف نسخه‌لرده هر نه باباطاهرین آدینا یازیلان دوبیتی وار ایدی .ترجمه ائدیب کتابا داخل ائتدیک . یئنی گؤردوگوموز بیر ایش ده بو اولدوکی دوبیتی‌لری موضوع و مضمون باخیمیندان اون حصه‌یه بؤلدوک و بو دا ایسته‌دیکلری موضوعنو تئز تاپیب و مطالعه ائده بیلسین‌لر دئیه علاقه‌لی اوخوجولارین چتین‌لیگه دوشمه‌مک‌لری ایچون قرارا آلیندی .

آنجاق بورادا دا بیر عده دوبیتی‌لر ایکی یا اوچ بؤلمه‌ده ده گله بیلردیلر بیز ایسه تکرار اولماسینلار دئیه . اونلاری آرتیق اویاری اولان بؤلمه‌یه یئرلشدیردیک . ایرادلاریمیزین دا اولماسی یئنه طبیعی‌دیر .

ساغ اولون - بهرام اسدی ۱۳۷۲

باباطاهر کیم ایدی ؟ [۱]

انسانی جامعه‌لرده همیشه الوان انسانلار یاشاییبلار : کیچیک انسانلار.بؤیوک انسانلار . آلچاق انسانلار، یوکسک انسانلار و ...

ائله انسانلار اولوبلار کی تاریخین مسیرین دگیشیبلر، ائله انسانلاردا اولوبلار کی اونلارین اولماقلاری انسانی جامعه‌یه هئچ تأثیر بوراخماییب ائله بو جامعه‌ده ائله انسانلار دا اولوبلار کی تاریخ اونلارین آدلارین چکمکدن بئله اوتانیر.

---

۱ - از آنجایی که نسخه‌های مختلف از دیوان فارسی باباطاهر با مقدمه‌های مفصل در بازار موجود و در دسترس همگان است از آوردن مقدمهٔ فارسی منصرف شدیم . مترجم

بو جامعه‌نین شاعرلری ده اولوب .بیزجه شعر، انسان دویغولارینا گوزگو کیمی‌دیر . بیز انسان احساسینین ان گؤزل عکسینی و صمیمی پیچیلتی‌سینی دوزگون شعرلرده گؤره بیلریک . آنجاق یوخاریدا قئید ائتدیگیمیز انسانی جامعه‌نین الوان انسانلاری اولدوغو کیمی الوان شاعرلری ده اولوبدور.کیچیک شاعرلر، بؤیوک شاعرلر، آلچاق شاعرلر، یوکسک شاعرلر و ...

ائله شاعرلر اولوبلار کی اؤز شعرلری‌ایله انقلاب یارادیبلار و بوتون شعر مسیرین دگیشیبلر و آیری شاعرلری اؤز زامانلاریندا یا حتی تاریخ بویو اؤزلرینه مفتون ائدیبلر، بو جامعه‌ده ائله شاعرلر ده اولوبلار کی اونلارین اولماقلاری شعر عالمینه هئچ تأثیر بوراخماییب ائله‌لری اولوب کی آنجاق شهرته چاتسینلار دئیه هر بیر رذالته بویون اگیب هر قان تؤکن ظالم سلطانا مدحیه‌لر یازیبلار . بئله بیر شاعرلر اؤز زامانلاریندا یالانچی بیر شهرته و مقاما چاتیبلارسا دا آنجاق شهرتلری ائله او سلطانین سلطنتی عؤمرو قدر اولوب و اوندان سونرا یا آدلاری ایتیب باتیب یا خود آدلاری قالیبسا دا حؤرمت ایله آلقیشلانماییبلار . عینی جامعه‌ده بیر پارا شاعرلر ده اولوبلار کی یوکسک معنوی مقاملارا مالک اولدوقلاری حالدا شهرتدن اوسانیب بیر بوجاقدا ساکت یاشاییش کئچیریبلر . آنجاق اشاره ائتدیگیمیز کیمی انسانی دویغولارا گوزگو توتوب و انسان احساسینی ان گؤزل بیر شکیلده شعرلرینده ترنم ائدیبلر .

آدلاری تاریخ بویو حؤرمتله خاطرلانیب و عزیزلنن شاعرلر ده ائله

بو شاعرلر اولوبلار همدانلی باباطاهر ده بو شاعرلرین بیری‌دیر . همدانین الوند داغینین اتگینده یاشایان بوقوجا، ساکت بیر یاشاییش کئچیردیگینه گؤره اونون حیاتی باره‌ده آرتیق معلومات یوخدور. مختلف روایت‌لره گؤره اونون یاشادیغی ایل‌لر ، ایکی یوز ایل اختلاف ایله نقل اولوبدور ، آنجاق روایت‌لرین مشهورو اونون ۳۲۶ هجری قمری ایلینده دوغولوب ۴۱۰ –جو ایلده وفات ائتدیگینی قئید ائدیب شعرلریندن آلینان معلوماتا گؤره آتاسینین آدی فریدون ، اؤزونون آدی طاهر اولوب ، فریدون آدیندا بیر اوغلو دا وار ایمیش کی طاهرین اؤزو یاشادیغی ایل‌لر اوغلو اؤلور . طاهر اوزون ایل‌لر بویو سفرده اولوب مختلف یئرلری گزمیشدی .

بیر روایته گؤره سلجوقلو پادشاه طغرل (توْغرول) بگ ایله گؤروشوب توغرول بگ اوندان اؤیود ایسته‌دیکده طاهر اوندان ملّت ایله عدالت و یاخشی‌لیق‌لا کئچینمگی ایسته‌ییب اونا خئیر دعا ائتمیشدی .

و اما طاهرین «باباطاهر» اولماسی ، آذربایجان ادبیاتیندا دده قورقوت ، دده‌قاسم و بوکیمی یوکسک ادبی مقاملاری اولان ائل آغ ساققالی کیمی تانینان «دده»لریمیز اولان کیمی فارس ادبیاتیندا دا عینی معنا وئرن «باباطاهر» «باباجعفر»لر کیمی «بابا»لار اولوبلار و بو خلقین اونلارا بسله‌دیکلری حؤرمت و اردمی گؤستریر.

«همدانلی باباطاهر» «باباطاهرعریان» آدینا دا مشهوردور . بونونلا یاناشی فارس فولکلوروندا بیر پارا افسانه‌لر ده واردیر .بو دا طبیعی‌دیر. تورک ادبیاتیندا دا بؤیوک شخصیت‌لرین حیاتلاری باره‌ده بئله بیر

افسانه‌لری گؤروروک (کوراوغلو - آشیق غریب - شاه اسماعیل و ...) و بو دا یئنه ساده کوتله‌نین اونلارا وئردیکلری اهمیتین نتیجه‌سی دیر.

بو افسانه‌یه گؤره باباطاهر گنج یاشلاریندا ایکن بیر مدرسه‌یه یولو دوشرک طلبه‌لری شیرین درس اوخوماغا و بیری - بیری ایله بحث ائتمگه مشغول گؤرور آنجاق اونلارین بحثلریندن باش قورتارمیر، طلبه‌لرین بیرینه یاناشیب «سیز نه ائدیرسیز کی بو علم‌لره و ایلاهی سیررلره واقف اولورسوز؟» دئیه سؤال وئردیکده طلبه اونو اله سالماق ایچون دئییر: «بیز چوخ عذاب چکریک گئجه یاریسی بو حیه‌طده‌کی حوضون بوزون سیندیریب عریان اولوب اوندا غسل ائدرکن قیرخ یول باشیمیزی سوُیا باساریق» طاهر ایسه ساده‌لیگیندن بونو حقیقت بیلیب همان ایشی گؤرور، آنجاق دوغرودان دا ائله سیررلره آگاه و علم‌لره عالیم اولور.

بوافسانه‌دن سؤووشساق «عریان» کلمه‌سینین معناسینا باخاجاغیق؛ «عریان» «لوت» دئمکدیر «پالتارسیز»، و بونو بئله دئیه بیلریک کی «طاهر» دونیا علاقه‌لریندن، دونیا زینتیندن و انسانی مشغول ائدن هوس‌لردن سویونوب انسان روحونون پارلاق دویغولارینی چوخ آچیق و «عریان» شکیلده اؤز شعرلرینده عکس ائتدیرن بیر شاعر اولموشدور.

دوشونمم کیم منی لوت عریان ائتمیش
اؤزوم جلاد اولارکن جاندان ائتمیش
قیلینجین وئرگیلن ییرتیم بو کؤکسو
گؤروم عشقین نه‌لر بو جانلان ائتمیش

باباطاهر اؤز شعرلرینی ائله بوگونه قدر ایرانین غربینده دانیشیلان «لور» لهجه‌سینده یازمیشدی لور فارس دیلینین بیر لهجه‌سی سایبلیر ، شعرلرینین اکثریتین ، بیزیم بایاتی‌لارا بنزه‌ین ایکی بئیتدن عبارت اولاراق «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل» وزنینده یازمیشدی بیر نئچه غزلی ده واردیر.

آنجاق اونون شعردن باشقا عرب دیلینده اولان بیر پارا «کلمات قصار» یاخود «قیسا سؤزلری» ده گلیب زامانیمیزا چاتمیشدیر و بو، اونون عرب دیلینی بیلمه‌سینی ده گؤستریر. سؤزوموزون سونوندا اونون قیسا سؤزلریندن نئچه نمونه وئریریک :

العلم دلیل المعرفة : علم معرفته یؤل قویار

العلم قیدالعبودیة : علم عبادته وادار ائدیجی‌دیر

أخرالمعرفة و کمالها التسلیم لامرالله : معرفتین نهایتی و بوتؤولنمیشی آللاهاتسلیم اولماق‌دیر.

الذکر حیوة القلب : آللاهی خاطرلاماق اوره‌گین یاشاییشی‌دیر.

من ترک التدبیر رضی بالتقدیر: مصلحتی بوراخان قضا و قدره باش اگمه‌لی‌دیر.

ایندی‌لیکده باباطاهرین مزاری همدان شهرینین گون باتاریندا اوجا بیر یئرده و امامزاده حارث ابن علی‌نین مقبره‌سی یاخین‌لیغیندا واقع اولوب عارفلرین زیارتگاهی‌دیر . آللاه‌تعالادان اونا اولو مقاملار آرزولاییریق .

بهرام اسدی

اورمو. ۱۳۷۲

«منظوم مقدمه»

قدیم‌لردن بئله نقل ائیله‌میشلر
یازیلمیش اوکباتاندا بؤیله دفتر
قوجا الونده سورموش حیاتین
باباطاهر آدیندا بیر قلندر

او دوزگون عشق‌لر پروانه‌سی‌ایمیش
او عرفان گنجینین دردانه‌سی‌ایمیش
جوشارکن سینه‌سینده آللاه عشقی
او اؤز دؤورانینین فرزانه‌سی‌ایمیش

اونا الهامچی دوزگون عرفان اولموش
اونون عرفانی هرگون آرتان اولموش
آتارکن دونیانین جیندیر چوخاسین
بو دونیا زینتیندن عریان اولموش

مثل اولموش آدی درویش‌لر ایچره
ارن‌لر، تانریا ارمیش‌لر ایچره
گزن دیوانینی غرق ائیلر البت
اونو یوز مرحبا – آلقیش‌لار ایچره

یانیب هجران اودوندا ناله چکمیش
مجازلاردان اوزاق صادق بو درویش
گؤروب یئددی شهر عرفان یولوندا
قیلیبدیر انفس و آفاقی گردش

سؤزو ساده اؤزو ساده بو ابدال
وئریب درویش‌لره بیر اؤزگه احوال
اونون عارف‌لره بو ساده شعری
نئجه وئرمیش گؤرون تاریخ بویو حال

اولوب ساده بو ابدالین کلامی
اونون اشعارینا حیراندی هامی
نئچه یوز ایل‌لر اوستوندن کئچیبسه
یئنه مست ائیله‌ییر دونیانی جامی

بیزیم تورک ائل‌لری اولماز حبیبسیز
آذربایجانیمیز آشیق غریبسیز
باباطاهر کیمی یانمیش غریبدن
نه‌دن تورک ائل‌لری قالسین نصیبسیز

اونون دیوانینی سئیر ائیله‌یردیم
ظریف احساسینا حسرت یئیه‌ردیم
نئچه واخت ایدی بو دیوان الیمده
اوتورموش کندیمه بؤیله دئیه‌ردیم :

نولایدی سؤزلری تکلشدیره‌یدیم
عجم‌له تورکلری اگلشدیره‌یدیم
نولایدی کی «باباطاهر» قوجانی
«دده طاهر» قیلیب تورکلشدیره‌یدیم

بو اولدو من بو اقدامه گیریشدیم
جسارتلی گئدیب گاهدان سوروشدوم
بیلن‌لردن سوروشدوم بیلمه‌دیگیمی
گئدیب طاهرَ اولان یوردا ایریشدیم

قوجامیز سؤزلرین نیسگیللی یازدی
سؤزون گاه پرده‌لی گاه بللی یازدی
باباطاهر منیم بارماقلاریملا
یئنی دیوانینی تورک دیللی یازدی

نئچه مدت قلم دفترله اولدوم
باباطاهر کتابین ختم قیلدیم
باباطاهر من اولدوم سانکی گاهدان
باباطاهر من اولموش یوخ یانیلدیم

گلین تورک ائل‌لری طاهر بابایه
وئره‌ک اشعارینی باد صبایه
آپارسین اؤلکه – اؤلکه، اوْیماق – اوْیماق
ائله سوغاتدی بو تحفه اوْبایه

باباطاهردی بو گوللو - چیچکلی
قیزیل‌لی -اینجی‌لی دورلو ایپکلی
وارین سئیرانه بو پیرین باغیندا
آغاجلارین گؤرون الوان لئچکلی

کؤنول‌لرده نه نیسگیل نه داغ اولسون
اوجالیقدا باشیز هوندور داغ اولسون
نه قدری وار بو دونیامیز ایلاهی
بیزیم یوردلار بیزیم ائل‌لر ساغ اولسون

آذربایجانلی‌لار آد ائیله‌سینلر
بیزی بلکه بیر آن شاد ائیله‌سینلر
بو دیوانی آلیب رحمتله بیزدن
گلن‌لر بلکه بیر یاد ائیله‌سینلر.

بهرام اسدی

اورمو - ۸-۵-۷۲

بخش اول :
خداوند متعال و اولیا

☆ ☆ ۱ ☆ ☆

تن محنت کشی دیرم خدایا
دل حسرت کشی دیرم خدایا
زشوق مسکن و داد غریبی
به سینه آتشی دیرم خدایا

☆ ☆ ۲ ☆ ☆

خداوندا به فریاد دلم رس
کس بیکس تهٔیی مو مانده بیکس
همه گویند طاهر کس ندیره
خدا یار منه چه حاجت کس ؟

☆ ☆ ۳ ☆ ☆

الهی واکیاشم واکیاشم
موکه بی دست و پایم واکیاشم
همه از در برونن واته آیم
ته گر از در برونی واکیاشم

بیرینجی بؤلمه :

تانری تعالی و اولیا

☆ ☆ ☆ ۱ ☆ ☆

جانیم محنتلی دیر آللاه آی آللاه
اورک حسرتلی‌دیر آللاه آی آللاه
یوواسیزلیق غریب‌لیک سیخدی جانیم
سینه‌مسه اودلودور آللاه آی آللاه

☆ ☆ ۲ ☆ ☆

کؤنول امدادینا سن یئت ایلاهیم
بئکس‌لر کیمسه‌سی سنسن پناهیم
هامی سؤیلر بئکس‌دیر طاهر آنجاق
نه لازم اؤزگه واریمسا ایلاهیم

☆ ☆ ۳ ☆ ☆

ایلاهی کیم‌لر ایله من اولوم یار
بئله السیز-آیاقسیز قالمیشام زار
هامی قوْوسا سنه ساری سورونَنم
کیمه ساری گئدیم سن قوْوسان ای یار؟

☆ ☆ ☆ ۴ ☆ ☆

الهی گر بواجم ور نواجم
ته زونی حاجتم را مو چه واجم
اگر بنوازی‌ام حاجت رواکن
اگر محروم سازی مو چه واجم

☆ ☆ ۵ ☆ ☆

به صحرا بنگرم صحرا ته وینم
به دریا بنگرم دریا ته وینم
به هر جا بنگرم کوه و در و دشت
نشان از قامت رعنا ته وینم

☆ ☆ ☆ ۶ ☆ ☆

شو تارت بوینم خواهش از پی
شده کون و مکان از خلقت حی
حقیقت بشنو از طاهر که گردید
به یک «کن» خلقت کون و مکان طی

☆ ☆ ۷ ☆ ☆

مو آن اسپیده بازم سینه سوهان
چراگاه مو بی سر بشن کوهان
همه تیغی به سوهان می‌کرن تیز
مو آن تیغم که یزدان کرده سوهان

☆ ☆ ۴ ☆ ☆

سنه شرح ائتمه‌ییم یا ائیله‌ییم من
بیلیرسن حاجتیم نه سؤیله‌ییم من
اگر لطف ائیله‌سن حاجت روا قیل
اگر محروم قیلسان نئیله‌ییم من ؟

☆ ☆ ۵ ☆ ☆

چؤله باخسام سنی صحرادا گؤرره‌م
باخارسام دریایا دریادا گؤرره‌م
باخارسام هر یانا داغدا – دوزنده
نشانین قامت رعنادا گؤرره‌م

☆ ☆ ۶ ☆ ☆

قارانلیق بیر گئجه گؤرره‌م هویدا
یاراتمیش یئر – گؤیو خلاّق دانا
حقیقت دینله طاهردن کی اولموش
بوتون کون و مکان بیر «کن» ده پیدا

☆ ☆ ۷ ☆ ☆

من اؤل آغ لاچینام باغرین ایتیلتمیش
منیم یایلیملاریم داغلاردا ایتمیش
ایتیلدرلر قیلینجی قؤورا ایله
قیلینجام من منی تانری ایتیلتمیش

☆ ☆ ۸ ☆ ☆

کجا بی جای ته ای یار دلخواه

که تا مو بسپرم آن جایگه راه

همه جا جای ته مو کور باطن

غلط واتم غلط استغفرالله

☆ ☆ ۹ ☆ ☆

از آن روزی که ما را آفریدی

به غیر از معصیت چیزی ندیدی

خداوندا به حق هشت و چارت

ز مو بگذر شتر دیدی ندیدی

☆ ۱۰ ☆ ☆

خوشا آنانکه الله یارشان بی

به حمد و قل هوالله کارشان بی

خوشا آنانکه دایم در نمازند

بهشت جاودان بازارشان بی

☆ ☆ ۱۱ ☆ ☆

کریمی که مکانش لامکان بی

صفابخش تمام گلرخان بی

نگهدارندۀ روز و شو خلق

به هر جنبندۀ روزی رسان بی

☆ ☆ ۸ ☆ ☆

هایاندادیر سنین یوردون گؤزل ماه
گلیب سن‌له اولام من تا کی اورجاه
بوتون یئرلر سنین ، من باطنی کور
یانیلدیم چوخ یامان استغفر الله

☆ ☆ ۹ ☆ ☆

اوگوندن کی بیزه بخش ائیله‌دین جان
نه گؤردون معصیتدن غیری سبحان ؟
ایلاهی سگگیزین‌له دؤردون ایچون
دوه گؤرسن ده بیزدن گؤرمه‌میش سان

☆ ☆ ۱۰ ☆ ☆

خوش اونلاره کی آللاه یارلاری‌دیر
بو حمد و قل هوالله وارلاری‌دیر
خوش اونلار کی دورار دایم نامازا
آدی جنت اولان بازارلاری‌دیر

☆ ☆ ۱۱ ☆ ☆

مکانی لامکان حوسنو بیتیرمیش
گؤزل‌لر اوزلرین اینجه گتیرمیش
گئجه –گوندوزلرین فیرلاندیرانی
اؤزو هر جانلیا روزی یئتیرمیش

☆ ☆ ☆ ☆
۱۲
چه واجم هر چه واجم واته شان بی
سخن از بیش و از کم واته شان بی
به دریا مو شدم گوهر برآرم
هر آن گوهر که دیدم واته شان بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳
مو آن مستم که از پا سر نزونم
سر و پایی به جز دلبر نزونم
دلارامی کزو گیرد دل آرام
به غیر از ساقی کوثر نزونم

☆ ☆ ☆ ☆
۱۴
شو تارت بوینم تار تارو
گرفته ظلمتش هر برج و بارو
خدایا روشنایی بر دلم ده
که تا وینم جمال هشت و چارو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵
شوی خواهم که پیغمبر بوینم
دمی با ساقی کوثر نشینم
بگیرم در بغل قبر رضا رو
در آن گلشن گل شادی بچینم

☆ ☆ ۱۲ ☆ ☆

دئییم نه ؟ هر سؤزوم وار سندن ایدی
سؤزوم آز- چوخ نه واردیرسا «سن» ایدی
یؤنه‌لدیم دریایا گوهر چیخاردام
هر اوْل گوهر کی گؤردوم سن‌لن ایدی

☆ ☆ ۱۳ ☆ ☆

من اوْل مستم کی بیر آددیم دوْلانماز
یاریندان ساری بیر کیمسه بوُلانماز
اوره‌کلر توْختاغی یار ایستر ایسن
سوای اوْل ساقی کوثر اولانماز

☆ ☆ ۱۴ ☆ ☆

سنی گؤردوم قارانلیقلاردا هیهات
آلارکن هر یانی قاپ - قاره ظلمات
گؤره‌م تا سگگیز ایله دؤرد جمالین
منیم بو کؤنلومو یارب ایشیقلات

☆ ☆ ۱۵ ☆ ☆

کؤنول پیغمبری ایستر کی گـؤرسون
بیر آن ساقیّ کوثرله اوْتورسون
قوجاقلارکن رضانین پاک مزارین
گولستانیندان اینجه غنچه درسین

☆ ☆ ☆ ☆
۱۶

مو آن دلدادهٔ یکتاپرستم

که جام شرک و خودبینی شکستم

منم طاهر که در بزم محبت

محمد(ص) را کمینه چاکرستم

☆ ✯ ✯ ☆

۱۶

من اؤز آللاهیم ایله دوز اولارکن

آتیب شرکی بوتون کئچدیم اؤزومدن

آدیم طاهر محبت بازاریندا

محمد چین (ص)ان آلچاق قارواشام من

بخش دوم

عشق و حالات عاشق

☆ ☆ ۱۷ ☆ ☆

هرآنکس عاشق است از جان نترسد
عاشق از کنده و زندان نترسد
دل عاشق بود گرگ گرسنه
که گرگ از هی هی چوپان نترسد

☆ ☆ ۱۸ ☆ ☆

خرم آنان که از تن جان نزونند
زجانان جان زجان جانان نزونند
به دردش خوکرن سالان و هاهان
به درد خویشتن درمان نزونند

☆ ☆ ۱۹ ☆ ☆

اگر چون موم صد صورت پذیرم
به هر صورت به دل نقش ته گیرم
ته تا بخت منی هرگز نخوابم
ته تا عهد منی هرگز نمیرم

ایکینجی بؤلمه :

عشق و عاشقین حالاتی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷

ایچین وورغون هاچان قورخار جانیندان
هاچان قؤرخار بـوخؤودان زنـدانـیندان
کؤنول عاشقده بیر آج قوردا بنزر
بو آج قورد پنسیمز هایدان چوباندان

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸

خوش اؤل کی بیلمه‌بیر جسمینده جانی
جاناندان جانی یا جاندان جانانی
سینیشمیش دردینه آیلارلا ایل‌لر
دوشوب آختارمادان درده دوانی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۹

اگر موم تک منی یوز صورت ائتسن
اولار عشقین عیان هر بیر شکیلدن
چیخارسان اؤغروما گر یاتمارام هئچ
من ایله عهدین اولسا اؤلمرم من

☆ ☆ ۲۰ ☆ ☆

خوشا آنانکه از پا سر نزونند
میان شعله خشک و تر نزونند
کنشت و کعبه و بتخانه و دیر
سرایی خالی از دلبر نزونند

☆ ☆ ۲۱ ☆ ☆

خوشا آنانکه هر شامان ته وینند
سخن واته کرن واته نشینند
گرم دسرس نبی آیم ته وینم
بشم آنان بوینم که ته وینند

☆ ☆ ۲۲ ☆ ☆

خوشا آنانکه هر ازبر نزانند
نه حرفی واتویسند نه بخوانند
چو مجنون رو نهند اندر بیابان
در این کوه‌ها رون آهو چرانند

☆ ☆ ۲۳ ☆ ☆

خوشا آنانکه سودای ته دیرند
که سر پیوسته در پای ته دیرند
به دل دیرم تمنای کسانی
که اندر دل تمنای ته دیرند

☆ ☆ ۲۰ ☆ ☆

خوش اونلار کی ایاق - ألدن چیخارکن

اود ایچره یاش - قورو بیلمزلر اصلاً

یا کعبه «دئیر» یا «بتخانه» «خاورا»

بوش ائو گؤرمزلر اؤز سئوگیل‌لریندن

☆ ☆ ۲۱ ☆ ☆

خوش اونلارکی سنی ائتدیکده رؤیت

ائدرلر اگلشرکن سن‌له صحبت

سنی گؤرمک منه ال وئرمز ایسه

سنی گؤرموش‌لری قیللام زیارت

☆ ☆ ۲۲ ☆ ☆

خوش اونلار سینه‌دن دفتر یویارلار

نه بیر کلمه یازیب نه اوخویارلار

چؤله اوز دؤندریب مجنون سایاغی

دوشرکن داغلارا جیران یایارلار

☆ ☆ ۲۳ ☆ ☆

خوش اونلار کی سنه سئودالاری وار

سنین آددیملارینا باش قؤیارلار

منیم کؤنلوم سئور اؤل کس‌لری کی

کؤنول‌لر ایچره بسلرلر سنی ، یار

☆ ☆ ۲۴ ☆ ☆

مو که سر در بیابونم شو و روز
سرشک از دیده بورانم شو و روز
نه تب دیرم نه جایم میکره درد
همیدونم که نالونم شو و روز

☆ ☆ ۲۵ ☆ ☆

ته که زونی به مو چاره بیاموز
که این تیره شوان واکه کرم روز
گهی واژم که کی بی روز وا بی
گهی واژم که هرگز وا نبی روز

☆ ☆ ۲۶ ☆ ☆

بوره بلبل بنالیم از سر سوز
بوره عشق سحر از مو بیاموز
ته از بهر گل پنجروزه نالی
مو از بهر دلارامم شو و روز

☆ ☆ ۲۷ ☆ ☆

دلا دنگم دلا دنگم دلا دنگ
ز دستم شیشهٔ ناموس بر سنگ
همه واژن به مو بی نام و ننگی
کسی که عاشقه چش نام و چش ننگ

☆ ☆ ۲۴ ☆ ☆

اؤزوم چؤلده دولاندیررام دون و گون
گؤزومدن یاش الندیررەم دون و گون
نه آغریر بیر یئریم قیزدیرمیشام نه
گؤزو آنجاق سولاندیررام دون و گون

☆ ☆ ۲۵ ☆ ☆

بیلن‌سن سؤیله هانسی دوز ایزیمدیر؟
قارانلیقلار هاچان بس گوندوزومدور ؟
هاچان گوندوز اولار ؟ گاهدان دئمیشسم
«آچیلماسین سحر» گاهدان سؤزومدور

☆ ☆ ۲۶ ☆ ☆

گل ای بولبول سیزیلدارکن یانیقلی
اوباشدان عشقینی اؤیرن قانیقلی
سن آغلیرسان دا بئش گونلوک گول ایچون
گئجه -گوندوز یاریمچون من یانیقلی

☆ ☆ ۲۷ ☆ ☆

کؤنول ؛ دنگ اولموشام دنگم کاریخمیش
ناموس شیشەم الیمدن داشه چاخمیش
گلن سؤیلر منه آدی باتیردین
اولان عاشق آدی - سانی بوراخمیش

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸

منم آن آجرین مرغی که فی‌الحال
بسوجم عالمی گر برزنم بال
مصور گر کشد نقشم به دیوار
بسوجم عالم از تأثیر تمثال

☆ ☆ ☆ ☆
۲۹

مو که افسرده حالم چون ننالم ؟
شکسته پرّ و بالم چون ننالم ؟
همه گوین فلانی ناله کم کن
ته آیی در خیالم چون ننالم ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۳۰

اگر چشمم بدوزی دوته خواهم
وگر جسمم بسوجی سوته خواهم
اگر باغم بری بر چیدن گل
گل همرنگ و هم بوی ته خواهم

☆ ☆ ☆ ☆
۳۱

دلم دردین و نالونه چه واجم
رخم گردین و خاکینه چه واجم
بگردیدم به هفتاد و دو ملت
به صد مذهب منا دینه چه واجم

☆ ☆ ۲۸ ☆ ☆

من اوْل یانمیش قوشام در حال ای یار
یاخارام عالمی چالسام قاناد لار
چکرسه نقشیمی دیواره رسّام
یانار حتم ائیله نقشیمدن ده دیوار

☆ ☆ ۲۹ ☆ ☆

اولارکن پیسن گونومده سیزلامابیم ؟
قاناد سینمیش دؤنوم ده سیزلامابیم ؟
گؤرن سؤیلر فلانی آز سیزیلدا
دورارسان گؤز اؤنومده سیزلامابیم ؟

☆ ☆ ۳۰ ☆ ☆

دئسن «گؤرمه!» هاچان من گؤررم ای یار؟
دئسن «یانسین جانین» یاندیررام ای یار
اگر گول درمگه باغه آپارسان
سن ایی سن رنگلی گول درره‌م ای یار

☆ ☆ ۳۱ ☆ ☆

حزین کؤنلوم سیزیلداق‌دیر دئییم نه ؟
اوزوم توز ایله تورپاق‌دیر دئییم نه ؟
دولاندیم یئتمیش ایکی ملت ایچره
منیم دینیم یوز ایرماق‌دیر دئییم نه ؟

☆ ☆ ۳۲ ☆ ☆

باده بر گیرم و سیر گلان شم
کنار سبزه و آب روان شم
دو سه جامی خورم با شاد کامی
دایم مست و به سیر لولیان شم

☆ ☆ ۳۳ ☆ ☆

از آن دلخسته و سینه فکارم
که گریان در ته سنگ مزارم
بواچندم که ته شوری نداری
سراپا شور دارم شر ندارم

☆ ☆ ۳۴ ☆ ☆

به دل درد غمت باقی هنوزم
کسی واقف نبو از درد سوزم
نبو یک بلبل سوته به گلشن
به سوز مو نبو کافر به روزم

☆ ☆ ۳۵ ☆ ☆

گلستان جای ته ای نازنینم
مو در گلخن به خاکستر نشینم
چه در گلشن چه در گلخن چه صحرا
چو دیده واکرم جز ته نوینم

☆ ☆ ۳۲ ☆ ☆

آلیم باده گولستاندا دولانیم

چمن‌لرده چکیم قیها دولانیم

ایکی - اوچ جام ایچیم من شادلیق‌ایله

لول اولدوقدا پیان‌لارلا دولانیم

☆ ☆ ۳۳ ☆ ☆

من اوندان خسته‌یم ده قلبی دردلی

گؤزو یاشلی مزارلیقدا لحدلی

دئیه‌رلر شوردان سنده اثر یوخ

شریم یوخ کی شوروم وار گؤر نه حدلی!

☆ ☆ ۳۴ ☆ ☆

کؤنولده درد - غمین قالمیش لبالب

نه بیلسین کیمسه کی منده نه‌دیر تب

یانیقلی بولبول اولماسین گول اوسته

منیم تک اولماسین کافرده یا رب

☆ ☆ ۳۵ ☆ ☆

یئرین‌دیر نازنینیم گولستانلار

تولانباردا کول اوسته دوشموشم زار

گولستاندا تولانباردا یاباندا

سوای سن باشقاسین گؤرمز گؤزوم یار

☆ ☆ ۳۶ ☆ ☆

ز عشقت آتشی در بوته دیرم
در آن آتش دل و جان سوته دیرم
سگت گر پا نهد بر چشمم ای دوست
به مژگان خاک راهش روته دیرم

☆ ☆ ۳۷ ☆ ☆

زحال خویشتن مو بی‌خبر بیم
نزونم در سفر یا در حضر بیم
فغان از دست ته ای بی مروّت
همی زونم کی عمری دربدر بیم

☆ ☆ ۳۸ ☆ ☆

اگر مستان مستیم از ته ایمان
اگر بی پا و دستیم از ته ایمان
اگر هندو اگر گبر و مسلمان
به هر ملت که هستیم از ته ایمان

☆ ☆ ۳۹ ☆ ☆

مو که دور از ته‌ام زنّار بندم
یهود و بت‌پرستم گر بخندم
پس از عهد و وفایت ای دلارام
دگر عهد و وفا با کس نبندم

☆ ☆ ☆ ☆
۳۶
سنین عشقینده اود آماده قیللام

کؤنول‌لو – جانلی او اوددا یاخیللام

گؤزوم اوسته ایتین قویسا آیاغین

یولون کیرپیک‌لریم‌له سیلمیش اوللام

☆ ☆ ☆ ☆
۳۷
یوخومدور اؤز حالیمدان بیر خبرده

حضوردایام دوشونمم یا سفرده

آی انصافسیز الیندن وار فغانیم

بیر عمر ائتدین منی سن در بدرده

☆ ☆ ☆ ☆
۳۸
پیان اولساق‌دا یاریم سنده‌دیر ایز

یاخود اولساق ایاقسیز یاکی السیز

اگر هندو اگر گبر و مسلمان

نه ملّتدن ده اولساق سنده‌نیک بیز

☆ ☆ ☆ ☆
۳۹
آچیلماز زنّاریم یار اولماسان سن

یهودام بت‌پرستم من گولرکن

سن ایله ایلقاریم اولدوقدان ای یار

داحی کیمسه ایله ایلقارلاشمارام من

☆ ☆ ۴۰ ☆ ☆

خوش آنانکه نه سر دارن نه سامان

نشینن هر دو پا پیچن به دامان

شو و روزان صبوری پیش گیرن

به یاد روی دلداران مدامان

☆ ☆ ۴۱ ☆ ☆

به عالم کس مبادا چون مو آیین

مو آیین کس مبو در دین و آیین

هر آنکو حال موش باور نمی بو

مو آیین بی مو آیین بی مو آیین

☆ ☆ ۴۲ ☆ ☆

زیاد خود بیا پروا کریمان

ازو گو التجا واکه بریمان

کیه این تاب داره تامو دارم

نداره تاب این سام نریمان

☆ ☆ ۴۳ ☆ ☆

آنکه بی خان و بی مانه منم من

آنکه برگشته سامانه منم من

آنکه شامان به انده میکره روز

آنکه روزش چو شامانه منم من

☆ ☆ ۴۰ ☆ ☆

خوش اونلار کی نه ائو یاپمیش نه چارداق

قوجاقلارکن دیزی ائیلرلر اوتراق

گئجه -گوندوز یاری یاد ائیله‌یرکن

بیرینجیک ایش‌لری دؤزمک‌دیر آنجاق

☆ ☆ ۴۱ ☆ ☆

جهاندا اولماسین یا رب من احوال

من احوال ، دین مذهبده ایسه من حال

منیم احوالیمی هرکیم اینانماز

منیم احوالیما یا رب اونو سال

☆ ☆ ۴۲ ☆ ☆

یادیندان گل بیزی دیکسیندیر ای یار

دئنه ! اوندان کیمه دوغرو پناه وار ؟

کیم آلمیش توو بونا تا من آلام کی

نریمان اوغلو سامدا یوخ بو تؤولار

☆ ☆ ۴۳ ☆ ☆

اولان یورد سوز - یوواسیز اؤل منم من

اولان اول دودمانی کول منم من

غم ایله صبح ائدن آخشاملارینی

گونو دون تک قارانلیق بیل منم من

۴۴

برندم همچو یوسف گر به زندان

و یا نالم زغم چون مستمندان

اگر صد باغبان خصمی نماید

مدام آیم به گلزار ته خندان

۴۵

غم عشق ته کی در هر سر آیو

همایی کی به هر بوم و بر آیو

زعشقت سر فرازان کام یابند

که خور اوّل زکهساران بر آیو

۴۶

دلم از درد ته دایم غمینه

به بالین خشتم و بستر زمینه

همین جرمم که مو ته دوست دیرم

ته هرکت دوست دیره حالش اینه

۴۷

چو مو یک سوته دل پروانهٔ نه

به عالم همچو مو دیوانهٔ نه

همه مارون و مورون لانه دیرن

من دیوانه را ویرانهٔ نه

☆ ☆ ۴۴ ☆ ☆

یوسوف تک چکسه‌لر زندانه دوغرو
منه یا سیزلاماقلار ائتسه یورغو
اگر یوز باغبان دوشمن‌لیک ائتسه
گینه گولزارینا گلللم آلوولو

☆ ☆ ۴۵ ☆ ☆

هاچان عشقین غمی هر باشه گلمیش ؟
همای قوشلار هاچان هر ائوده اولموش ؟
اوجاباشلار دادارلار عشقینی یار
گؤنش اوّلده داغلاردان دیکه‌لمیش

☆ ☆ ۴۶ ☆ ☆

غمیندن باخ بو کؤنلوم درده دۆلموش
باشیم کسسک جانیم تورپاغی بولموش
بودور جورموم سنی من سئومیشم یار
سنی هرکیم سئوه حالی بو اولموش

☆ ☆ ۴۷ ☆ ☆

یانان من تک اودا پروانه یوخدور
منه تای دونیادا دیوانه یوخدور
ایلان قاریشقانین دا وار یوواسی
من ابداله اوچوق ویرانه یوخدور

☆ ☆ ۴۸ ☆ ☆

در این بوم و برانم پرورش نه
شوانم جا و روزانم خورش نه
سری دیرم که مغزی اندرو نی
تنی دیرم که پروای سرش نه

☆ ☆ ۴۹ ☆ ☆

سحرگاهان که اشکم لاوه گیره
زآهم هفت چرخ آلاوه گیره
چنان ریزم ز دیده اشک خونین
که گیتی سر بسر سیلاوه گیره

☆ ☆ ۵۰ ☆ ☆

دل عاشق به پیغامی بساجه
خمار آلوده با جامی بساجه
مرا کیفیت چشم تو کافی است
قناعتگر به بادامی بساجه

☆ ☆ ۵۱ ☆ ☆

سرم سودای گیسوی ته دیره
دلم مهر مه روی ته دیره
اگر چشمم به ماه نو کره میل
نظر بر طاق ابروی ته دیره

☆ ☆ ۴۸ ☆ ☆

بئجرمک له بوجانین سئوداسی یوخ
گئجه مسکن گونوزلر شورباسی یوخ
واریمدیر باش، ایچینده بئینی یوخدور
بدن واریمدی باشدان قورخاسی یوخ

☆ ☆ ۴۹ ☆ ☆

سحرلر گؤزلریم شیون قوپارسین
آهیمدان گؤیلری اودلار قومارسین
ائله بیر قانلی یاش گؤزدن تؤکوم کی
بوتون بو دونیانی سئل‌لر آپارسین

☆ ☆ ۵۰ ☆ ☆

کؤنول وار بیر پیام ایله کئچینمیش
خومار وار بیرجه جام ایله کئچینمیش
سنین آنجاق گؤزون بس‌دیر منه یار
قناعتجیل بادام ایله کئچینمیش

☆ ☆ ۵۱ ☆ ☆

باشیمدا ساچلاریندان سئودالار وار
کؤنول آی تک اوزوندن آلدی نورلار
دیلرسه گؤزلریم گر یئنگی آیی
خاطرلار تاغ تکین قاشلارین ای یار

☆ ☆ ۵۲ ☆ ☆

نزونم لوط و عریانم که کرده

خودم چلاد و از جونم که کرده

بده خنجر که تا سینه کرم چاک

بوینم عشق بر جونم چه کرده

☆ ☆ ۵۳ ☆ ☆

دو چشمم را ته خون پالاکری ته

کلاه عقلم از سر واکری ته

اگر لیلی بپرسه حال مجنون

نظر او را سوی صحراکری ته

☆ ☆ ۵۴ ☆ ☆

مرا عشقت ز جان آذر بر آره

ز پیکر مشت خاکستر بر آره

نهال مهرت از دل گر ببُرّن

هزاران شاخ هر سو سر بر آره

☆ ☆ ۵۵ ☆ ☆

من آن شمعم که اشکم آذرین بی

کسی که سوته دل اشکش همین بی

همه شو سوجم و گریم همه روز

ز ته شامم چنان روزم چنین بی

☆ ☆ ۵۲ ☆ ☆

دوشونمم کیم منی لوت - عریان ائتمیش

اؤزوم جلاد اولارکن جاندان ائتمیش

قیلینجین وئرگیلن ییرتیم بو کؤکسو

گؤروم عشقین نه‌لر بوجانلان ائتمیش

☆ ☆ ۵۳ ☆ ☆

گؤزو قان ایله دایم دولدورارسان

عاغیل بؤرکون باشیمدان سالدیرارسان

سورارسا لیلی مجنونون حالیندان

باخیشلارین چؤله سن قیلدیرارسان

☆ ☆ ۵۴ ☆ ☆

جانیمدا یاندیرار عشقین اوجاغی

دوزه‌لدر بو گؤده‌مدن کول قالاغی

اوره‌کدن کسسه‌لر سئوگی فیدانین

یاییلار هریانا مین‌لر بوداغی

☆ ☆ ۵۵ ☆ ☆

من اؤل شمعم کی گؤز یاشیمدیر اودلو

کیمین قلبی یانا حالی بودور بو

گئجه یانماقدا، گوندوز آغلاماقدا

گئجه‌م سندن اؤجور گوندوز بوجور دو

☆ ☆ ۵۶ ☆ ☆

عاشق اون بی که دایم در بلا بی

ایوب آسا به کرمون مبتلا بی

حسن آسا بنوشه کاسهٔ زهر

حسین آسا شهید کربلا بی

☆ ☆ ۵۷ ☆ ☆

دلا راهت پر از خار و خسک بی

گذارت بر سر چرخ و فلک بی

گر از دستت بر آیه پوست از تن

برآور تا که بارت کمترک بی

☆ ☆ ۵۸ ☆ ☆

اگر نامهربانم مهربان بی

چرا از دیدگانم خون روان بی

اگر دلبر به مو دلدار میشه

چرا در تن مرا نه دل نه جان بی

☆ ☆ ۵۹ ☆ ☆

هر که دردی نداره مرده اولی

دل بی درد عشق افسرده اولی

سحر بلبل زنه آوا به گلبن

که هر که عشق نداره مرده اولی

☆ ☆ ۵۶ ☆ ☆

اؤلا عاشق گرک دایم بلاده

اولا ایوب جانین قورداق آلاده

حسن تک نوش ائده زهرین چاناغین

شهید اولا حسین تک کربلاده

☆ ☆ ۵۷ ☆ ☆

یولون کؤنلوم تیکان ، قانقال‌لار آلسین

یولون چرخ فلکدن ده اوجالسین

الیندن گلسه واردیرسا گوجون گل

دریمی سؤی یوکون بلکه آزالسین

☆ ☆ ۵۸ ☆ ☆

محبّت قیلسا اؤل نامهربانیم

داحی آخماز ایکی گؤزدن بو قانیم

منی اؤل سئوگیلیم سئوسه نه‌دن‌دیر

گؤده‌مده نه اوره‌ک قالمیش نه جانیم

☆ ☆ ۵۹ ☆ ☆

کیمین یوخدورسا دردی سولسا یاخشی

کؤنولده عشق دردی اولسا یاخشی

سحر گول اوسته بولبول سس‌لنرکی

کیمین یوخدورسا عشقی اؤلسه یاخشی

☆ ☆ ۶۰ ☆ ☆

دل از دست غمت زیرو زبر بی
دو چشمانم پر از خون جگر بی
هر آن یار عزیزش نازور بی
دلش پر غصه جانش پر شرر بی

☆ ☆ ۶۱ ☆ ☆

به خنجر گر در آرن دیدگونم
به آتش گر بسوزن استخونم
اگر بر ناخنوتم نی بکوبن
نگیرم دل زیار مهربونم

☆ ☆ ۶۲ ☆ ☆

غم عشق ته مادرزاد دیرم
نه از آموزش استاد دیرم
خوشم با اونکه از یمن غم ته
خراب آباد دل آباد دیرم

☆ ☆ ۶۳ ☆ ☆

خوشا اوندل که از خود بی خبر بی
نزونه در سفر یا در حضر بی
به کوه و دشت و صحرا همچو مجنون
پی لیلی روان با چشم تر بی

☆ ☆ ۶۰ ☆ ☆

غمیندن قلب ائوی آلت – اوست اؤلوبدو
گؤزومدور قان چاناغی باخ بودور بو
کیمین یاری اولارسا نازلی ، قلبی
اولار دردلی ، جانی : اودلو، آلوولو

☆ ☆ ۶۱ ☆ ☆

قیلینج‌ایله چکیلسه گؤزلره میل
ود ایچره یاندیریلسا سور – سوموک بیل
قامیش میخلانسادا دیرناغیم ایچره
محبّتلی یاریمدان اوزمرم دل

☆ ☆ ۶۲ ☆ ☆

آنادان دوغمادیر عشقین من ایله
اونو اؤیره‌تمه‌دی اوستاد دا بؤیله
اودوملو غم‌لرین‌له من شادام، سن
بو اوچغون کؤنلومو گل آباد ائیله

☆ ☆ ۶۳ ☆ ☆

خوش اؤل کی کندیسیندن یوخ خبر ده
حضوردادیر دوشونمز یا سفرده
دوشر مجنون کیمی لیلا دالینجا
داغا – داشا، چؤله قان یاش تؤکر ده

☆ ☆ ۶۴ ☆ ☆

الهی سوز عشقم بیشتر که
دل ریشم ز دردش ریشتر که
از این غم گر دمی فارغ نشینم
به جونم صد هزارون نیشتر که

☆ ☆ ۶۵ ☆ ☆

چه خوش بی مهربانی هر دو سر بی
که یکسر مهربانی درد سر بی
اگر مجنون دل شوریده‌ای داشت
دل لیلی از اون شوریده‌تر بی

☆ ☆ ۶۶ ☆ ☆

ز دست عشق هر شو حالم این بی
سریرم خشت و بالینم زمین بی
خوشم این بی که مو ته دوست دیرم
هر آن ته دوست دیره حالش این بی

☆ ☆ ۶۷ ☆ ☆

زدل مهر رخ تو رفتنی نی
غم عشقت به هر کس گفتنی نی
و لیکن سوزش مهر و محبت
میان مردمان بنهفتنی نی

☆ ☆ ۶۴ ☆ ☆

چوخالسین عشق اودو یارب من‌ایله

یارالی کؤنلومون دردی اونیله

بیر آنلیق گر بو غمدن فارغ اولسام

جانیم نشترلر آلسین یوز مین‌ایله

☆ ☆ ۶۵ ☆ ☆

ایکی یؤنلو محبّت‌لر تک‌ایمیش

اولان تک یؤن یالاندان سئومک‌ایمیش

یقین کؤوره‌ک رک ایمیش لیلی قلبی

اگر مجنون قلبی کؤوره‌ک‌ایمیش

☆ ☆ ۶۶ ☆ ☆

گئجه عشقین منی نه حاله سالمیش

باشیم کسسک جانیم تورپاغی بولموش

بونا شن‌دیر کؤنول سئومیش سنی یار

سنی هر کیم سئوه حالی بو اولموش

☆ ☆ ۶۷ ☆ ☆

اوره‌کده عشقینی یار اؤرتمک اولماز

اونو هر کیمسه‌یه فاش ائتمک اولماز

محبت یانغی‌سین آنجاق بو ائلدن

چتین ایش‌دیر دانیب گیزلتمک اولماز

بخش سوم:

عشق وکیفیت معشوق

☆ ☆ ۶۸ ☆ ☆

بود درد مو و درمونم از دوست

بود وصل مو و هجرونم از دوست

اگر قصابم از تن واکره پوست

جدا هرگز نگرده جونم از دوست

☆ ☆ ۶۹ ☆ ☆

چه خوش بی وصلت آهنگ ملک بی

مرا وصل ته آرام دلک بی

زهجرت ای بت شیرین چالاک

دمادم دست حسرت بر سرک بی

☆ ☆ ۷۰ ☆ ☆

دگر شو شد که مو جونم بسوجه

گریبان تا به دامونم بسوجه

برای خاطر یک سبز رنگی

همی ترسم که ایمونم بسوجه

اوچونجو بؤلمه :

سئوگی و سئوگیلین نئجه‌لیگی

☆ ☆ ۶۸ ☆ ☆

واریمدیر درد، درمانیمدی دوستدان

واریمدیر وصل، هجرانیمدی دوستدان

گؤده‌مدن سؤیسا گر قصاب دریمی

سالانماز آیری بو جانیمدی دوستدان

☆ ☆ ۶۹ ☆ ☆

نه خوشدور وصلتین ای حور قیلمان

کؤنول آرامی‌دیر وصلین منه، جان

سنین هجرینده دایم ای شیرین بوت

تحسر الٔلریم چالمیش باشیمدان

☆ ☆ ۷۰ ☆ ☆

گئجه اولموش گئدیر جانیم‌دا یانسین

تپه – دیرناقلی هر یانیم‌دا یانسین

نه بیللم بیر یاشیل پالتاردان اؤترو

بو قورخوم وارکی ایمانیم‌دا یانسین

☆ ☆ ۷۱ ☆ ☆

به دل نقش خیالت در شب تار
خیال خط و خالت در شب تار
مژه گردم به گرد دیده پرچین
که تا وینم جمالت در شب تار

☆ ☆ ۷۲ ☆ ☆

مسلمانان سه درد آمو به یکبار
غریبی و اسیری و غم یار
غریبی و اسیری سهل وایو
غم یار مشکله تا چون شود کار

☆ ☆ ۷۳ ☆ ☆

بشم واشم که تا یاری کره دل
ببختم گریه و زاری کره دل
بگردی و بجویی یاری چون مو
که از جان و دلت یاری کره دل

☆ ☆ ۷۴ ☆ ☆

زبوی زلف تو مفتونم ای گل
ز رنگ روی تو دلخونم ای گل
من عاشق ز عشقت بیقرارم
تو چون لیلی و من مجنونم ای گل

☆ ☆ ☆ ☆
۷۱

کؤنولده وار خیالین تار گئجه‌مده
خیالین خط - خالین تار گئجه‌مده
گؤز اطرافیندا چین - چین کیرپیک اوللام
گؤره‌م تاکی جمالین تار گئجه‌مده

☆ ☆ ☆ ☆
۷۲

وار اوچ دردیم منیم آی موسلومانلار
غریب‌لیک‌له اسیرلیک یار غمیم وار
غریب‌لیک‌له اسیرلیک سهل‌دیر سهل
چتین یار دردی‌دیر یاردردی‌دیر یار

☆ ☆ ☆ ☆
۷۳

گئدیم بلکه گؤره‌م اوز او ملک‌دن
سیزیلدار بختیم آغلار بو دیلک‌دن
دولان گز تاپماسان بیر یار منیم تک
سنی سئومیش اولا جاندان - اوره‌کدن

☆ ☆ ☆ ☆
۷۴

ساچینین ایپسینه وورغونام ای گول
اوزوندن آمّا قلبی قانام ای گول
منیم تک وورغونون واردیر دؤزومسوز
سن اولسان لیلی من مجنونام ای گول

☆ ☆ ☆ ☆
۷۵
بوره روزی که دیدار ته وینم
گل و سنبل به دیدار ته چینم
بوره بنشین برم سالان و ماهان
که تا سیرت بوینم نازنینم

☆ ☆ ☆ ☆
۷۶
بی ته گلشن چه زندانه به چشمم
گلستان آذرستانه به چشمم
بی ته آرام و عمر و زندگانی
همه خواب پریشانه به چشمم

☆ ☆ ☆ ☆
۷۷
بی ته بالین سیه ماره به چشمم
بی ته روزان شو تاره به چشمم
بی ته هر گه شوم سیر گلستان
گلستان سر به سر خاره به چشمم

☆ ☆ ☆ ☆
۷۸
هزاران ملک دنیا گر بدارم
هزاران ملک عقبی گر بدارم
بوره ته دلبرم تا با ته واژم
که بی روی ته آنرا گر بدارم

☆ ☆ ☆ ☆
۷۵

گل ای گؤیچک گؤروم تا من ده دیدار

دریم سونبول دریم گول تا نه‌کی وار

گل اگلش آی‌لار – ایل‌لر اؤز قاتیمدا

گؤروم بلکه دویونجا من سنی یار

☆ ☆ ☆ ☆
۷۶

نه گول‌لوک وارسا یورغودور گؤزومده

گولستان تئیخه اودلودور گؤزومده

یاشاییش عؤمروم آرامیم دا سنسیز

قاریشیق بیرجه اویخودور گؤزومده

☆ ☆ ☆ ☆
۷۷

یاتاق سنسیز ایلانلیق‌دیر گؤزومده

گونوز سنسیز قارانلیق‌دیر گؤزومده

گولستانلاردا سنسیز ائیله‌سم سئیر

گولستان‌دا تیکانلیق‌دیر گؤزومده

☆ ☆ ☆ ☆
۷۸

سوای سن کؤنلومون دونیاسی یوخدور

باشیمدا آخرت سئوداسی یوخدور

گل ای دلبر دانیشیم من سن ایله

کی سنسیز هئچ نه‌یین فایداسی یوخدور

☆ ☆ ۷۹ ☆ ☆

نسیمی کز بن آن کاکل آیو
مرا خوشتر ز بوی سنبل آیو
چو شو گیرم خیالت را در آغوش
سحر از بسترم بوی گل آیو

☆ ☆ ۸۰ ☆ ☆

به والله که جانانم تویی تو
به سلطان عرب جانم تویی تو
نمی‌دونم که چونم یا که چندم
همی‌دونم که درمانم تویی تو

☆ ☆ ۸۱ ☆ ☆

بهارم بی خزان ای گلبن مو
چه غم کنده ببو بیخ و بن مو
برس ای سوته دل یکدم به دردم
ته‌یی امروز دل تازه کن مو

☆ ☆ ۸۲ ☆ ☆

بوره بوره که جانانم تویی تو
بوره بوره که سلطانم تویی تو
ته خود زونی که غیر از ته نزونم
بوره بوره که ایمانم تویی تو

☆ ☆ ۷۹ ☆ ☆

گله بیر یئل او تئلدن او ساچاقدان
منه یئی‌دیر ایگی سونبوللو باغدان
قوجاقلارسام خیالین من هر آخشام
سحر گول عطرینی آللام یاتاقدان

☆ ☆ ۸۰ ☆ ☆

قسم آللاها جانانیم دا سنسن
عرب سلطانینا جانیم دا سنسن
دوشونمم کی نئج اولموش حالیم آنجاق
بونو بیللم کی درمانیم دا سنسن

☆ ☆ ۸۱ ☆ ☆

خزل‌لندی «یاز» یمدا گولشن ایندی
کسن طاقت نه غم‌دیر مندن ایندی ؟
یئتیش ای دردلی بیر آن دردیمه کی
تسلّی قلبیمه بیر سنسن ایندی

☆ ☆ ۸۲ ☆ ☆

منه گل گل کی جانانیم دا سنسن
منه گل گل کی سلطانیم دا سنسن
تانیمازکن سنیمدن باشقا یاری
منه گل گل کی ایمانیم دا سنسن

☆ ☆ ۸۳ ☆ ☆

هزارت دل به غارت برته ویشه

هزارانت جگر خون کرته ویشه

هزاران داغ ویش از ویشم اشمر

هنی نشمرته از اشمرته ویشه

☆ ☆ ۸۴ ☆ ☆

هرآن دلبر که چشم مست داره

هزاران چون منی پا بست داره

میان عاشقان آن ماه سیما

چو شعر من بلند و پست داره

☆ ☆ ۸۵ ☆ ☆

دل مو دایم اندر ماتم ته

به دل پیوسته بی درد و غم ته

چه پرسی که چرا قدت ببوخم

خم قدم از آن پیچ و خم ته

☆ ☆ ۸۶ ☆ ☆

به کس درد دل مو واتنی نه

که سنگ از آسمون انداتنی نه

به مو واجی که ترک یار خود که

کسیس یارم که ترکش واتنی نه

☆ ☆ ۸۳ ☆ ☆

اثدیبسن مین اوره‌ک غارت ساییردیق
جگر قان ائیله‌دین مین‌لرله باخدیق
منیم مین‌لر یارامدان سای نئچه‌سین
هله سایمادیغین سایدیقدان آرتیق

☆ ☆ ۸۴ ☆ ☆

خومار گؤزلو او سوزگون خوش ادالی
منه تای مین‌لرین ائتمیش نوالی
او آی بنگیز بوتون عاشق‌لر ایچره
منیم شعریم کیمی آلچاق – اوجالی

☆ ☆ ۸۵ ☆ ☆

سنه دایم چکیر کؤنلوم فغان یار
کؤنولده وار سنین عشقین نهان یار
سؤرورسان می بوکولموش بئل نه‌دن‌دیر؟
بوکولموش تئل‌لریندن‌دیر اینان یار

☆ ☆ ۸۶ ☆ ☆

کیمه آچمالی بو دردلر دگیل کی
یاریم آتمالی داش دیگر دگیل کی
گلن سؤیلر بوراخ ترک ائت بو یاری
یاریم ترک ائتمه‌لی دلبر دگیل کی

☆ ☆ ۸۷ ☆ ☆

گرم رونی ورم خونی ته زونی
ورم آخر بسوزونی ته زونی
ورم بر سر نهی الوند و میمند
نمی‌واجم خدا زونی ته زونی

☆ ☆ ۸۸ ☆ ☆

بی ته اشکم ز مژگان تر آیی
بی ته نخل حیاتم بی بر آیی
بی ته در کنج تنهایی همه روز
نشینم تا که عمرم بر سر آیی

☆ ☆ ۸۹ ☆ ☆

مسلسل زلف بر رو ریته دیری
گل و سنبل به هم آمیته دیری
پریشان چون کری آن تار زلفان
به هر تاری دلی آویته دیری

☆ ☆ ۹۰ ☆ ☆

ته که نازنده بالا دلربایی
ته که بی سرمه چشمان سرمه سایی
ته که مشکین دو گیسو در قفایی
به مو واجی که سرگردان چرایی

☆ ☆ ۸۷ ☆ ☆

چاغیرسان دا منی قۆوسان دا اولسون
اودا سالسان دا قوی جانیم یاخیلسین
باشا قویسان دا الوند ایله میمند
دئمم هئچ نه سن اوْل آللاهین اولسون

☆ ☆ ۸۸ ☆ ☆

گۆزوم سنسیزدی یاشلی پۆلکه عؤمروم
دوشر سنسیز حیاتدا برکه عؤمروم
بوجاقدا هر گونو سنسیز سیخیللام
اوتوررام باشا گلسین بلکه عؤمروم

☆ ☆ ۸۹ ☆ ☆

هؤروکلو ساچلاری اوزده توتارکن
قاتیرسان سونبولو سانکی گول ایلن
پریشان ائیله‌ینده ساچین آمّا
آسیرسان بیر کؤنول هر بیر تئلیندن

☆ ☆ ۹۰ ☆ ☆

بئله کی ناز ایله کؤنلوم چالیبسان
بئله کی سورمه‌سیز اسمر اولوبسان
بئله کی جوت ساچی داله سالیبسان
دئییرسن می نه سرگردان قالیبسان ؟

☆ ☆ ۹۱ ☆ ☆

نگارینا دل و جانم ته دیری

همه پیدا و پنهانم ته دیری

نمی زونم که این درد از که دیرم

همی زونم که درمانم ته دیری

☆ ☆ ۹۲ ☆ ☆

خورآیین چهره‌ات افروته‌تر بی

به جانم تیر عشقت دوته‌تر بی

ز چه خال رخت زونی، سیاهه

هر آن نزدیک خور بی سوته‌تر بی

☆ ☆ ۹۳ ☆ ☆

رخونی از حیا خون ریته دیری

دو مژگونی به زهر آمیته دیری

زجادویی در آن چاه زنخدان

دل هاروت را آویته دیری

☆ ☆ ۹۴ ☆ ☆

کسی که ره به بیدادم بره نی

خبر بر سرو آزادم بره نی

تمام خوبرویان جمع گردند

کسی که یادت از یادم بره نی

☆ ☆ ۹۱ ☆ ☆

کؤنول سندن دی بو جانیم دا سندن
عیان سندن دی پنهانیم دا سندن
دوشونمم کی بو دردی کیمدن آلدیم
بونو بیللم کی درمانیم دا سندن

☆ ☆ ۹۲ ☆ ☆

گونش‌دیر بنگیزین یانیندا یونگول
جانیمدا عشق اوخون یئرآلدی سئوگیل
بیلیرسن می نه چین خالین قارادیر
گونش یانیندا هر بیر زاد اولار کول

☆ ☆ ۹۳ ☆ ☆

حیادان شرمدن قیرمیز یاناقلی
سن ای کیرپیک‌لرین آغی بۏیاقلی
زنخدانینداکی جادو یقیناً
ائدر هاروت قلبین آسلاناقلی

☆ ☆ ۹۴ ☆ ☆

نه‌دن بیر دینله‌ین یوخدور هاواریم
آپارسین تا خبر بیلسین نگاریم
بوتون گول اوزلولر توپلانسالار دا
سنی یاددان چیخاردان یوخدو یاریم

☆ ☆ ۹۵ ☆ ☆

به دام دلبری دل مبتلا بی

که هجرانش بلا وصلش بلا بی

در این ویرانه جز دلخون ندیدم

نه دل گوئی که دشت کربلا بی

☆ ☆ ۹۶ ☆ ☆

هر آن کالوند دامان مو نشانی

دامان از هر دو عالم در کشانی

اشک خونین پاشم از راه الوند

تا که دلبر به پایش برنشانی

☆ ☆ ۹۷ ☆ ☆

ز دل بیرون به بختم ناله نایی

ز مژگان تر مو ژاله نایی

شبی نایه که مو خوابت بوینم

به بخت مو به چشمم لاله نایی

☆ ☆ ۹۸ ☆ ☆

واته هر کس که قربش بیشتر بی

دلش از دوری ته ریشتر بی

اگر یکبار مژگان ته وینم

به جونم صد هزارون نیشتر بی

☆ ☆ ۹۵ ☆ ☆

کؤنول بیر سئوگیله چوخ مبتلادیر
اونون هجری بلا وصلی بلادیر
اوره‌کدن قان آخیتدیم بوردا آنجاق
دگیل بو قلب ، دشت کربلا دیر

☆ ☆ ۹۶ ☆ ☆

کیم ایستر من‌له الونده قوشالسین
الی یئردن ده گؤیدن ده بوشالسین
من الونده آخیتدیم قانلی یاشلار
گلنده آدیمی یارین یاشالسین

☆ ☆ ۹۷ ☆ ☆

اوره‌کدن دیشقاری بیر ناله گلمیر
بویاش کیرپیک‌لره هئچ ژاله گلمیر
گئجه گؤرمم سنی رؤیالاریمدا
باخین بخته گؤزومه لاله گلمیر

☆ ☆ ۹۸ ☆ ☆

سنه آرتیق یاخین کیم اولدو دلبر
فراقین ایچره قلبی یاندی پیدر
گؤررسم بیر دؤنه کیرپیک‌لرینی
دولار بو جانیما مین‌لرله نئشتر

☆ ☆ ۹۹ ☆ ☆

نگار تازه خیز مو کجایی

به چشمان سرمه ریز مو کجایی

نفس بر سینۀ طاهر رسیده

دم مردن عزیز مو کجایی

☆ ☆ ۱۰۰ ☆ ☆

زخور این چهره‌ات افروته تر بی

تیر عشقت به جونم روته تر بی

مرا اختر بود خال سیاهت

زمو یارا که اختر سوته تر بی

☆ ☆ ۱۰۱ ☆ ☆

مرا دیوانه و شیدا ته دیری

مرا سرگشته در سودا ته دیری

نمی‌زونم دلم دارد کجا جای

همی زونم که در وی جا ته دیری

☆ ☆ ۱۰۲ ☆ ☆

یکی درد و یکی درمون پسندد

یکی وصل و یکی هجرون پسندد

مو از درمون و درد و وصل و هجرون

پسندم آنچه را جانون پسندد

☆ ☆ ۹۹ ☆ ☆

گل ای سن تازه دلداریم داحی بس

گل ای گؤز سورمه‌لیم وئر بو سسه سس

نفس چاتدیقدا طاهر سینه‌سینه

اؤلوم چاغی عزیزیم هارداسان بس ؟

☆ ☆ ۱۰۰ ☆ ☆

اوزون نورو گونشدن چوخدور ای ناز

اؤلوبدور جانیما عشقین اوخو باز

قارا خالین منیم بخت اولدوزوم‌دور

منیم تک اولدوزو یانمیش تاپیلماز

☆ ☆ ۱۰۱ ☆ ☆

ده‌لی – دیوانه سن ائتدین منی باخ

نه‌دیر چاش – باش منی سئودایه سالماق

دوشونمم کؤنلومون یوردو نه یئرده

بونو بیللم ایچینده سنسن آنجاق

☆ ☆ ۱۰۲ ☆ ☆

بیری دردی بیری درمانی سئومیش

بیری وصلی بیری هجرانی سئومیش

بو درمان – درد ، هجران – وصل ایچیندن

سئویب جان هر نه‌یی جانانی سئومیش

☆ ☆ ۱۰۳ ☆ ☆

به سر شوق سر کوی ته دیرم

به دل مهر مه روی ته دیرم

بت من، کعبهٔ من، قبلهٔ من

ته‌یی هر سو نظر سوی ته دیرم

☆ ☆ ۱۰۴ ☆ ☆

به سر غیر ته سودائی ندیرم

به دل جز ته تمنائی ندیرم

خدا زونه که در بازار عشقت

به جز جون هیچ کالائی ندیرم

☆ ☆ ۱۰۵ ☆ ☆

به غیر ته دگر یاری ندیرم

به اغیاری سر و کاری ندیرم

به دکان ته آن کاسد متاعم

که اصلاً روی بازاری ندیرم

☆ ☆ ۱۰۶ ☆ ☆

بوره ای روی ته باغ و بهارم

خیالت مونس شبهای تارم

خدا زونه که در دنیای فانی

به غیر عشق ته کاری ندارم

☆ ☆ ۱۰۳ ☆ ☆

کؤیون شوقو سیغیشماز هئچ بیانه
کؤنولده وار ایکن عشقین عیانه
بوتوم، کعبه‌م، منیم قبله‌م ده سنسن
سنی گؤرره‌م باخارسام من هایانه

☆ ☆ ۱۰۴ ☆ ☆

باشیم سئوداسی بیر سنسن نگاریم
اوره‌کده ایستگیم سنسن آ یاریم
سنین عشقینده آللاهیم بیلیر کی
سوای بو جان ماتاهسیزدیر بازاریم

☆ ☆ ۱۰۵ ☆ ☆

کؤنول وئرمم سوای سن باشقا یاره
داحی یادلاردان آختارمام دا چاره
دوکانیندا منیم یوخدور ماتاهیم
نه اوزله من چیخیم داحی بازاره

☆ ☆ ۱۰۶ ☆ ☆

گل ای جنّت اوزون باغیم – باهاریم
گئجه خلوتده سنسن خولیالاریم
بو فانی دونیادا آللاه بیلیر کی
سوای عشقین منیم یوخ اؤزگه کاریم

☆ ☆ ☆ ☆
۱۰۷

خوش آن ساعت که یار از در درآیو
شو هجران و روز غم سرآیو
زدل بیرون کنم جان را به صد شوق
همین واجم که جایش دلبر آیو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۰۸

غم عشقت ز گنج رایگان به
وصال ته ز عمر جاودان به
کمی از خاک کویت در حقیقت
خدا زونه که از کون و مکان به

☆ ☆ ☆ ☆
۱۰۹

بلا مردش به کام دلبرم بی
سخن‌های خوششش تاج سرم بی
اگر شاهم ببخشد ملک شیراز
همان بهتر که دلبر در برم بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۱۰

به والله و به بالله و به تالله
قسم بر آیهٔ نصرٌ من الله
که دست از دامنت مو بر ندارم
اگر کشته شوم الحکم لله

☆ ☆ ۱۰۷ ☆ ☆

خوش اوْل ساعت قاپیمدان یار گیرسین
گونوزلر غم گئجه هجرانی سورسون
چیخاررام جانی کؤنلومدن هوس له
یئرینده تا گلیب سئوگیل اوتورسون

☆ ☆ ۱۰۸ ☆ ☆

منه عشقین غمی یئی‌دیر جهاندان
گؤزل‌دیر وصلین عمر جاوداندان
کئیوندن بیر اوْووج تورپاق یقیناً
منه قیمتلی‌دیر کون و مکاندان

☆ ☆ ۱۰۹ ☆ ☆

بلاسین سئومیشم وصلین ده پیدر
باشیمدا تاج‌دیر اوندان دورلو سؤزلر
باغیشلارسا منه شیرازی شاهیم
بوخوشدورکی اولا یانیمدا دلبر

☆ ☆ ۱۱۰ ☆ ☆

یاریم واللاه، یاریم بیللاه و تیللاه
او قورآن آیه‌سی نصرٌ من الله
قوْپا محشر ال اوزمم دامنیندن
اوْلرسم‌دد هاچان الحکم لله

☆ ☆ ۱۱۱ ☆ ☆

عزیزا کاسهٔ چشمم سرایت
میان هر دو چشمم جای پایت
از آن ترسم که غافل پا نهی تو
نشیند خار مژگانم به پایت

☆ ☆ ۱۱۲ ☆ ☆

اگر یار مرا دیدی به خلوت
بگو ای بیوفا ای بی مروت
گریبانم ز دستت چاک چاکه
نخواهم دوخت تا روز قیامت

☆ ☆ ۱۱۳ ☆ ☆

ته بی آن شکرین لب یاسمین بر
مویم آن آتشین دل دیدگان تر
از آن ترسم که در آغوشم آیی
گدازد آتشت بر آب شکّر

☆ ☆ ۱۱۴ ☆ ☆

خور از خورشید رویت شرم داره
مه نو ز ابرویت آزرم داره
به شهر و کوه و صحرا هر که بینی
زبان دل به ذکرت گرم داره

☆ ☆ ۱۱۱ ☆ ☆

سنه بو گؤز پیاله‌م یئردی جانیم

سنه وار گؤز آراسیندا مکانیم

خبرسیز قورخورام آددیم قویاندا

آیاغین اینجیده کیرپیک تیکانیم

☆ ☆ ۱۱۲ ☆ ☆

اگر گؤرسن او یاری دوشسه خلوت

دئنه ای بیوفا ای بی مروّت

یازیق یارین یاخا ییرتیب الیندن

دئییر تیکمم اونو قوپسا قیامت

☆ ☆ ۱۱۳ ☆ ☆

دوداقلاری شکر سنسن آ جانان

منم گؤز یاشلی قلبی اوْد بیر انسان

من اوندان قورخورام گلسن قوجاغا

سویا شکّر دوشه اوددا یاناسان

☆ ☆ ۱۱۴ ☆ ☆

اوتانجاقدان گونش گؤر نئیله‌مکده

قاشیندان یئنگی آی شرم ائیله‌مکده

کیمی گؤرسن شهرده ، داغدا، چؤلده

سنین ذکرین اوره‌کده سؤیله‌مکده

☆ ☆ ۱۱۵ ☆ ☆

خوش آن ساعت که دیدار ته وینم

کمند عنبرین تار ته وینم

نوینه خرّمی هرگز دل مو

مگر اون دم که رخسار ته وینم

☆ ☆ ۱۱۶ ☆ ☆

خوشا آنونکه واته هم نشینند

همیشه با دل خرم نشینند

بود این رسم عشق و عشقبازی

که گستاخانه آیند و ته وینند

☆ ☆ ۱۱۷ ☆ ☆

شوی کان نازنینم از در آیی

گذشته عمرم آن شو بر سر آیی

همه شو دیدهٔ مو تا سحرگاه

بود بر راه ته تا خود برآیی

☆ ☆ ۱۱۸ ☆ ☆

من دلسوته را لایق نزونی

که در دیوان عشاقت بخونی

هزارون بارم ار خونی ببو کم

ز ته زیرا که بحر بیکرونی

☆ ✮ ✮ ☆

۱۱۵

خوش اوْل ساعت ائده‌م من سن‌له دیدار

کمند اولموش گؤره‌م عنبرلی ساچلار

گؤره بیلمز کؤنول شن‌لیک مگر کی

گؤره‌م بیر آن سنین رخسارینی یار

☆ ✮ ✮ ☆

۱۱۶

خوش اونلار سن‌له اگلشمیش دورارلار

همیشه شاد اوره‌ک مجلس قورارلار

بودور وورغونلار ایچره سئوگی رسمی

گلیب سایمازیانا یاری گؤررلر

☆ ✮ ✮ ☆

۱۱۷

او نازنده‌م گئجه هر آن گلرکن

کئچن عؤمروم قاییتمیش سانکی بیردن

گئجه ، هر بیر گئجه گؤزلر آسیلمیش

قالیب یوللاردا یاریم سن گله‌سن

☆ ✮ ✮ ☆

۱۱۸

سن اؤز وورغونلارین‌لا تویداایکن

منی اوْل جمعه لایق بیلمه‌ییرسن

منی مین یول چاغیرسان ایسه آزدیر

نه چین ؟ سر حدّی یوخ بیر دریاسان سن

بخش چهارم:

گل و لاله

☆ ☆ ۱۱۹ ☆ ☆

بهار آمد به صحرا و در و دشت
جوانی هم بهاری بود و بگذشت
سر قبر جوانان لاله رویه
دمی که مهوشان آین به گلگشت

☆ ☆ ۱۲۰ ☆ ☆

لاله کاران دگر لاله مکارید
باغبانان دو دست از گل بدارید
اگر عهد گلان این بو که دیدیم
بیخ گل بر کنید و خار بکارید

☆ ☆ ۱۲۱ ☆ ☆

شوانم خواب درمرز گلان کرد
گلم واچید و خوابم را زیان کرد
باغبان دید که مو گل دوست دیرم
هزاران خار بر گل پاسبان کرد

دؤردونجو بؤلمه :

گول و لاله

☆ ☆ ۱۱۹ ☆ ☆

باهار گلدی چؤله - صحرایا یئتدی
جاوانلیق دا باهار ایدی کی گئتدی
هاچان اول آی بنیز گول سئیری ائتدی
جاوانلار قبری اوسته لاله بیتدی

☆ ☆ ۱۲۰ ☆ ☆

داحی سیز اکمه‌یین بیر ده لالانی
گل ای باغبان بوراخ دای گولخانانی
گولون ایلقاری بو ایسه کی گؤردوک
کسیب گول ریشه‌سین قوندار تیکانی

☆ ☆ ۱۲۱ ☆ ☆

گئدرکن اویخولاردا باغه دوغرو
دریلدی گول باشیمدان قاچدی اویخو
منیم گول سئومگیم تا گؤردو باغبان
گوله مین‌لر تیکان قویدو قؤروقچو

☆ ☆ ۱۲۲ ☆ ☆

آلالهٔ کوهسارانم تەیی یار
بنفشه جو کنارانم تەیی یار
آلالهٔ کوهساران هفتهٔ بی
امید روزگارانم تەیی یار

☆ ☆ ۱۲۳ ☆ ☆

دیدم آلالەای در دامن خار
واتم آلالیا کی چینمت بار
بگفتا باغبان معذور میدار
درخت دوستی دیر آوره بار

☆ ☆ ۱۲۴ ☆ ☆

گلی که خوم بدادم پیچ و تابش
به آب دیدگانم دادم آبش
به درگاه الهی کی روا بو
گل از مو دیگری گیرد گلابش

☆ ☆ ۱۲۵ ☆ ☆

بوره ای دل بوره یاری بشیمان
مکه کاری کز آن گردی پشیمان
یه دو روزی به ناکامی سر آرم
باشه روزی که گل چینم به دامان

☆ ☆ ۱۲۲ ☆ ☆

منه آل لاله‌سن داغلاردان ای یار

آخان چایدا بنؤوشه ریحان ای یار

داغین آل لاله‌سی بیر هفته‌لیک‌دیر

اوزون ایل‌لر بویو آرزومسان ای یار

☆ ☆ ۱۲۳ ☆ ☆

بوروموش لاله‌نی گؤردوم تیکانلار

دئدیم لاله، هاچان گلسم بارین وار

باغیشلا سؤیله‌دی باغبان منی سن

رفاقت‌لر آغاجی گئج وئرر بار

☆ ☆ ۱۲۴ ☆ ☆

اؤزوم بیر گول بئجردیم گیرده –گیرده

سوواردیم گؤز یاشیملا پرده – پرده

هاچان انصافدیر آللاه درگاهیندا

گولو مندن گولابی اؤزگه‌لرده

☆ ☆ ۱۲۵ ☆ ☆

منه یار اوْل بوراخ بو دیل‌لری ده

پشیمانلیق وئرن بو فئل‌لری ده

نئچه گون قسمت اولموش نامرادلیق

گلر بیر گون کی دررم گول‌لری ده

☆ ☆ ۱۲۶ ☆ ☆

گلی کشتم پی الوند دامان

آوش از دیده دادم صبح و شامان

وقت آن بی که بویش وامو آیی

به ره بادش بره سامان به سامان

☆ ☆ ۱۲۷ ☆ ☆

دلم میل گل باغ ته دیره

سراسر سینه‌ام داغ ته دیره

بشم آلاله زارون دل کرم شاد

دیم آلاله هم داغ ته دیره

☆ ☆ ۱۲۸ ☆ ☆

سحرگاهان فغان بلبلانه

به یاد روی پرنور گلانه

ز آه مو فلک آخر حذر که

اثر در نالهٔ سوته دلانه

☆ ☆ ۱۲۹ ☆ ☆

وابیدم پیر و برنائیم نمونده

به تن توش و توانائیم نمونده

به مو واجن بوره آلالهٔ چین

بچینم چون ؟ که بینائیم نمونده

☆ ✬ ✬ ☆
۱۲۶

گئدیب الونده گول بسلەدیم من

سویون وئردیم سحر - آخشام گؤزومدن

داحی وقت اولدو کی عطری یاییلسین

آپارسین یئل اونو کؤوشن به کؤوشن

☆ ✬ ✬ ☆
۱۲۷

باغینین گول‌لرین کؤنلوم سئورکن

سینەمده داغ چکیلمیش داغین اوستن

لالالیقدا دئدیم کؤنلوم آچیلسین

نه گؤردوم ؟ لالەلر ده داغلی سندن

☆ ✬ ✬ ☆
۱۲۸

فغان ائیلر سحرلر باغدا بولبول

دوشرکن یادینا نور سیمالی گول

اوزاق گز ای فلک کسگین آهیمدان

کسر نیسگیللی‌لر آهیندادیر بیل

☆ ✬ ✬ ☆
۱۲۹

قوجالدیم گنج‌لیک آثاری یوخدور

توانیم قالماییب جانیم سینیق‌دیر

دئیەرلر گل ده در آل لالەلردن

دریم ناسیل ؟ گؤزومده نور یوخدور

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۰
بهار آیی به هر شاخی گلی بی
به هر باغی هزاران بلبلی بی
به هر مرزی نیارم پا نهادن
مباد از مو بتر سوته دلی بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۱
آلالهٔ کوهساران هفتهٔ بی
بنفشه جو کناران هفتهٔ بی
منادی میکرم شهرو به شهرو
وفای گلعذاران هفتهٔ بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۲
دلم بی عندلیب خوش نوایی
که می‌نالد ز غم هر صبحگاهی
به شاخ گل سحر بلبل همی گفت
که ای گل بی وفائی بی وفایی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۳
هزاران لاله گوین در جهان بی
همه بر مو دهن بر دل گران بی
آلالهٔ خوم که خوشرنگ است و خوشبو
سرافراز همه آلالیان بی

☆ ✯ ۱۳۰ ✯ ☆

باهار گلمیش بوداقلاردا گول اولسون
گؤزل هر باغدا مین‌لر بولبول اولسون
هایان گلدی گئده‌نمم اولما مندن
یامان‌راق بیر اوره‌کده نیسگیل اولسون

☆ ✯ ۱۳۱ ✯ ☆

بوداقلاردا لالا بیر هفته‌لیک‌دیر
بنؤوشه چای آرا بیر هفته‌لیک‌دیر
دوشرکن جار ساللام اؤلکه -اؤلکه
گول‌اوزلرده وفا بیر هفته‌لیک‌دیر

☆ ✯ ۱۳۲ ✯ ☆

کؤنول خوش سسلی بیر بولبولدو یالنیز
سحرلر سیزلایار غملرده یالقیز
گول اوسته اگلنیب بولبول دئییردی
وفاسیزسان گولوم سن ده وفاسیز

☆ ✯ ۱۳۳ ✯ ☆

جهاندا مین اولا لاله آیولداش
منه گلمیش آغیر لاپ سؤیله‌ییم فاش
گؤزل ایی-رنگلی بیر لاله واریم
نه قدری لاله گؤرموشسن او دیکباش

☆ ☆ ۱۳۴ ☆ ☆

سحرگاهان که بلبل بر گل آیی
اشک چشمم به دامان گل گل آیی
روم در پای گل افغان کرم سر
که هر سوته دلی در غلغل آیی

☆ ☆ ۱۳۵ ☆ ☆

زمان لاله زارون هفته‌ای بی
که فصل نو بهارون هفته‌ای بی
غنیمت دون وصال یار جانی
که وصل روی یارون هفته‌ای بی

☆ ☆ ۱۳۶ ☆ ☆

حرامم بی ته بو آلاله و گل
حرامم بی ته بو آواز بلبل
حرامم بی اگر بی ته نشینم
کشم در پای گلبن ساغر مل

☆ ☆ ۱۳۷ ☆ ☆

بی ته گلشن به چشمم گلخن آیو
واته گلخن به چشمم گلشن آیو
گلم ته گلبنم ته گلشنم ته
که با ته مرده را جان بر تن آیو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۴

سحرلر کی اؤتر بولبول هارایلی
گؤزومدن یاش آخار باخ چایلی - چایلی
ائله گول آددیمیندا سیزلارام من
کی هر نیسگیللی چکسین ناله، هایلی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۵

قرنفیل چاغی دا بیر هفته‌لیک‌دیر
باهارین یاغی دا بیر هفته‌لیک‌دیر
غنیمت بیل سئویملی یار وصالین
گونیوین آغی دا بیر هفته‌لیک‌دیر

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۶

حرام اولسون گولو ، عطری ، گولابی
حرام اولسون منه بولبول جنابی
حرام اولسون منه سنسیز اوتورسام
گولستاندا یا خود ایچسم شرابی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۷

منه آلچاقدی گول سنسیز تیکاندان
سن اولسان بو تیکانلیقلار گولستان
گولوم سن، گول بوتام سن، گولشنیم سن
سن ایله جانلانار اؤلموش بیر انسان

☆ ☆ ۱۳۸ ☆ ☆

عزیزون موسم جوش بهاره
چمن پر سبزه صحرا لاله‌زاره
در این موسم دمی فرصت غنیمت
که دنیای دنی بی اعتباره

☆ ☆ ۱۳۹ ☆ ☆

گلش در زیر سنبل سایه‌پرور
نهال قامتش نخلی است نوبر
زعشق آن گل رعنا همه شب
چو بلبل ناله و افغان برآور

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۸

عزیزلر درک ائدین فصل بهاری
یاشیل چاییرلاری چؤل، لالەزاری
بیر آن فرصت غنیمتدیر باهاردا
بو آلچاق دونیانین یوخ اعتباری

☆ ☆ ☆ ☆
۱۳۹

او سونبول کؤلگەسینده گول بئجرمیش
فیداندیر سانکی بارین تازه وئرمیش
او رعنا گول هاواسیندا هر آخشام
فغان ائت ناله ، بولبول تک اوتورموش

بخش پنجم:

فراق و غربت

☆ ☆ ☆ ☆

۱۴۰

اگر آیی به جانت وا نوازم

وگر نایی زهجرانت گدازم

بیا دردی که داری بر دلم نه

بمیرم یا بسوزم یا بسازم

☆ ☆ ☆ ☆

۱۴۱

بی ته یارب به بستان گل مرویا

اگر رویا کسش هرگز مبویا

به ته هر کس به خنده لب گشایه

رخش از خون دل هرگز مشویا

☆ ☆ ☆ ☆

۱۴۲

ته دوری از برم دل در برم نیست

هوای دیگری اندر سرم نیست

به جان دلبرم کز هر دو عالم

تمنای دگر جز دلبرم نیست

بئشینجی بؤلمه :

غربت و آیریلیق

☆ ☆ ☆ ☆

١٤٠

گلرسن سه جانیم شن لیک له دؤلدو

فراقین گلمزایسن دردلی یؤرغو

گلیب دردین نه وارسا قلبیمه قوی

یا اؤللم ایندی یا قاللام آلؤولو

☆ ☆ ☆ ☆

١٤١

گؤیرمه‌سین ده سنسیز گؤل بو باغدا

گؤیرسه کیمسه آلماسین سوراق دا

گولونجه کیم دوداق آچمیشسا سنسیز

یویانماسین اوره‌ک قانین یاناقدا

☆ ☆ ☆ ☆

١٤٢

اوزاقسان سانکی یوخ کؤنلوم بدنده

تاپیلماز اؤزگه‌نین سئوداسی منده

ایکی عالمده دلبر جانینا آند

نه وارسا ایستگیم وار سنده ، سنده

☆ ☆ ۱۴۳ ☆ ☆

مو آن رندم که نامم بی قلندر

نه خان دیرم نه مان دیرم نه لنگر

چو روز آیه بگردم گرد گیتی

چو شو آیه به خشتان وا نهم سر

☆ ☆ ۱۴۴ ☆ ☆

بشم واشم از این عالم به در شم

بشم از چین و ماچین دورتر شم

بر دلدار پیغامی فرستم

که گر دوری خوشه مو دورتر شم

☆ ☆ ۱۴۵ ☆ ☆

از آن انگشت نمای روزگارم

که دور افتاده از یار و دیارم

نزونم قصد جان کردم به ناحق

به جز بر سر زدن چاره ندارم

☆ ☆ ۱۴۶ ☆ ☆

شوان استارگان یک یک شمارم

به راهت تا سحر در انتظارم

پس از نیمه شوان که ته نیائی

بوران اشک از دیده ببارم

☆ ☆ ۱۴۳ ☆ ☆

من اوْل رندم کی آدیمدیر قلندر

نه واردیر خانمانیم وار نه لنگر

گونوزلر عالمی دوشموش دولاننام

گئجه آنجاق منه تورپاقدی بستر

☆ ☆ ۱۴۴ ☆ ☆

گئدیم گئتدیکجه عالمدن قیراقلیق

گئدیم ماچین – چیندن ده ایراقلیق

سفارش یوللاییم دلداریما کی

اوزقلاشیم اگر خوشدور اوزاقلیق

☆ ☆ ۱۴۵ ☆ ☆

من اوندان بللی اولدوم روزگاره

کی، حسرت قالمیشام یار و دیاره

ناحاقدان جانیما قصد ائیله‌دیم من

باشا چالماقدان اؤزگه یوخدو چاره

☆ ☆ ۱۴۶ ☆ ☆

گئجه اولدوزلاری سایدیقدا تک تک

اوزانار انتظار، گؤز یولدا دؤزمک

گئجه یاری کی گؤردوم گلمه‌دین سن

گؤزومدن یاشی یاغدیررام بولود تک

☆ ☆ ۱۴۷ ☆ ☆

دلارا بی ته زار و ناتوانم

جگر پر خار و پرخس دیدگانم

همان دستان که واته بو به گردن

کنونش چون مگش بر سر زنانم

☆ ☆ ۱۴۸ ☆ ☆

عزیزون ما گرفتار دو دردیم

یکی بد نقشی و دیگر که فردیم

نصیب ما نبو که ما ته وینیم

جمالت یک نظر نادیده مُردیم

☆ ☆ ۱۴۹ ☆ ☆

بی ته تلواسه دیرم بوره بوین

زهر در کاسه دیرم بوره بوین

میم خون گریه ساقی ناله مطرب

مصاحب این سه دیرم بوره بوین

☆ ☆ ۱۵۰ ☆ ☆

بیا جانا دل پر درد مو بین

سرشک سرخ و رنگ زرد مو بین

غم مهجوری و درد صبوری

بیا بر جان غم پرورد مو بین

☆ ☆ ۱۴۷ ☆ ☆

گؤزل ! سنسیز بو عؤمروندور زوالی
اوره ک اؤدلو گؤزومدن سورما حالی
سنین بوینونداکی او اللر ایندی
دؤیولور باشیما میلچک مثالی

☆ ☆ ۱۴۸ ☆ ☆

ایکی درده گرفتار اولموشوق های
بیری تک‌لیک بیری ایسه نقشیمیز زای
سنی گؤرمک بیزه قسمت دگیلمیش
جمالین گؤرمه‌میشدن اؤلدوک ای وای

☆ ☆ ۱۴۹ ☆ ☆

منیم سنسیز حالیم چوخ زاردی گل گؤر
چاناغیمدا زهرلر واردی گل گؤر
مئییم قان ، ناله مطرب ، گؤزدو ساقی
منه سنسیز بولار اوچ یاردی گل گؤر

☆ ☆ ۱۵۰ ☆ ☆

گل ای جان بو قادالی باشیمی گؤر
ساری رنگیم له آل گؤز یاشیمی گؤر
اوزاقلیق غصه‌سی، دؤزمک عذابی
قاتیبدیر آغیا بو آشیمی گؤر

☆ ☆ ۱۵۱ ☆ ☆

غریبی سخت مرا دلگیر داره

فلک بر گردنم زنجیر داره

فلک ، از گردنم زنجیر بردار

که غربت خاک دامنگیر داره

☆ ☆ ۱۵۲ ☆ ☆

به دنیا مو نوینم کام بی ته

به دس هرگز نگیرم جام بی ته

بلرزم روز و شو چون بید مجنون

ندارم یک نفس آرام بی ته

☆ ☆ ۱۵۳ ☆ ☆

همه بند تنم مانند نی بی

مدامم درد هجرونت ز پی بی

مرا سوز و گدازه تا قیامت

خدا زونه قیامت تا به کی بی

☆ ☆ ۱۵۴ ☆ ☆

روزم از شو شوم از روز بتر بی

بخت آشفته‌ام زیر و زبر بی

شو و روز از فراقت نالهٔ مو

چو آه بینوایان بی اثر بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۱
یامان سیخدی منی بیخدیردی غربت
بؤخؤولارلا فلک ائتدی عداوت
فلک ! بؤینوم بوخوولارین گؤتورکی
سیخیشدیرماقه جانی بسدی غربت

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۲
بو دونیادان من آلمام کام سنسیز
گؤتورمم ده اله من جام سنسیز
گئجه –گوندوز سؤیود تک تیتره‌ین من
یوخومدور بیر نفس آرام سنسیز

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۳
قامیش تک بند – بندیم سیزلایان‌دیر
فراقین دردی آرخامجا آخان‌دیر
یانارکن من یاخیللام تا قیامت
قیامی یاریمین یارب هاچان‌دیر ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۴
گونرم دوندن دونوم گوندن یئترسیز
داغیلمیش بختیم آلت –اوست‌دور اثرسیز
گئجه –گوندور فراقیندا سیزیلتیم
کاسیبلار آهی تک اولموش کسرسیز

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۵
مدامم دل پر از خون جگر بی
مدامم دل حزین و دیده تر بی
نشینم بر سر راهت شو و روز
بود روزی تو را بر مو گذر بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۶
همه شو تا سحر اختر شمارم
که ماه رویت آیو در کنارم
شوان گوشم به در چشمم به راهت
گذاری تا به کی در انتظارم

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۷
ته پنداری که بستان خوشترم بی
سرم بو گوی میدان خوشترم بی
چو گلخن تار و تاریکه به چشمم
گلستان بی ته زندان خوشترم بی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۵۸
دلا از دست تنهایی به جونم
زآه و نالهٔ خود در فغونم
شوان تار از درد جدایی
کره فریاد مغز استخونم

☆ ☆ ۱۵۵ ☆ ☆

آلیبدیر چئوره‌سین قانلار جیارین

کؤنول محزون ، گؤزوم یاشلاری نارین

گئجه - گوندوز یولون اوسته اؤتوررام

منه ساری دوشه شاید گذارین

☆ ☆ ۱۵۶ ☆ ☆

گئجه اولدوزلاری من سایمالاردا

بودور آرزوم گؤره‌م آیی کناردا

قولاغیم قاپیدا گؤز یولدا هر آن

نه واختادک قالیم من انتظاردا؟

☆ ☆ ۱۵۷ ☆ ☆

دوشوندون سئومیشم بوستانی سئوگیل

توپ اولسون گزسه باش میدانی سئوگیل

تولانبار تک قارانلیق‌دیر گولستان

جانیم سنسیز سئور زندانی سئوگیل

☆ ☆ ۱۵۸ ☆ ☆

بئزیکدیم من بو تک‌لیکدن آ دلبر

سیزیلتیمدان یازیق جانیم اینیلدر

گئجه هجرینده من گللم فغانه

گیزیلدر بو سوموکلرده ایلیک‌لر

☆ ☆ ۱۵۹ ☆ ☆

مو آن محنت کش حسرت نصیبم

که در هر ملک و هر بومی غریبم

نه بو روزی که آیی بر سر من

بوینی مرده از هجر حبیبم

☆ ☆ ۱۶۰ ☆ ☆

به عمر خویشتن تا یاد دیرم

زهجرت ناله و فریاد دیرم

ندیرم خاطر شادی به خاطر

همیشه خاطر ناشاد دیرم

☆ ☆ ۱۶۱ ☆ ☆

به دل چون یادم از بوم و بر آیو

سرشکم بیخود از چشم تر آیو

از آن ترسم من برگشته دوران

که عمرم در غریبی بر سر آیو

☆ ☆ ۱۶۲ ☆ ☆

سرم بالین تنم بستر نداره

به جز شور غمت در سر نداره

نهد دور از ته هر کس سر به بالین

الهی سر ز بالین بر نداره

☆ ✯ ۱۵۹ ✯ ☆

منه قسمتدی حسرت چکمیشم غم

گئدرسم هر یانا یالقیز غریبم

ائله اولماسین ای گول سن گلنده

گؤره‌سن فرقت ایچره منده یوخ دم

☆ ✯ ۱۶۰ ✯ ☆

نه قدری عؤمروم ایچره یاد اولوبدور

فراقیندا ایشیم فریاد اولوبدور

سئوینجلی خاطره‌م اوندا یوخ ایکن

همیشه خاطریم ناشاد اولوبدور

☆ ✯ ۱۶۱ ✯ ☆

کؤنول ایستر وطن ذکرین اوجالتسین

منیم قان یاشیمی گؤزدن جالاتسین

دؤنرگه‌م دؤنموش اوندان قورخورام کی

غریبلیکده بو عؤمروم باشه چاتسین

☆ ✯ ۱۶۲ ✯ ☆

باشیم یاسدیق جانیم گؤرمز دؤشه‌ک یار

غمیندن باشقا یوخ باشیمدا ، دلدار

قؤیا سندن اوزاق کیم یاسدیغا باش

گؤتورمز اولسون اوردان باش او بیمار

☆ ☆ ۱۶۳ ☆ ☆

عزیزون از غم و درد جدایی

به چشمونم نمونده روشنایی

گرفتارم به دام غربت و درد

نه یار و همدمی نه آشنایی

☆ ☆ ۱۶۴ ☆ ☆

مو کز سوته دلانم چون تنالم ؟

مو کز بی حاصلانم چون تنالم ؟

به گل بلبل نشیند زار نالد

موکه دور از گلانم چون تنالم ؟

☆ ☆ ۱۶۵ ☆ ☆

به دریای غمت دل غوطه‌ور بی

مرا داغ فراقت بر جگر بی

ز مژگان خدنگت خورده‌ام تیر

که هر دم سوز دل زان بیشتر بی

☆ ☆ ۱۶۳ ☆ ☆

عزیزلر ! جانیمی بو آیریلیقلار

سیخیبلار ، یوخ گؤزومده نوردان آثار

گرفتار اولموشام غربت له دردە

نه یاریم - یولداشیم نه تانیشیم وار

☆ ☆ ۱۶۴ ☆ ☆

دؤنوب باغریم کوله سیزلاماییم می ؟

گومان یوخ حاصله سیزلاماییم می ؟

گوله بولبول قونار زار-زار سیزیلدار

منم حسرت گوله سیزلاماییم می ؟

☆ ☆ ۱۶۵ ☆ ☆

غمین دریاسینا کؤنلوم گرفتار

جگرده داغ قویوب فرقتلرین یار

ائله اوخلاندی سینه‌م کیرپیگین‌له

کی هر دم سیزلاماسی دردی آرتار

بخش ششم :

دل

☆ ☆ ☆ ☆
۱۶۶

دلی دیرم خریدار محبت

کزو گرم است بازار محبت

لباسی بافتم بر قامت دل

زپود محنت و تار محبت

☆ ☆ ☆ ☆
۱۶۷

زدست دیده و دل هر دو فریاد

هرآنچه دیده بیند دل کند یاد

بسازم خنجری نیشش ز پولاد

زنم بر دیده تادل گردد آزاد

☆ ☆ ☆ ☆
۱۶۸

داد از این دل که هرگز نی به کامم

داد از این دل که آزارد مدامم

داد از این دل که چون مرغان وحشی

دانه ناچیده هر روزه به دامم

آلتینجی بؤلمه :

کؤنول

☆ ☆ ۱۶۶ ☆ ☆

واریمدیر بیر کؤنول آلمیش محبت
اونونلا بازارا دولموش محبت
توخودوم کؤنلومه من بیر گئییم کی
انی محنت بوْیو اولموش محبت

☆ ☆ ۱۶۷ ☆ ☆

کؤنول له گؤز الیندن داد و فریاد
نه گؤرسه گؤز کؤنول ائیلر اونو یاد
پولاددان قوْی دوزه‌لدیم بیر قیلینجی
ووروم گؤزدن کؤنول تا اولسون آزاد

☆ ☆ ۱۶۸ ☆ ☆

هارای بو قلبدن کامیمجا اولماز
هارای ، اینجیتمگیمدن هئچ یورولماز
هارای کیم اورکه گن قوشلاره بنزر
دوشرکن بنده دیمدیک دانه بولماز

☆ ☆ ۱۶۹ ☆ ☆

اگر دل دلبر و دلبر کدام است ؟
وگر دلبر دل و دل را چه نام است ؟
دل و دلبر به هم آمیته وینم
نزونم دل که و دلبر کدام است ؟

☆ ☆ ۱۷۰ ☆ ☆

دلم بی وصل ته شادی مبیناد
به غیر از محنت آزادی مبیناد
خراب آباد دل بی مقدم ته
الهی هرگز آبادی مبیناد

☆ ☆ ۱۷۱ ☆ ☆

دلی دیرم دلی دیوانه و دنگ
نزونم مو که دیرم نام یا ننگ
از این دیوانگی روزی برآیم
که در دامان دلبر بر زنم چنگ

☆ ☆ ۱۷۲ ☆ ☆

خداوندا مو بیزارم از این دل
شو و روزان در آزارم از این دل
ز بس نالیدم از نالیدنم تنگ
ز مو بستان که بیزارم از این دل

☆ ☆ ۱۶۹ ☆ ☆

کۇنول سه سئوگیلی بس هاردا سئوگیل ؟

یا سئوگیل سه کۇنول ، هاردادی کۇنگول

قاریشمیش بیر بیره سئوگیل‌له کۇنلوم

دوشونمم هانسی کۇنلوم ، هانسی سئوگیل ؟

☆ ☆ ۱۷۰ ☆ ☆

کۇنول وصلینسیز اومماسین دا شادلیق

غم ایچره قالسین او گۇرسه آزادلیق

خراب آباد کۇنلوم آددیمینسیز

آی آللاه گۇرمه‌سین هئچ وقت آبادلیق

☆ ☆ ۱۷۱ ☆ ☆

کۇنول واریم دلی – دیوانه ، سرسام

دوشونمم خوشنامام من یا کی بدنام

هاچان توتسام اتک اۇل سئوگیلیمدن

او چاغ ابدال‌لیغیمدان چیخمیش اوللام

☆ ☆ ۱۷۲ ☆ ☆

ایلاهی من کی دۇیدوم بو کۇنولدن

گئجه –گوندوز غم اۇیدوم بوکۇنولدن

او قدری سیزلادیم اۇلدو داریسقال

گل آل مندن کی دۇیدوم بو کۇنولدن

☆ ✯ ۱۷۳ ✯ ☆

دلا پوشم زدستت جامهٔ نیل

نهم داغ غمت چون لاله بر دیل

دم از مهرت زنم همچون دم صبح

از این دم تا دم صور سرافیل

☆ ✯ ۱۷۴ ✯ ☆

چرا آزرده حالی ای دل ای دل

مدام اندر خیالی ای دل ای دل

برو کنجی نشین شکر خدا کن

که شاید کام یابی ای دل ای دل

☆ ✯ ۱۷۵ ✯ ☆

مگر شیر و پلنگی ای دل ای دل

وامو دایم به جنگی ای دل ای دل

اگر دستم رسه خونت بریجم

بوینم تا چه رنگی ای دل ای دل

☆ ✯ ۱۷۶ ✯ ☆

دلا غافل ز سبحانی چه حاصل

مطیع نفس شیطانی چه حاصل

بود قدر تو افزون از ملایک

تو قدر خود نمی‌دانی چه حاصل

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۳
گئییم گؤی من الیندن ای کؤنول بیل
لالا تک غملریندن داغلی‌دیر دل
آچیم مهریندن آیدین صبح تک سؤز
چالینجا اسرافیلین صورو سئوگیل

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۴
نه‌دن کؤنلوم بئله پوزغوندو حالین
نه‌دن دایم پریشان‌دیر خیالین
سیخیل بیر گوشه‌یه آللاهه شوکر ائت
بؤلاسان بلکه دلدارین وصالین

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۵
مگر اسلان یا قافلانسان کؤنول سن
منه گوجلو ساواشقانسان کؤنول سن
چاتارسا ال‌لریم قانین تؤکرم
گؤره‌م هانسی بؤیادانسان کؤنول سن

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۶
کؤنول غافلسن آللاهدان نه فایدا
سنه اوستون گلیب شیطان نه فایدا
سنین قدرین ملایکدن‌دیر آرتیق
اؤزون اؤز قدرینه نادان نه فایدا؟

☆ ✯ ✯ ☆
۱۷۷
خدایا داد از این دل داد از این دل
که یک دم مو نگشتم شاد از این دل
چو فردا داد خواهون داد خواهند
بگویم صد هزارون داد از این دل

☆ ✯ ✯ ☆
۱۷۸
نمی‌زونم که رازم واکه واژم
غم سوز و گدازم واکه واژم
چه واژم هر که زونه بنگره فاش
دگر راز و نیازم واکه واژم

☆ ✯ ✯ ☆
۱۷۹
دلا چونی دلا چونی دلا چون
همه خونی همه خونی همه خون
زبهر لیلی سیمین عذاری
چو مجنونی چو مجنونی چو مجنون

☆ ✯ ✯ ☆
۱۸۰
دلی دیرم که بهبودش نمی‌بو
نصیحت می‌کرم سودش نمی‌بو
به بادش می‌دهم نش می‌بره باد
در آتش می‌نهم دودش نمی‌بو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۷
بو کؤنلون داد الیندن داد الیندن
کی بیر آن اولمادیم من شاد الیندن
صاباح داد ایسته‌ینده داد آلانلار
چکیم یوز مین‌لر ایله داد الیندن

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۸
کیم‌ایله سؤیله‌ییم بو گیزلی رازی
دئییم من کیملره حال ناسازی
دئییم نه ؟ هر باخان آیدینجا گؤرموش
داحی کیم‌له ائدیم راز و نیازی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۷۹
ناسیلسان ای کؤنول سؤیله ناسیلسان ؟
تیلیت قانسان تیلیت قانسان تیلیت قان
گونش اوزلو او لیلانین دالینجا
ده‌لی – دیوانه‌سن ، مجنون اولوبسان

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۰
ساغالماز بیر اوره‌ک واریم غمی چوخ
اؤیود وئرره‌م ده یوخ فایداسی اوخ – اوخ
یئله وئرره‌م آپارماز یئل نه‌دن‌دیر
اؤدا ساللام‌دا آنجاق توستوسو یوخ

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۱

دلی دیرم دمی خرم نمی بو
غمی دیرم که هرگز کم نمی‌بو
خطی دیرم مو از خوبان عالم
که یار بیوفا همدم نمی‌بو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۲

نیا مطلق به کارم این دل مو
به جز خونابه‌اش نه حاصل مو
داره در موسم گل جوش سودا
چه پروایی کره اینجا دل مو

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۳

دلم از عشق خوبان گیج و ویجه
مژه بر هم زنم خونابه ریجه
دل عاشق مثال چوب تر بی
سری سوجه سری خونابه ریجه

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۴

مورا درد دلم خو کرده واته
نزونی درد دل ای بیوفا ته
بوره مو سوته دل واته سپارم
ته زونی وا دل و دل زونه وا ته

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۱
کؤنول واریم حزین بشاش اولانماز

غمیم سه اوسلودور چاش – باش اولانماز

واریم دیر بیر گؤزل تایسیز – مثلسیز

وفاسیز یار منه سیرداش اولانماز

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۲
ایشه گلمز داحی بو شیدا کؤنلوم

منه وئردی نه ؟ قاندان باشقا کؤنلوم

گولون فصلینده‌دیر سئودا خیاللی

نه‌دن آخر گرک‌دیر قورخا کؤنلوم

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۳
کؤنول گؤیچک‌لر عشقیندن‌دی چاش – باش

چالارسام کیرپیگی سئلیان‌دی قان یاش

وورولموش قلب اولار یاش بیر آغاج تک

یانار بیر باشی بیر باشدان تؤکر یاش

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۴
کؤنول دردین‌له اؤیره‌نجکلی‌دیر بیل

دویورسان می وفاسیز، سؤیله نیسگیل ؟

سنه گل تاپشیریم یانمیش بو قلبی

او بیلسین سن ، سن ایسه بیل او سئوگیل

☆ ☆ ۱۸۵ ☆ ☆

دل مو بی ته دایم بیقراره

به جز آزار مو کاری نداره

دو دس بر سر زند چون طفل بدخو

زهجرت روز و شو اینش مداره

☆ ☆ ۱۸۶ ☆ ☆

غم و درد دل مو بی‌حسابه

خدا زونه که مرغ دل کبابه

بنازم دست و بازوی ته جلاد

اگر قتلم کری والله ثوابه

☆ ☆ ۱۸۷ ☆ ☆

دل ار مهرت نورزه بر چه ارزه

نخواهم دل که مهر ته نورزه

گریبان هر که از دستت کره چاک

به یک عالم گریبان وا بیرزه

☆ ☆ ۱۸۸ ☆ ☆

دل مو غیر ته دلبر نگیره

به جای جوهری جوهر نگیره

دل مو سوتهٔ مهر ته آذر

بسی ناسوته آذر در نگیره

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۵
کؤنول سنسیز دؤزومسوزدور نه قیلماق ؟
منی اینجیتمگی ائتمیش اویونچاق
چالیر باشه اوشاق تک الـلرینی
گئجه -گوندوز ایشی بو اولموش آنجاق

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۶
کؤنولده دردیمین یوخدور حسابی
بیلیر حق کی اوره کدیر غم کبابی
وار اولسون الـلرین جلاد، وار اولسون
منی اؤلدورسن آلدین چوخ ثوابی

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۷
سوای عشقین کؤنول هر سازدا چالسا
اونو سئومم من عشقیندن یورولسا
جیریلمیش بیر یاخا دونیا دگرلی
سنین اوغروندا گر بیر تیلمیش اولسا

☆ ☆ ☆ ☆
۱۸۸
منیم کؤنلوم سوای سن یـار گـؤرمز
زری زرگر مقامیندا گؤتورمز
منیم کؤنلوم یانیق، عشقین سنین اؤد
یانیق بیر نسنه یه اؤد معنا وئرمز

☆ ۱۸۹ ☆

دلی دیرم چو مرغ پا شکسته
چو کشتی بر لب دریا نشسته
همه گوین که طاهر تار بنواز
صدا چون می‌دهد تار شکسته ؟

☆ ۱۹۰ ☆

ز کشت خاطرم جز غم نروییی
ز باغم جز گل ماتم نروییی
ز صحرای دل بی حاصل مو
گیاه نا امیدی هم نروییی

☆ ۱۹۱ ☆

بلا بی دل خدایا دل بلا بی
گنه چشمان کره و دل مبتلا بی
اگر چشمان نکردی دیده‌بانی
چه زونستی دلم خوبون کجا بی

☆ ۱۹۲ ☆

کشیمان ار به زاری از که ترسی
برونی گر به خواری از که ترسی
به این نیمه دل از کس مو نترسم
دو عالم دل ته داری از که ترسی

☆ ☆ ۱۸۹ ☆ ☆

قیچی سینمیش قوشا بو کؤنلوم اوخشار

اوتورموش سانکی ساحلده قاییقلار

گؤرن سؤیلرکی طاهر تاری دیندیر

نئجه دیل‌لنسین آخر بو سینیق تار؟

☆ ☆ ۱۹۰ ☆ ☆

اولوبدور هر نه محصولوم فغان درد

باغیمدان اسگیک اولماز هئچ زامان درد

حاصل‌سیز کؤنلومون سه چؤل‌لرینده

اومودسوزلوق دا بیتمز نه یامان درد !

☆ ☆ ۱۹۱ ☆ ☆

بلادیر بو کؤنول کؤنلوم بلادیر

گوناهکار گؤزدو کؤنلوم مبتلادیر

باش اوستوندن بو گؤزلر باخماسایدی

کؤنول بیلمزدی گؤیچک‌لیک هارادیر

☆ ☆ ۱۹۲ ☆ ☆

بیزی زار ائیله اؤلدور یار نه باکین ؟

قوْووب دونیاده ائیله خوار نه باکین ؟

یاریم قلب ایله هئچ کیمدن باکیم یوخ

ایکی عالمجه قلبین وار نه باکین ؟

☆ ☆ ۱۹۳ ☆ ☆

سیه‌بختم که بختم واژگون بی

سیه روجم که روجم تیره‌گون بی

شوم محنت کش کوی محبت

زدست دل که یارب غرق خون بی

☆ ☆ ۱۹۴ ☆ ☆

دل بی عشق را افسردن اولی

هرکه دردی نداره مردن اولی

تنی که نیست ثابت در ره عشق

ذره – ذره به آتش سوتن اولی

☆ ☆ ۱۹۵ ☆ ☆

خدایا دل ز مو بستان به زاری

نمی‌آید ز مو بیمار داری

نمی‌زونم لب لعلت به خونم

چرا تشنه است با این آبداری ؟

☆ ☆ ۱۹۶ ☆ ☆

نمی‌زونم دلم دیوونهٔ کیست

کجا می‌گردد و در خونهٔ کیست

نمی‌زونم دل سرگشتهٔ مو

اسیر نرگس مستونهٔ کیست

☆ ☆ ۱۹۳ ☆ ☆

قارا بختین الیندن من کی سؤلدوم

قارادیر گوندوزوم من کی یؤرولدوم

قان اولسون کؤنلومو کؤنلوم الیندن

محبت کندینه من ائل‌غم اولدوم

☆ ☆ ۱۹۴ ☆ ☆

کؤنول بی عشق اولا یاخماسی یئی‌دیر

اؤلو تک دردسیزین ییخماسی یئی‌دیر

دگیل‌سه عشقده ثابت قدم، جان

دیدرکن اودلارا سوخماسی یئی‌دیر

☆ ☆ ۱۹۵ ☆ ☆

ناخوش بو قلبیمی گل سینه‌دن چک

الیمدن گلمه‌ییر خسته بئجرمک

دوشونمم لعله بنزر تر دوداغین

نه‌دن قانیم ایچیر لب‌تشنه‌لر تک

☆ ☆ ۱۹۶ ☆ ☆

کؤنول بیلمم کیمین ابدالی اولموش

گزیر هاردا کیمین یوردوندا قالمیش

منیم بو حیران اولموش کؤنلومو هئچ

دوشونمم هانسی گؤز آواره قیلمیش

☆ ☆ ۱۹۷ ☆ ☆

الهی ! آتش عشقم به جان زن
شرر زان شعله‌ام بر استخوان زن
چو شمعم بر فروز از آتش عشق
برآن آتش دلم پروانه‌سان زن

☆ ☆ ۱۹۸ ☆ ☆

دلی همچون دل نالان مو نه
غمی همچون غم هجران مـو نـه
اگر دریا اگر ابر بهاران
حریف دیدهٔ گریان مو نه

☆ ☆ ۱۹۹ ☆ ☆

چرا دایم به خوابی ای دل ای دل
ز غم در اضطرابی ای دل ای دل
بوره کنجی نشین شکر خدا کن
که شاید کام یابی ای دل ای دل

☆ ☆ ۲۰۰ ☆ ☆

چرا آزرده حالی ای دل ای دل
همه فکر و خیالی ای دل ای دل
بساجم خنجری دل را بر آرم
بوینم تا چه حالی ای دل ای دل

☆ ☆ ۱۹۷ ☆ ☆

ایلاهی ! عشق «اود» ونلا جانیمی یاخ
آلوولارین سوموکلر ایچره گل تاخ
منی شام تک آلیشدیر عشق اودوندا
او اوددا کؤنلومو پروانه تک یاخ

☆ ☆ ۱۹۸ ☆ ☆

کؤنول غمده بیزه تای اولماز اولماز
فراق دردیمیزه تای اولماز اولماز
دنیز اولسون یا خود نیسان یاغیش‌لار
بیزیم آغلار گؤزه تای اولماز اولماز

☆ ☆ ۱۹۹ ☆ ☆

اویان بیر آزجا یات کؤنلوم آ کؤنلوم
نه دیر فریاد بو داد کؤنلوم آ کؤنلوم
سیغینمیش بیر یانا آللاهه شوکر ائت
وئره بلکه مراد کؤنلوم آ کؤنلوم

☆ ☆ ۲۰۰ ☆ ☆

بونه غملی دوروم کؤنلوم آ کؤنلوم
خیالیندان سؤروم کؤنلوم آ کؤنلوم
دوزه‌لدرکن قیلینج قلبی چیخاردیم
ناسیلسان تاگؤروم کؤنلوم آ کؤنلوم

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۱

قلم بتراشم از هر استخوانم
مرکب گیرم از خون رگانم
بگیرم کاغذی از پردهٔ دل
نویسم بهر یار مهربانم

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۲

بوره بوره دلا حال دلم بین
بوره حال دل ناقابلم بین
محبت کشتم و بر دشمنی داد
بوره کشت و بر بی حاصلم بین

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۳

مرا نه سر نه سامان آفریدند
پریشانم پریشان آفریدند
پریشان خاطران رفتند در خاک
مرا از خاک ایشان آفریدند

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۱

سوموگومدن یونارام بیر قلم ها
قانیمدان‌دیر دواتلاریم داماردا
کاغاذ آللام بو کؤنلوم پرده‌سیندن
سئویملی یاریما مکتوب یازام تا

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۲

گلیب ده گؤر بو کؤنلوم حالینی سن
سؤر احوالی بو ناقابل اوره‌کدن
محبت اکمیشم محنت بیتیرمیش
امکسیز اولموشام گؤر بیر ناسیل من !

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۳

منی هر شئیدن عریان خلق ائدیبلر
پریشانم پریشان خلق ائدیبلر
پریشانلار اولوب تورپاق اولارین
منی تورپاقلاریندان خلق ائدیبلر

بخش هفتم :

ترانه‌های غمگین

☆ ☆ ۲۰۴ ☆ ☆

غم عشقت بیابون پرورم کرد
هوای بخت بی بال و پرم کرد
به مو گفتی صبوری کن صبوری
صبوری طرفه خاکی بر سرم کرد

☆ ☆ ۲۰۵ ☆ ☆

بوره سوته دلان گرد هم آئیم
سخن واهم کریم غم وا نمائیم
ترازو آوریم غمها بسنجیم
هرآن غمگین‌تریم وزنین‌تر آئیم

☆ ☆ ۲۰۶ ☆ ☆

غمم غم بی و غمخوار دلم غم
غمم هم مونس و هم یار و همدم
غمم نهله که مو تنها نشینم
مریزا بارک‌الله مرحبا غم

یئددینجی بؤلمه :

حزین نغمه‌لر

☆ ☆ ۲۰۴ ☆ ☆

منی عشقین غمی چؤلده قوْوورموش
اوغورسوزلوق یامان قارشیمدا دورموش
منه چوخ سؤیله‌دین صبر ائیله بیر دؤز
بو دؤزمک باشیما کول‌لر سؤوورموش

☆ ☆ ۲۰۵ ☆ ☆

نه یانمیش قلب واردیر دئینه گلسین
دانیشاق بیر - بیره غملر دئییلسین
قویاق میزانی اؤلچک غملری تا
کیم اولسا غملی‌رک تایی اگیلسین

☆ ☆ ۲۰۶ ☆ ☆

غمیم غم‌دیر کؤنول سیرداشی‌دا غم
یاریم غم یولداشیم غم آشنا غم
غمیم قویمورکی یالقیز اگلشیم من
ساغ اول آی بارک‌الله مرحبا غم

☆ ☆ ۲۰۷ ☆ ☆

بوره یکدم بنالیم و بسوجیم

از آن رویی که هر دو تیره روجیم

ته بلبل حاش لله مثل مویی

نبو جز درد و غم یک عمر روجیم

☆ ☆ ۲۰۸ ☆ ☆

هزارون غم به دل اندوته دیرم

به سینه آتشی افروته دیرم

به یک آه سحرگاه از دل تنگ

هزارون مدعی را سوته دیرم

☆ ☆ ۲۰۹ ☆ ☆

شوی نالم شوی شوگیر نالم

زدست یار بی‌تدبیر نالم

گهی همچون پلنگ تیرخورده

گهی چون شیر در زنجیر نالم

☆ ☆ ۲۱۰ ☆ ☆

نوای ناله غم اندوته زونو

عیار قلب خالص بوته زونو

بوره سوته دلان واهم بنالیم

که قدر سوته دل دلسوته زونو

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۷

بیر آن گل سیزلایاق یوکسلدک اوخ - اوخ
نیه کی سن له منده قاره گون چوخ
سن ای بولبول منه تای اولماسان گئت
منیم کی درد - غمسیز بیر گونوم یوخ

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۸

نئچه مین غم اوره کده قاتلایان من
یانار باغریمدا اود سورساتلایان من
سحر، بیخمیش اوره کدن چیخمیش آه لا
نئچه مین مدّعی نی اودلایان من

☆ ☆ ☆ ☆
۲۰۹

سیزیلدارکن گئجه گاهدان باغیررام
او تئیبیرسیز یاریمدان من چیغیررام
یارالی بیر پلنگم سانکی گاهدان
بوخۆولو شیر تکین گاهدان باغیررام

☆ ☆ ☆ ☆
۲۱۰

تانیر غملی غمین کؤهنه - آجارین
بوتؤو آنلار بوتؤو قلبین عیارین
گلین بیر سیزلایالیم آی یانارلار
یانار آنجاق بیلر قدرین یانارین

☆ ☆ ۲۱۱ ☆ ☆

سری دیرم که سامانش نمی بو
غمی دیرم که پایانش نمی بو
اگر باور نداری سوی من آی
بوین دردی که درمانش نمی‌بو

☆ ☆ ۲۱۲ ☆ ☆

شوی نبود که دل پر غم نمی بو
زانکه دلبر دمی همدم نمی بو
هزاران رحمت حق باد بر غم
زمانی از دل مو کم نمی بو

☆ ☆ ۲۱۳ ☆ ☆

بی ته یک دم دلم خرّم نمونه
وگر روی ته وینم غم نمونه
اگر درد دلم قسمت نمایند
دلی بی درد در عالم نمونه

☆ ☆ ۲۱۴ ☆ ☆

ز غم جان و تنم در گیر و داره
سرم در رهن تیغ آبداره
ندارم اختیاری از چه جوشش
دل مو تاب این سودا نداره

☆ ☆ ٢١١ ☆ ☆

منیم کی باشیمین سهمانی یوخدور
بو سونسوز غملرین پایانی یوخدور
اینانمیرسان منه ساری قدم قوْی
نئجه درددیر بو گؤر درمانی یوخدور

☆ ☆ ٢١٢ ☆ ☆

گئجه‌م یوخ دولماسین بو کؤنلومه غم
نه‌دن کی یار دگیل بیر آن دا همدم
غمه حق تانریدان مین‌لرله رحمت
بیر آنلیق بو کؤنولدن اولماییر کم

☆ ☆ ٢١٣ ☆ ☆

کؤنول سنسیز غبارلاردان دورولماز
اوزون گؤرسم کؤنول داحی غم آلماز
کؤنول دردیم اولارسا پای - بؤلوش دای
جهاندا بیر کؤنول نیسگیلسیز اولماز

☆ ☆ ٢١٤ ☆ ☆

جانیمدا ائیله‌ین بیر غمدی پرواز
گیرؤودیر باش قیلینجدا کئچمه گل واز
یوْخومدور اختیاریم هئچ اؤزومدن
بو سودایه منیم کؤنلوم دایانماز

☆ ☆ ۲۱۵ ☆ ☆

درخت غم به جونم کرده ریشه

به درگاه خدا نالم همیشه

عزیزون قدر یکدیگر بدونید

اجل سنگ است و آدم مثل شیشه

☆ ☆ ۲۱۶ ☆ ☆

اگر دردم یکی بودی چه بودی ؟

اگر غم اندکی بودی چه بودی ؟

به بالینم حبیبی یا طبیبی

از این هر دو یکی بودی چه بودی؟

☆ ☆ ۲۱۷ ☆ ☆

غم عالم نصیب جان ما بی

به درد ما فراغت کیمیا بی

رسد آخر به درمان درد هر کس

دل ما بی که درمانش بلا بی

☆ ☆ ۲۱۸ ☆ ☆

همایونم سر کوهم وطن بی

سیر عالم کرم هر جا چمن بی

نه خون دیرم نه مون دیرم نه سامون

دم مردن پر و بالم کفن بی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۱۵

سالیبدیر غم آغاجی جاندا ریشه
دؤنوب آللاهه یالواررام همیشه
عزیزلر ! بیر – بیرین قدرین بیلین کی
اجل داشدان اولوب انساندی شیشه

☆ ☆ ☆ ☆
۲۱۶

اگر اولسایدی دردیم بیر نولاردی ؟
آز اولسایدی بو غملر بیر نولاردی ؟
باشیم اوسته حکیمدن سئوگیلیمدن
یئر آلسایدی بیری آخیر نولاردی ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۲۱۷

بیر عالم غملره جانلار یوادیر
بیزه دردن قورتولماق کیمیادیر
یئتر درمانه آخیر هر نه درد وار
بیزیم کؤنلونسه درمانی بلادیر

☆ ☆ ☆ ☆
۲۱۸

همایونم منه داغلار وطن‌دیر
دولانینام عالمی هر یئر چمن‌دیر
نه واردیر ائوایچیم نه یورد – یووام‌وار
اؤلنده قؤل قانادیمسا کفن‌دیر

☆ ☆ ۲۱۹ ☆ ☆

جهان بی وفا زندان ما بی

خار غم قسمت دامان ما بی

صبر ایوب و محنتهای یعقوب

همه گویی نصیب جان ما بی

☆ ☆ ۲۲۰ ☆ ☆

خرم اون دل که از غم بهره‌ور بی

به اون دل وای کز غم بی‌خبر بی

به بازار محبت نقد رایج

کسی داره درونش سوته تر بی

☆ ☆ ۲۲۱ ☆ ☆

ز آهم هفت گردون پر شرر بی

اگر آوا کرم خون جگر بی

ته که از غم دلت هرگز نسوته

کجا از سوته دلها با خبر بی

☆ ☆ ۲۲۲ ☆ ☆

شوم از شام یلدا تیره‌تر بی

درد دلم ز بو دردا بتر بی

همه دردا رسن آخر به درمون

درمان درد ما خود بی اثر بی

☆ ☆ ۲۱۹ ☆ ☆

وفاسیزدیر بیزه دوستاق‌دی دونیا

اتگیمیزدن دوتوب غملی تیکان دا

او یعقوب محنتی ایوب صبری

بیزه قسمتدی گویا جان دورونجا

☆ ☆ ۲۲۰ ☆ ☆

خوش اوْل قلبه کی غم‌له اولموش اوْرتاق

وای اوْل قلبه غم ائتمز اوندا اوْتراق

محبت بازاریندا ایشلنن پول

ایچی یانمیشلارین وارلاری آنجاق

☆ ☆ ۲۲۱ ☆ ☆

دولار یئددی گؤی آهیم‌لا شرردن

اوخورسام گر آخار قانلار جگردن

سنین قلبین غم ایچره یانمامیش‌کن

نئجه آگاه اولار نیسگیللی‌لردن

☆ ☆ ۲۲۲ ☆ ☆

گئجه‌مین یلدادان چوخدور قاراسی

هامی دردن یامان کؤنلوم یاراسی

بوتون دردلر تاپارلار درمان آنجاق

بیزیم دردین کسرسیزدیر دواسی

☆ ☆ ۲۲۳ ☆ ☆

زری چون مو نه اندر بوتهٔ بی
نه چون مو غم به دل اندوتهٔ بی
به جز شمعم به بالین همدمی نیست
که یار سوته دل دلسوتهٔ بی

☆ ☆ ۲۲۴ ☆ ☆

ز شور انگیزی چرخ و فلک بی
که دایم دیدهٔ مو پر نمک بی
دمادم دود آهم بر سما بی
پیاپی اشک چشمم بر سمک بی

☆ ☆ ۲۲۵ ☆ ☆

به دریای غمت دل غوطه‌ور بی
مرا داغ فراقت بر جگر بی
به چشمم قطره‌های اشک خونین
تو گویی لالهٔ باغ نظر بی

☆ ☆ ۲۲۶ ☆ ☆

دل نازک مثال شیشه‌ام بی
اگر آهی کشم اندیشه‌ام بی
سرشکم گر بود خونین عجب نی
مو آن دیرم که در خون ریشه‌ام بی

☆ ☆ ۲۲۳ ☆ ☆

منیم کی گوهریم کامل عیاردیر
کیمین من تک اوره‌کده دردی واردیر؟
منیم بیر همدمیم یوخ شمعدن غیر
یانارین یولداشی آنجاق یاناردیر

☆ ☆ ۲۲۴ ☆ ☆

فلک‌دیر کی بئله غوغانی سالمیش
همیشه گؤزلریم دوزلارلا دولموش
دایم سئیر ائیله‌میش گؤیلرده آهیم
همیشه گؤز یاشیم یئرلرده قالمیش

☆ ☆ ۲۲۵ ☆ ☆

کؤنول دالغیج غمین دریا سایاغی
جگرده فرقتین چکدیردی داغی
گؤزومده قیرمیزی قان دامجی‌لاری
سانارسان کی بیتیبدیر لاله باغی

☆ ☆ ۲۲۶ ☆ ☆

تونوک بوقلبی‌شیشه‌اؤلدوروبدور
بوتون فکریم آه ایله دولدوروبدور
آل اولسا گؤز یاشیم ائتمه تعجّب
منیم قانیمدا بو یئر سالدیریبدیر

☆ ☆ ۲۲۷ ☆ ☆

به جز این مو ندیرم آرزویی

که باشد همدم مو لاله رویی

اگر درد دلم واژه به کوهان

دگر در کوهساران گل نرویی

☆ ☆ ۲۲۸ ☆ ☆

بواجی که چرا ته بیقراری

مگر پروردهٔ باد بهاری

چرا کردی به کوه و دشت و صحرا

به جان ته ندیرم اختیاری

☆ ☆ ۲۲۹ ☆ ☆

قدم دایم ز بار غصه خم بی

چو مو محنت کشی در دهر کم بی

مو هرگز از غم آزادی ندیرم

دل بی طالع مو کوه غم بی

☆ ☆ ۲۳۰ ☆ ☆

دُر اشکم به دامان ریته اولی

خون دلم ز چشمان ریته اولی

به کس حرفی ز جورت وا نواجم

که حرف جور پنهان ریته اولی

☆ ۲۲۷ ☆

سوای بو منده یوخدور هئچ دیلک یار
منه همدم اولا تا بیر ملک یار
اگر داغلاره دردیم سؤیله‌نیلسه
داحی داغلاردا بیتمز گول - چیچک یار

☆ ۲۲۸ ☆

سؤرورسان ای باهار اوزلو نگاریم
نیه گلمیر بیر آن یئل تک قراریم
سالان سنسن منی داغ - داش ،یابانه
داحی یوخدور اؤزومده اختیاریم

☆ ۲۲۹ ☆

باشیم غمدن اؤپور دایم آیاغی
منیم تک ائل‌غمین کیم وار سوراغی
غمیمدن اولمارام بیر لحظه فارغ
اوغورسوز کؤنلوم اولموش غم قالاغی

☆ ۲۳۰ ☆

گؤزوم یاشی منیم دامنده یاخشی
همیشه گؤزلریم آل قاندا یاخشی
دئمم بیر کیمسه‌یه ظولموندن اصلا
ستمکارلیق سؤزو گیزلینده یاخشی

☆ ☆ ۲۳۱ ☆ ☆

شوم تاریک و روجم تیره‌تر بی
بخت آشفته‌ام زیر و زبر بی
زمژگان خدنگش خورده‌ام تیر
که ناسورش به هر دم تازه‌تر بی

☆ ☆ ۲۳۲ ☆ ☆

غم اندر سینهٔ مو خانه دیری
چو ویرانه که بوم آشانه دیری
فلک اندر دل مسکین مو نه
از این غم هر چه در انبانه دیری

☆ ☆ ۲۳۳ ☆ ☆

دلم بلبل صفت حیران گل بی
درونم چون درخت پی به گل بی
خونابه بار دیرم ارغوان وار
درخت نهله - بارش خون دل بی

☆ ☆ ۲۳۴ ☆ ☆

مرا درد ناسوته درمون چه حاصل
مرا مرگ ناموته گریون چه حاصل
بسوته‌ام گلی آلاله بی سر
سر مو ته کمان بارون چه حاصل

☆ ★ ۲۳۱ ★ ☆

گئجه‌م‌دیر قاره گوندوز قاره‌راق‌دیر
یاتان بختیم داغیلمیش بیر توفاق‌دیر
اونون اوخ کیرپیگیندن آلمیشام اوخ
اوره کده داغلاری هر لحظه داغ‌دیر

☆ ★ ۲۳۲ ★ ☆

سینه‌مده غم قورو‌بدور تالوارین دا
بو یئرده یوردو وار بایقوشلارین دا
فلک ! دوْلدور بو مسکین قلبیم ایچره
غمیندن هر نه کی وار آمباریندا

☆ ★ ۲۳۳ ★ ☆

کؤنول بولبول سایاق گول‌لرده حیران
ایچیم اسگیک دگیل زیغلی آغاجدان
نئجه گؤر قیرمیزی بار وئرمیشم من
زامان باغیندا آنجاق میوه‌دیر «قان»

☆ ★ ۲۳۴ ★ ☆

ساغالماز درد دوا بولمور نه فایدا
منه آغزین آچیبدیر گوْر نه فایدا
یانیق بیر لاله‌یم یانمیش کول اولموش
کول اولموش لاله‌یه یاغمور نه فایدا

☆ ۲۳۵ ☆

نصیب کس نبی درد دل مو

که بسیاره غم بی‌حاصل مو

کسی بو از غم و دردم خبردار

که داره مشکلی چون مشکل مو

☆ ۲۳۶ ☆

سیه بختم که بختم واژگون بی

سیه روجم که روجم سرنگون بی

شدم آوارۀ کوی محبّت

زدست دل که یارب غرق خون بی

☆ ۲۳۷ ☆

قضا رمزی ز چشمان خمارش

قدر سرّی ز زلف مشکبارش

مه و مهر آیتی زان روی زیبا

نکویان جهان آیینه دارش

☆ ۲۳۸ ☆

سیاهی دو چشمانت مرا کشت

درازی دو زلفانت مرا کشت

به قتلم حاجت تیر و کمان نیست

خم ابرو و مژگانت مرا کشت

☆ ☆ ۲۳۵ ☆ ☆

منیم دردیمده کیمسه اولماسین دا
کی بؤهده قالمیشام دون -گون فغاندا
اولار دردیمدن اؤل کیمسه خبرلی
منیم تک مشکلی اولسون اونون دا

☆ ☆ ۲۳۶ ☆ ☆

قارابختم بو بختیم ویران اولسون
گونوم قاره همیشه هر دان اولسون
محبّت کوبینه آواره دوشدوم
کؤنولدن کی تیلیت یارب قان اولسون

☆ ☆ ۲۳۷ ☆ ☆

«قضا» سیررین او سوزگون گؤزدن آلی
«قدر» قاره او تئلدن سیرری چالی
گونش له آی او اوزدن بیر نشانه
جهان گؤیچک‌لری گوزگو مثالی

☆ ☆ ۲۳۸ ☆ ☆

قارا جوت گؤزلرین جان آلماغا بس
اوزون جوت ساچلارین‌لا صبریمی کس
منی اؤلدورمگه اوخ - یای نه لازم
او اگری قاشلارین، کیرپیک‌لرین بس

☆ ✯ ۲۳۹ ✯ ☆

کمان ابرویت پیوسته وینم
گل صنعت به رویت دسته وینم
ز بس مهر رخت عالم فروزه
جهان را دل به مهرت بسته وینم

☆ ✯ ۲۴۰ ✯ ☆

بیا جانا نهال کشته‌ام بین
تن در خاک و خون آغشته‌ام بین
تماشای دل سرگشته‌ام کن
بیا و طالع برگشته‌ام بین

☆ ✯ ۲۴۱ ✯ ☆

به دنیا مثل مو دلسوتۀ نه
به درد سوز غم اندوتۀ نه
چه سان بندم ره سیل دو دیده
که این زخم دلم لو سوتۀ نه

☆ ☆ ۲۳۹ ☆ ☆

اگیلمیش یـای کـیمی اؤل چـاتما قـاشلار

بیتیرمیش صنعتین سنده صنعتکار

گونش تک اؤل قدر نور پارلاییرسان

اوره کلر اوز چئویرمیشلر سنه یار

☆ ☆ ۲۴۰ ☆ ☆

فیدان اکمکده گل بیر جهدیمی گؤر

یارالی تورپاق ایچره تختیمی گؤر

بو شاشمیش کؤنلومه بیر قیل تماشا

گلیبده دئوریلی بو بختیمی گؤر

☆ ☆ ۲۴۱ ☆ ☆

منه تای بیر یانار دونیاده یوخدور

غم ایله اؤد دوتوب یانساده یوخدور

نئجه سو ائیله‌ییم گؤز سئل‌لرینی

بو درد هئچ کیمسه‌ده، صاف – ساده‌:یوخدور

فصل هشتم :

شکایتها (از یار و روزگار)

☆ ☆ ۲۴۲ ☆ ☆

نمی‌پرسی ز یار دلفکارت
که واکیان گذشت باغ و بهارت
ته یاد مو در این مدت نکنی
نزونم واکیان بی سر و کارت

☆ ☆ ۲۴۳ ☆ ☆

قضاپیوسته در گوشم بواجه
که این درد دل ته بی علاجه
اگر گوهر ببی خواهون نداری
همین این جون ته که بی رواجه

☆ ☆ ۲۴۴ ☆ ☆

ببندم شال و می‌پوشم قدک را
بنازم گردش چرخ فلک را
بگردم آب دریاها سراسر
بشویم هر دو دست بی نمک را

سگگیزینجی بؤلمه :

گیلئی‌لنمه‌لر (یاردان و زمانه‌دن)

☆ ★ ۲۴۲ ★ ☆

سؤروشمورسان بو پوزغوندان آ همدم

کیم ایله باغ – باهارین کئچدی هر دم

بو مدّتده منی بیر یول اونوتدون

کیم ایله ایش باشا سالدین دوشونمم

☆ ★ ۲۴۳ ★ ☆

پیچیلدابیر قضا دایم قولاقدا

علاجسیز کؤنلونه سن درمان اوما

آلانین یوخدو سن اولسان دا گوهر

قورو بیر جان وارین قیمتسیز آمما

☆ ★ ۲۴۴ ★ ☆

یاپینجی گئیمیشم شالیم مزیّن

فلک فیرلانماسینی نازلایارکن

گزیم دریالاری دریا سویو ایله

یؤیوم دوزسوز اولان بو اللری من

☆ ☆ ۲۴۵ ☆ ☆

مو که یارم سر یاری نداره

مو که دردم سبکباری نداره

هنو واجن که یارت خواب نازه

چنو خوابه که بیداری نداره

☆ ☆ ۲۴۶ ☆ ☆

غم درد مو از عطار می‌پرس

درازی شو از بیمار می‌پرس

خلایق جملگی احوال پرسند

ته که جان و دلی یکبار می‌پرس

☆ ☆ ۲۴۷ ☆ ☆

دو زلفونت بود تار ربابم

چه می‌خواهی از این حال خرابم

ته که با مو سر یاری نداری

چرا هر نیمه شو آیی به خوابم ؟

☆ ☆ ۲۴۸ ☆ ☆

زدست چرخ وارون داد دیرم

هزاران ناله و فریاد دیرم

نشسته دلستانم با خس و خار

چگونه خاطر خود شاد دیرم

☆ ☆ ۲۴۵ ☆ ☆

منه یارین کی یار اولماسی یوخدور
گؤیرمیش دردیمین سولماسی یوخدور
دئییرلر کی یارین ناز ایچره یاتمیش
نئجه یاتماقدیر آییلماسی یوخدور

☆ ☆ ۲۴۶ ☆ ☆

منیم غم – دردیمی عطاردان سۆر
اوزون‌دورمو گئجه بیماردان سور
هامی ملّت گلیب حالیم سۆروشموش
منیم جان یولداشیم ! حال زاردان سور

☆ ☆ ۲۴۷ ☆ ☆

تئلین تئل‌دیر ربابیمدا تاریمدا
ایتیرمیشسن نه ؟ پوزغون افکاریمدا
یۆخونسا من‌له یار اولماق خیالین
گزیرسن بس نه‌دن رؤیالاریمدا؟

☆ ☆ ۲۴۸ ☆ ☆

بو ترسه روزگاردان داد ائدیم من
چکیم ناله دؤنوم فریاد ائدیم من
اوتورموش سئوگیلیم قانقال – تیکان‌ لا
نئجه بو خاطری باخ شاد ائدیم من

☆ ☆ ۲۴۹ ☆ ☆

ته خود گفتی که مو ملاح مونم
به آب دیدگان کشتی برونم
همی ترسم که کشتی غرق وابو
در این دریای بی پایان بمونم

☆ ☆ ۲۵۰ ☆ ☆

ته که دور از منی نزدیک کی بی
بلورین بازویت بالین کی بی
بگو شیرین لبت با کی کره راز
نشینی با کی و همراز کی بی

☆ ☆ ۲۵۱ ☆ ☆

بوره سوته دلان تا ما بنالیم
زدست یار بی پروا بنالیم
بشیم با بلبل شیدا به گلشن
اگر بلبل نناله ما بنالیم

☆ ☆ ۲۵۲ ☆ ☆

بوره یک شو منور کن وثاقم
مهل در محنت و درد فراقم
به طاق جفت ابروی ته سوگند
که مو جفت غمم تا از ته طاقم

☆ ☆ ☆ ☆
۲۴۹
دئدین کندین کی قاییقچی اؤلوم من
گؤزوم یاشیندا قاییقلی دالیم من
قاییق غرق اولمادا قورخوم بودور کی
نهایتسیز بو دریادا قالیم من

☆ ☆ ☆ ☆
۲۵۰
اوزاقسان سن کی مندن یار دیرین
هاچان گؤرره‌م او قوْل لاری آ شیرین ؟
کیمه سیررین آچیر شیرین دوداغین
اوْتورموشسان کیم ایله ؟ کیمده سیررین ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۲۵۱
گلین نیسگیللی‌لر ، آه ائیله‌یک بیز
او قورخماز یاره داحی نئیله‌یک بیز
گئده‌ک بیر بولبول ایله گولستانه
اودا ائتمزسه ناله ، ائیله‌یک بیز

☆ ☆ ☆ ☆
۲۵۲
گل ای سئوگیل ایشیق ساچ بو اوتاقه
منی سالما غمه، درده، فراقه
اینان سنسیز قوْشا قاشلارینا آند
قوْشا من دوشموشم غم له یاتاقه

☆ ☆ ۲۵۳ ☆ ☆

به عشقت ای دلارا نگروستم

نوید وصل ته تا نشنوستم

به دل تخم وفایت کشتم آخر

به جز اندوه و خواری ندروستم

☆ ☆ ۲۵۴ ☆ ☆

دلم زار و حزینه چون نالم

وجودم آتشینه چون نالم

به مو واجن که چون و چند نالی

چو مرگم در کمینه چون نالم

☆ ☆ ۲۵۵ ☆ ☆

نزونم مو که سرگردان چرایم

گهی گریان و گه نالان چرایم

همه درمانشان بی‌درد دارن

نزونم مو که بی‌درمان چرایم

☆ ☆ ۲۵۶ ☆ ☆

همه عالم پر از گرده چه واجم

چو مو دلها پر از درده چه واجم

سنبلی کشته بر دامان الوند

اونم از طالعم زرده چه واجم

☆ ☆ ۲۵۳ ☆ ☆

گؤزل ! قیلماز ایدیم عشقینده زارلیق

وصالین وئرمه‌سه‌ایدی مژده یارلیق

اوره‌کده سئوداین من اکدیم آخر

اولوبدور قسمتیم غم - غصه ، خوارلیق

☆ ☆ ۲۵۴ ☆ ☆

کؤنول قویودا ناسیل سیزلامائیم ؟

جانیم یورغودا ناسیل سیزلامائیم ؟

دئییرلرکی نه قدری سیزلاییرسان

اؤلوم بوسقودا ناسیل سیزلامائیم ؟

☆ ☆ ۲۵۵ ☆ ☆

دوشونمم من نه چین سرگردانام باخ

«قان آغلار» «سیزلایار» من گاهدانام باخ

گلن درمانلی‌دیر دردی یوخ ایکن

دوشونمم من نیه بی‌درمانام باخ

☆ ☆ ۲۵۶ ☆ ☆

بوتون عالم توز اولموشکن دئییم نه ؟

کؤنول لر دؤپ-دؤلو شیون دئییم نه؟

چیخیب اکدیم ده الوند اوسته سونبول

او داکی سؤلدو بختیمدن دئییم نه؟

☆ ☆ ۲۵۷ ☆ ☆

به شو محو رخ مهپاره هستم

به روز ازدرد و غم بیچاره هستم

تو داری در مکان خود قراری

مویم که در جهان آواره هستم

☆ ☆ ۲۵۸ ☆ ☆

نزونی ای فلک که مستمندم

وامو پر بد مکه که دردمندم

به یک گردش که می‌گردی ببینی

چو رشته مو به سامانت ببندم

☆ ☆ ۲۵۹ ☆ ☆

فلک کی بشنود آه و فغانم

به هر گردش زند آتش به جانم

یه عمری بگذرانم با غم و درد

به کام دل نگردد آسمانم

☆ ☆ ۲۶۰ ☆ ☆

غم عالم همه کردی به بارم

مگر مو لوک سرمست قطارم

مهارم کردی و دادی به ناکس

فزودی هر زمان باری به بارم

☆ ☆ ۲۵۷ ☆ ☆

گئجه آی پارچانین سئیرینده غمگین

گونوزلر غصه‌دن – غمدن سه گرگین

سن اؤز یوردوندا راحت اگلشیبسن

منم بو دونیادا دوشموش دیدرگین

☆ ☆ ۲۵۸ ☆ ☆

فلک من چاتمادیم عؤمرومده کامه

یامان بو گردشه وئرمه ادامه

بئله کی فیرلانیر چرخین گؤررسن

دولاشدیم ساپ کیمی نظم و نظامه

☆ ☆ ۲۵۹ ☆ ☆

هاچان دینلر فلک آه و فغانیم

یاخار، اودلار دولانماقی ایله جانیم

کئچیردیم عؤمرومو درد و غم ایله

بوگؤی اولمادی هئچ قلبه یاتانیم

☆ ☆ ۲۶۰ ☆ ☆

ائلین دردین منه سالدیردین آنجاق

قاتار باشی منی قیلدیردین آنجاق

منی رام ائیله‌ییب نا اهله وئردین

یوک اوستن یوک منه قالدیردین آنجاق

☆ ☆ ۲۶۱ ☆ ☆

کنون داری نظر گو واکیانم
زجورت در گدازه استخوانم
به که اندیشی ای بیداد پیشه
که آهم تیر بو ناله کمانم

☆ ☆ ۲۶۲ ☆ ☆

جگر پر درد تاکی آیم و شم
ز وصلت فرد تاکی آیم و شم
چرا گویی که در کویم نیایی
مو تاکی با رخ زرد آیم و شم

☆ ☆ ۲۶۳ ☆ ☆

سر کوی تو تا چند آیم و شم
ز وصلت بینوا چند آیم و شم
سر کویت برای دیدن ته
نترسی از خدا چند آیم و شم

☆ ☆ ۲۶۴ ☆ ☆

فلک بر هم زدی آخر اساسم
زدی بر خمرهٔ نیلی لباسم
اگر داری برات از قصد جونم
مکن آخر از این دنیا اساسم

☆ ☆ ۲۶۱ ☆ ☆

اؤلورسان کیم لرایله گلده آیدیر

گیزیلدیر بو سوموکلر گؤر نه های‌دیر

کیمین فکرینده‌سن ظالم ستمگر

آهیم «اوخ»دور منیم ناله‌مسه «یای»دیر

☆ ☆ ۲۶۲ ☆ ☆

اوره‌ک دردلی نه قدری بو ایز ایله

دؤنوم یالقیز گلیم آغلار گؤز ایله

کؤیومده گزمه‌دین نیچون ؟ دئییرسن

نه قدری من گزیم سؤلموش اوز ایله

☆ ☆ ۲۶۳ ☆ ☆

سنی گؤرمک دگیلمیش چوخ دا آسان

نه قدری کوینی گزدیم پریشان

کؤیونه بیر سنی گؤرمکدن اؤترو

نه قدری من گلیم ؟ قورخ آللاهیندان

☆ ☆ ۲۶۴ ☆ ☆

داغیتدین ای فلک آخر دوبردیم

سو قاتدین ایستی آشه آرتدی دردیم

جانیم قصدینده وارینسا باراتین

گلیب ده قازما دونیادان دوبردیم

☆ ☆ ۲۶۵ ☆ ☆

بوره سوته دلا تا ما بنالیم
بیا پروانه با ما تا بنالیم
زعشق آن گل رعنا بنالیم
زدست یار بی پروا بنالیم

☆ ☆ ۲۶۶ ☆ ☆

مو که مست از می انگور باشم
چرا از نازنینم دور باشم ؟
مو که از آتشت گرمی نوینم
چرا از دود محنت کور باشم ؟

☆ ☆ ۲۶۷ ☆ ☆

دلم از دست ته نالانه نالان
درون دل ز خونم گشته پالان
هزاران قول با ما بیش کردی
همه قولان ته یالانه یالان

☆ ☆ ۲۶۸ ☆ ☆

اگر دستم رسد بر چرخ گردون
از او پرسم که این چون است و آن چون
یکی را داده‌ای صد گونه نعمت
یکی را قرص جو آلوده در خون

☆ ☆ ۲۶۵ ☆ ☆

ائده‌ک نیسگیللی‌لر بیرلیکده افغان

گل اوْل پروانه! بیزله آغلایاق قان

قیلاق رعنا گولون عشقینده ناله

سیزیلدارکن او سایماز یاریمیزدان

☆ ☆ ۲۶۶ ☆ ☆

اوزوم سویی ایله من کی مست اولاییم

اوزاق نیچون یاریمدان بس قالاییم

قیزیشمازکن «اود»وندا من نه‌دن بس

بو محنت توستوسو ایله کوْر اولاییم

☆ ☆ ۲۶۷ ☆ ☆

ایشی بوکؤنلومون سندن فغان‌دیر

ایچی بو قلبیمین‌سه تئیخه قان‌دیر

بیزه مین‌لر دؤنه سن سؤز وئریبسن

یالان‌دیر سؤزلرین تئیخه یالان‌دیر

☆ ☆ ۲۶۸ ☆ ☆

چاتارسا ال‌لریم فیرلاق جهانه

سوْروم علّت‌لری گلسین بیانه

بیرینه یوز جوره نعمت وئریبسن

بیری ایچون قان قاتیبسان تاپ - تاپانه

☆ ✯ ۲۶۹ ✯ ☆

مسلسل گیسوان پر تاب مکره
خمارین نرگسان پر خواب مکره
همی خواهی که مهر از مو ببری
برینه روزگار اشتاب مکره

☆ ✯ ۲۷۰ ✯ ☆

مو را ای دلبر مو با ته کاره
وگر نه در جهان بسیار یاره
کجا پروای چون مو سوته دیری
چو مو بلبل به گلزارت هزاره

☆ ✯ ۲۷۱ ✯ ☆

دو چشمونت پیالهٔ پر ز می بی
دو زلفونت خراج ملک ری بی
همی وعده کنی امروز و فردا
نزونم مو که فردای تو کی بی

☆ ✯ ۲۷۲ ✯ ☆

مدامم دل پر آتش دیده تر بی
اساس عیشم از خون جگر بی
ته که هرگز نسوته جانت از غیر
کجا از سوته جانانت خبر بی

☆ ☆ ۲۶۹ ☆ ☆

هؤروکلو تئل‌لرین اسدیرمه، اسمه

خومار نرگس‌لرین‌له صبری کسمه

منیندن قیرماق ایسترسن محبّت

تلسمه گون گلر یاریم تلسمه

☆ ☆ ۲۷۰ ☆ ☆

منی ابدال ائدن «سن» بیرجه سنسین

جهاندا یوخسا سئوگیل چوخدو مین – مین

هاچان من یانمیشا وار التفاتین

منه تای گولزاریندا بولبولون مین

☆ ☆ ۲۷۱ ☆ ☆

چاناق‌دیر گؤزلرین دولغون‌دو «مئی»دن

آلیر ساچین خراجی ملک ری‌دن

ایشین اولموش صاباحه وعده وئرمک

هاچان‌دیر بس صاباح ؟ جان دوشدو هئی‌دن

☆ ☆ ۲۷۲ ☆ ☆

همیشه کؤنلو اودلو یاشلی گؤز من

حیاتیم دوپ – دولو قانلی جگردن

سنین کی یانمابیب دونیاده جانین

یانارلار احوالین هاردان بیلرسن ؟

☆ ☆ ۲۷۳ ☆ ☆

سر راهون نشینم تا ته آیی

در شادی به روی مو گشایی

آیه روزی به روز مو نشینی

بوینی تا چه سخته بیوفایی

☆ ☆ ۲۷۴ ☆ ☆

فلک در قصد آزارم چرایی

گلم گر نیستی خارم چرایی

ته که باری ز دوشم بر نداری

میان بار سر بارم چرایی

☆ ☆ ۲۷۵ ☆ ☆

به نادونی گرفتم کوره راهی

نزونستم که افتادم به چاهی

به دل گفتم رفیقی تا به منزل

نزونستم رفیق نیمه راهی

☆ ☆ ۲۷۶ ☆ ☆

یقینم حاصله که هرزه گردی

از این گردش که داری بر نگردی

به روی مو ببستی هر رهی را

بدین عادت که داری کی تو مردی

☆ ☆ ۲۷۳ ☆ ☆

یول اوسته اگلشیم گل تا کی سن بیر
سئوینج ایله منی بیر آن سئویندیر
من احواللی اولارسان سن ده بیرگون
گؤررسن کی وفاسیزلیق چتین‌دیر

☆ ☆ ۲۷۴ ☆ ☆

فلک نیچون بئله ائیلیرسن آزار
منه گول اولمادین اولدون نه‌چین خار؟
گؤتورمزکن یوکو چیگنیمدن آرتیق
اؤزون ده یوک آرا اولدون منه بار

☆ ☆ ۲۷۵ ☆ ☆

جیغیر قارشیمدا توتدوم قانماز ایکن
دئمه توتدوم قویولار ایچره مسکن
سنی توتدومسا یول یولداشی قلباً
نه گؤردوم ؟ یولداشی قوردا وئرنسن

☆ ☆ ۲۷۶ ☆ ☆

ایناندیم من کی بؤهده سئیرائدیرسن
بو گزمکدن گئری سن دؤنمز ایکن
وار ایدی قارشیدا هر یول کی توتدون
بو ایش‌لردیر هاچان مردانه‌لیکدن ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۷
ز بیداد فلک یارون امان بی
امان جستن روز آخر زمان بی
اگر پاره کنم یخه به جا بو
که وا مو آسمان پر سر گران بی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۸
ته که نوشم نئی نیشم چرایی ؟
ته که یارم نئی پیشم چرایی ؟
ته که مرهم نئی ریش دلم را
نمک‌پاش دل ریشم چرائی ؟

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۹
به سوی باغ و بستان لاله وا بی
همه موها مثال ژاله وا بی
وگر سوی خراسان کاروان را
رهانم مو سوی بنگاله وا بی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۰
الهی ای فلک چون مو زبون شی
دلت همچون دل مو غرق خون شی
اگر یک لحظه‌ام بی غم بوینی
یقین زونم کزین غم سرنگون شی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۷
فلک جوروندان آی دوسلار آمان‌دیر
آمانلیق ایسته‌یین آخر زمان‌دیر
یاراشار من اگر ییرتسام یاخامی
کی بو گؤیلر من ایله چارپیشان‌دیر

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۸
محبّتدن ساری ائتمه آزاری
دگیلسن‌سه یاریم کسمه کناری
دگیلسن بو یارامه سن کی ملحم
یارالی کؤنلومه دوز سپمه باری

☆ ☆ ☆ ☆
۲۷۹
دولوبدور باغ – بوستان لاله‌لردن
اؤلوبدور مئینه‌لر یاش ژاله‌لردن
چئویرره‌م من خراسانه قاتاری
چیخاردار باش نه‌دن بنگاله‌لردن

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۰
آی آللاه بو فلک دایم خوار اولسون
منیم تک قلبینه آل قانی دؤلسون
منی ییر آن بئله غمسیز گؤررسه
نه‌دن‌دیر کی اونون آل رنگی سولسون

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۱
مو هر شام و سحر گریم به کویی
که جاری گردد از هر گوشه جویی
موی بیچاره اندر باغ وصلت
هر آنچه لاله کارم خار رویی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۲
شوی نایه کز اشکم دیده تر نی
روزی نایه که خونینم جگر نی
شو و روجم رود با ناله و سوز
توخوش خفته ز حال موت خبر نی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۳
زمشک چین سیه‌تر سنبلت بی
هزاران دل به قید کاکلت بی
نباشد ناله‌ام را در دلت راه
زخارا سخت‌تر گویی دلت بی

☆ ☆ ☆ ☆
۲۸۴
مو احوالم خرابه گر ته جویی
جگر بندم کبابه گر ته جویی
ته که رفتی و یار نو گرفتی
قیامت هم حسابه گر ته جویی

☆ ۲۸۱ ☆

هر آخشام هر سحر گؤز یاشی تؤکدوم
اونونلا هر یانا من آرخ دا چکدیم
سنین وصلین باغیندا من قارا گون
تیکان بیتدی نه قدری لاله اکدیم

☆ ۲۸۲ ☆

گئجه‌م یوخ اولماسین یاش بو یازیق گؤز
جگر قان اولمایان‌دیر هانسی گوندوز ؟
گئجه –گوندوزلریم ناله ایله کئچمیش
یاتیبسان سن بو حالیمدان خبرسیز

☆ ۲۸۳ ☆

چینین موشکوتکین ساچین قارادیر
او تئل‌لر ابدالی مین مبتلادیر
سیزیلتیم قلبینه ائتمز اثر کی
اوره‌ک می ؟ یوخسا بو سرت بیر قایادیر؟

☆ ۲۸۴ ☆

منیم حالیم پریشان‌دیر دوشونسن
جگر اوددان آلوودان‌دیر دوشونسن
گئدرکن یئنگی یار توتدون اینان کی
قیامتده بو خسران‌دیر دوشونسن

☆ ☆ ۲۸۵ ☆ ☆

خیالت می‌کرم مو گاهگاهی
مصیبت بو اگر مو را نخواهی
ته که کردی مو را آلوده در خون
نباشد رنگ بالای سیاهی

☆ ☆ ۲۸۶ ☆ ☆

پسندی خوار و زارم تا کی و چند
پریشون روزگارم تا کی و چند
زدوشم باری ار باری نگیری
کری سر بار بارم تا کی و چند ؟

☆ ☆ ۲۸۷ ☆ ☆

فلک نه همسری دارد نه هم کف
به خونریزی کسی اصلاً نگفت اف
همیشه شیوه و کارش همینه
چراغ دودمانی را کند پف

☆ ☆ ۲۸۸ ☆ ☆

زبخت بد هزار اندیشه دیرم
همیشه زهر غم در شیشه دیرم
زناسازی بخت و گردش چرخ
فغان و آه و زاری پیشه دیرم

☆ ☆ ۲۸۵ ☆ ☆

خیالین ذهنیمی گاهدان ائدر دار
مصیبت‌دیر منی رد ائیله‌سن یار
منی سن کی بؤیاندیردین قانیملا
قارانین اوستونه هانسی بویاق وار؟

☆ ☆ ۲۸۶ ☆ ☆

منی زار ایسته‌ییرسن یار نه‌ییندن؟
پریشان حال اولان باخ بیر منم من
اؤزون یوکسن گؤتورمزسن‌سه بیر یوک
نه واختادک منه یوک اوسته یوکسن ؟

☆ ☆ ۲۸۷ ☆ ☆

نه وار تایی نه یولداشی زامانین
آلار سایمازیانا مظلوم جانین
همیشه ایش سایاغی بئیله‌دیر کی
چیراغین پوفله‌یر بیر دودمانین

☆ ☆ ۲۸۸ ☆ ☆

قارا بختیم منی قیلدیردی نالان
همیشه داددیغیم غم‌دیر چاناقدان
ناساز بختیم‌له بو چرخین الیندن
ایشیم اولموش سیزیلتی ، آه ، افغان

☆ ☆ ۲۸۹ ☆ ☆

امان از اختر شوریدهٔ مو

فغان از بخت برگردیدهٔ مو

فلک از کینه‌ورزی کی گذاره

رود خون از دل غمدیدهٔ مو؟

☆ ☆ ۲۹۰ ☆ ☆

ز بس مهر رخت عالم فروزه

جهان را دل به مهرت سینه سوزه

فلک را شیوه دایم اینچنین بود

که هر جا چشم امیدی بدوزه

☆ ☆ ۲۹۱ ☆ ☆

دل شاد از دل زارش خبر نی

سلامت رو ز بیمارش خبر بی

نه تقصیر ته این رسم قدیمه

که آزاد از گرفتارش خبر نی

☆ ☆ ۲۹۲ ☆ ☆

ته که خورشید اوج دلربایی

چنین بیرحم و سنگین دل چرایی

به اوّل آن همه مهر و محبّت

به آخر راه و رسم بیوفایی!

☆ ✯ ۲۸۹ ✯ ☆

هاچان بس اولدوزوم ایستر کی چیخسین؟
قارا بختیم سئور بو جانی ییخسین
هاچان بو روزگار اؤز کینه‌سیندن
قویار راحت اوره‌کدن قانیم آخسین؟

☆ ✯ ۲۹۰ ✯ ☆

جمالین گون سایاق اؤل قدر گئتمیش
جهانین سینه‌سین تام اودلو ائتمیش
ایشی دایم بئله ایمیش روزگارین
هایاندا بیر اومود گؤرموشسه دیدمیش

☆ ✯ ۲۹۱ ✯ ☆

اولار شاد ناله‌دن زاردان خبرسیز
اولار ساغلام ناخوشلاردان خبرسیز
بونون تقصیری یوخ سنده قدیمدن
گزر آزاد گرفتاردان خبرسیز

☆ ✯ ۲۹۲ ✯ ☆

گونش تک سنده وار ایکن اوجالیق
نه‌دن داشدان‌دی قلبین ای قایالیق؟
اواندازه محبّت ایلک باشدا
سونوندا باشلامیشسان بیوفالیق!

بخش نهم: دنیا، مرگ و آخرت

☆ ✯ ۲۹۳ ✯ ☆

نبو روزم به غیر بیقراری
شوون بیداری و افغان و زاری
به من سوزه دل هر دور و نزدیک
ته از سنگین دلی پروا نداری

☆ ✯ ۲۹۴ ✯ ☆

محبت آتشی در جونم افروخت
که تا دامان محشر بایدم سوخت
عجب پیراهنی بهرم بریدی
که خیاط اجل می‌بایدش دوخت

☆ ✯ ۲۹۵ ✯ ☆

دمی بوره بوین حالم ته دلبر
دلم تنگه شوی با مو به سر بر
ته گل بر سر زنی ای نوگل مو
به جای گل زنم مو دست بر سر

☆ ✯ ۲۹۶ ✯ ☆

خرم کوهان خرم کوهان خرم دشت
خرم آنان که این آلالیان کشت
وسی هند و وسی شند و وسی یند
همان کوه و همان هامون همان دشت

دوققوزونجو بؤلمه : دونیا، اؤلوم و آخرت

☆ ☆ ☆ ☆
۲۹۳

گونوزلر طاقتین معناسی یوخدور
سیزیلدارکن گئجه یاتماسی یوخدور
منه هر کیمسه‌نین ده قلبی یانسا
سنین داش قلبینین پرواسی یوخدور

☆ ☆ ☆ ☆
۲۹۴

محبّت جانیما بیر اود سالیبدیر
کی حشره‌دک منه یانماق قالیبدیر
غریبه دوْن منه سن بیچمیسن کی
تیکیشینه اجل خیاط اوْلوبدور

☆ ☆ ☆ ☆
۲۹۵

بیر آن گؤر حالیمی گل ای جانان من
داریخمیش قلبیم، اوْل بیر گئجه من‌لن
هر آن سن باشینا گول‌لر ووراندا
باشا گولدن ساری ال‌لر ووران من

☆ ☆ ☆ ☆
۲۹۶

نه‌خوش داغ‌دیر نه‌خوش باغ‌دیر نه‌خوش چؤل
خوش اوْل کس‌لرکی اکمیش بوردا بیر گول
نه چوخ ملّت گلیب گئتمیش بو آنجاق
همان داغ‌دیر همان باغ‌دیر همان چؤل

☆ ☆ ۲۹۷ ☆ ☆

یکی برزیگری نالون در این دشت
به چشم خونفشان آلاله می‌کشت
همی کشت و همی گفت ای دریغا
که باید کشتن و هشتن در این دشت

☆ ☆ ۲۹۸ ☆ ☆

مو آن مسکین تذرو بی پرستم
مو آن سوزنده شمع بی سرستم
نه کار آخرت نه کار دنیا
مو آن خشکنده نخل بی برستم

☆ ☆ ۲۹۹ ☆ ☆

پشیمانم پشیمانم پشیمان
کاروانی بوینم تا بشیمان
کهن دنیا به کس باقی نمونده
به هر ره کوله باری می‌کشیمان

☆ ☆ ۳۰۰ ☆ ☆

سراسر مال دنیا سوتنی بی
نظر از مال دنیا دوتنی بی
غم و دردی که داری در دل امروز
برای روز حشر اندوتنی بی

☆ ☆ ۲۹۷ ☆ ☆

سیزیلداییردی بیر تاخیلچی چؤلده
اکیردی آغلایان گؤزلرله گول ده
اکیردی هئی دئییردی وای یوز وای
اکرکن قویمالی اولدوق بو چؤلده

☆ ☆ ۲۹۸ ☆ ☆

قانادلاری یولوق قرقاوولام من
یانان شمعم ده باشسیز اودلانارکن
یوخومدور آخرت دونیام دا یوخدور
قوروموش میوه‌سیز بیر خرگزم من

☆ ☆ ۲۹۹ ☆ ☆

پشیمانم پشیمانم پشیمان
دوشه‌ک بیزده یولا گؤرسندی کاروان
کیمه قالمیش گؤرون بو اسگی دونیا
یوکون چاتمیش کؤچور سرعت‌له هر آن

☆ ☆ ۳۰۰ ☆ ☆

بوتون بو دونیا مالین یاندیرالی
گؤز اؤرت اوندان کی هئچ‌دیر دونیامالی
بوگون کؤنلونده‌کی بو غم له دردی
ییغارکن آخرت چین ساخلامالی

☆ ☆ ۳۰۱ ☆ ☆

به دنیا هیچکس کی ماندنی بی
که دامان بر جهان افشاندنی بی
هنی «لاتقنطوا» خوانی عزیزم
مگر «یاویلنا» ناخواندنی بی

☆ ☆ ۳۰۲ ☆ ☆

به گورستان گذر کردم صباحی
شنیدم ناله و افغان و آهی
شنیدم کله‌ای با خاک می‌گفت
که این دنیا نمی‌ارزد به کاهی

☆ ☆ ۳۰۳ ☆ ☆

هر اونکس مال و جانش بیشتر بی
دلش از درد دنیا ریشتر بی
اگر بر سر نهد چون خسروون تاج
به شیرین جانش آخر نیشتر بی

☆ ☆ ۳۰۴ ☆ ☆

به دنیا دل نبنده هر که مرده
که دنیا سر به سر اندوه و درده
به قبرستون گذر کن تا بوینی
که دنیا با رفیقونت چه کرده

☆ ☆ ۳۰۱ ☆ ☆

توتوبدور کیم همیشه بو جهانی ؟

قالان بو دونیادا کیمدیر ؟ او هانی

اوخورسان دایما «لاتقنطوا»نو

اوخومازسان نه‌دن «یاویلنا»نی

☆ ☆ ۳۰۲ ☆ ☆

مزارلیقدان کئچرکن بیر اوباشدان

ائشیتدیم بیر سیزیلتی ، ناله ، افغان

ائشیتدیم سؤیله‌ییر تورپاقه بیر باش

دگرسیزدیر بو دونیا بیر ساماندان

☆ ☆ ۳۰۳ ☆ ☆

کیمین بو دونیادا چوخ اولسا واری

سیخار کؤنلون اوتون او دونیالاری

اگر خسرو کیمی باشا قویا تاج

شیرین جانیندا وار آخر آزاری

☆ ☆ ۳۰۴ ☆ ☆

ایناناماز دونیایا هر کیم کی مرددی

تپه – دیرناق بو دونیا غمدی درددی

یئری قبر ایچره یولداشلارینی گؤر

یازیق باشلارینا دونیا نه گه‌تدی

☆ ☆ ۳۰۵ ☆ ☆

همه از باغ و بستان یاد مکره
دل از زندان غم آزاد مکره
مکان دیگر و ملک دگر جوی
وطن در این خراب آباد مکره

☆ ☆ ۳۰۶ ☆ ☆

دنیا خوان بی و مردم میهمان بی
امروز لاله بی و فردا خزان بی
سیه چالی کنن نامش نهن گور
به مو واجن که اینت خانمان بی

☆ ☆ ۳۰۷ ☆ ☆

شیر مردی بدم دلم چه زونست
اجل قصدم کره و شیر ژیونست
زمو شیر ژیان پرهیز می‌کرد
تنم وامرگ جنگیدن نزونست

☆ ☆ ۳۰۸ ☆ ☆

نفس شومم به دنیا بهر آنست
که تن از بهر موران پرورانست
نزونستم که شرط بندگی چیست
هرزه بورم به میدان جهانست

☆ ☆ ۳۰۵ ☆ ☆

نه بوستانی نه باغی قیلما هئچ یاد
دلی غم دوستاغیندان قیلما آزاد
بیر اؤزگه یئر بیر آیری مسکن آختار
وطن قیلما بورا ویران‌دی برباد

☆ ☆ ۳۰۶ ☆ ☆

بو دونیا سفره‌دیر انسان قوناق‌دیر
قیزیل لاله صاباح ساری بویاق‌دیر
قارا بیر یئر قازارلار گؤر آدیندا
دئیه‌رلرکی سنه بو یئر بو یاتاق‌دیر

☆ ☆ ۳۰۷ ☆ ☆

اؤزوم اسلان بیلردیم من نه عاجز
اجل گلمکده توکلر اؤلدو بیز - بیز
ده‌لی اسلان منی گؤرجک قاچاردی
اؤلوم جنگینده آنجاق اولدوم عاجز

☆ ☆ ۳۰۸ ☆ ☆

گئجه - گوندوز بئجرتدیم جانی آنجاق
یئسین اوندان دویونجا بلکه قورداق
عبادت شرطینی من بیلمه‌دیم کی
ایشیم بو دونیادا بوش - بوش دولانماق

☆ ☆ ۳۰۹ ☆ ☆

الهی گردن گردون شود خرد
که فرزند جهان را جملگی برد
یکی نایه فلانی زنده وا بی
همی گویند فلان ابن فلان مرد

☆ ☆ ۳۱۰ ☆ ☆

خوش آن روزی که قبرم می‌گیره تنگ
به بالین سرم خشت و گل و سنگ
دو پا در قبله و جون در بیابون
تنم با مار و مورون می‌کره جنگ

☆ ☆ ۳۱۱ ☆ ☆

وای آن روزی که در گورم کرن تنگ
وریژن بر سرم خار و خس و سنگ
نه پای آنکه از مارون گریزم
نه دست آنکه با مورون کرم جنگ

☆ ☆ ۳۱۲ ☆ ☆

مو از «قالوابلی» تشویش دیرم
گنه از برگ و بارون بیش دیرم
اگر «لاتقنطوا» دستم نگیره
مو از «یاویلنا» اندیش دیرم

☆ ☆ ۳۰۹ ☆ ☆

سینایدی بؤینو دونیانین نـه ائـتدی
بو دونیا ائولادین بیر - بیر اریتدی
بیری گلمز دئسین قالمیش فلانی
گلن سؤیلر فلانی اؤلدو گئتدی

☆ ☆ ۳۱۰ ☆ ☆

خوش اؤل دم قبرده ال‌لرده بوشدا
باشیم آلتیندا زیغ، کرپیچ ده داش دا
ایاقلار قبله‌ده چؤل‌لرده جانیم
ایلان قاریشقا لارلا جان ساواشدا

☆ ☆ ۳۱۱ ☆ ☆

وای اؤل گوندن گله قبرین فشاری
تؤکوله باشیما داش قوم آخاری
ایلانلاردان قاچان قیچ وار نه منده
نه ال واردیر قؤوام قاریشقالاری

☆ ☆ ۳۱۲ ☆ ☆

قاریشمیش احوالیم «قالوابلی» دان
یاغیش - یارپاقدان آرتیق بو خطادان
اگر «لاتقنطوا» چاتمازسا داده
جانا سهم اگلشیر «یاویلنا» دان

☆ ☆ ۳۱۳ ☆ ☆

دلم دور است و احوالش نزونم

کسی خواهد که پیغامش رسونم

خداوندا ز مرگم مهلتی ده

که دیداری به دیدارش رسونم

☆ ☆ ۳۱۴ ☆ ☆

اگر زرین کلاهی عاقبت هیچ

به تخت ار پادشاهی عاقبت هیچ

گرت ملک سلیمان در نگین است

در آخر خاک راهی عاقبت هیچ

☆ ☆ ۳۱۵ ☆ ☆

به گورستان گذر کردم کم و بیش

بدیدم قبر دولتمند و درویش

نه درویشی به خاکی بی کُفن ماند

نه دولتمند برد از یک کفن بیش

☆ ☆ ۳۱۶ ☆ ☆

صدای چاوشان مرده آیه

به گوش آوازهٔ ...آیه

رفیقون می‌رون نوبت به نوبت

وای آن روزی که نوبت بر ته آیه

☆ ۞ ۳۱۳ ۞ ☆

اوزاق دوشموش کؤنول بیلمم نه حالدا
بیری اولسا اونا پیغام آپارسا
آی آللاه اؤلمگه وئر بیرجه مهلت
گؤروم دیدارینی سؤندان اؤلوم تا

☆ ۞ ۳۱۴ ۞ ☆

قیزیلدانسا پاپاغین هئچ‌دی سئوگیل
اگر تخت اوسته شاهسان قلبدن سیل
اوزوک قاشینداسا ملک سلیمان
سؤنون هئچ دیر یولون تورپاغیسان بیل

☆ ۞ ۳۱۵ ۞ ☆

مزارلیقلاردا چون دقت‌له باخدیق
بوتون یاتمیشلارا وار ایدی یاسدیق
نه یوخسول اوردا یاتمیشدی کفنسیز
آپارمیشدی نه وارلی بئزدن آرتیق

☆ ۞ ۳۱۶ ۞ ☆

اؤلوم چاووشلاری سسلنمه‌ده هئی
قولاقدا سسلنیر هر لحظه بیر نئی
گئدیر نوبتده جرگه ایله رفیق‌لر
وای اؤل گوندن سنه نوبت چاتار هئی

☆ ☆ ۳۱۷ ☆ ☆

اگر جایت به چرخ چارمین بی

مدومت گرگ مرگ اندر کمین بی

اگر صد سال در دنیا بمونی

در آخر منزلت زیر زمین بی

☆ ☆ ۳۱۸ ☆ ☆

اگر شیری اگر میری اگر مور

گذر باید کنی آخر لب گور

دلا رحمی به جان خویشتن کن

که مورانت نهند خوان و کنند سور

☆ ☆ ۳۱۹ ☆ ☆

مو از جور بتان دل ریش دیرم

ز لاله داغ بر دل بیش دیرم

چو فردا نامه خوانان نامه خوانند

مو از خجلت سری در پیش دیرم

☆ ☆ ۳۲۰ ☆ ☆

ته سرورزان مو سودای ته ورزان

گریبان بلرزان واته لرزان

کفن در گردنم صحرای محشر

هرآن وینان احوال ته پرسان

☆ ☆ ۳۱۷ ☆ ☆

یئرین دؤردونجو عرشه گر اوجالدی
اؤلوم قوردو یئنه بوسقوندا قالدی
یوز ایل بو دونیادا قالمیش دا اولسان
سونونجو منزلین‌دیر تورپاق آلتی

☆ ☆ ۳۱۸ ☆ ☆

سنه قاریشقادیر اسلاندی یا سؤی
دوشر آخر یولون قبره بونو دوی
کؤنول ! اؤز حالینا رحم ائت کی جانین
ائدر سفره توتار قاریشقالار توْی

☆ ☆ ۳۱۹ ☆ ☆

اولوب کونلوم او بوت‌لر تاپداناغی
بو قلبین لاله‌دن آرتیق‌دی داغی
صاباح مکتوبلار آچمیش اوخوناندا
اوتانجاقدان اولار باشیم آشاغی

☆ ☆ ۳۲۰ ☆ ☆

باشی سئودین سنی سئودیم جهاندا
یاخام تیترر اونا علّت جاناندا
کفن بوینومدا محشر چؤل‌لرینده
سنین احوالینی سؤررام هر آندا

بخش دهم:

ترانه‌های متفرقه

☆ ☆ ۳۲۱ ☆ ☆

مکن کاری که بر پا سنگت آیو

جهان با این فراخی تنگت آیو

چو فردا نامه خواهون نامه خواهند

تو را از نامه خواندن ننگت آیو

☆ ☆ ۳۲۲ ☆ ☆

وای از روزی که قاضی مان خدا بو

سرپل صراطم ماجرا بو

به نوبت بگذرند پیر و جوانان

وای از آن دم که نوبت زان ما بو

☆ ☆ ۳۲۳ ☆ ☆

شب تاریک و سنگستان و موم است

قدح از دست مو افتاد و نشکست

نگه دارنده‌اش نیکو نگه داشت

وگرنه صد قدح نفتاده بشکست

اونونجو بؤلمه :

چئشیتلی نغمه‌لر

☆ ☆ ۳۲۱ ☆ ☆

ائله ائتمه گله داشلار سنین‌چین

گئنیش بو دونیا اولسون دار سنین‌چین

صاباح مکتوبچی‌لار مکتوب آلاندا

اولا مکتوب اوخونما عار سنین‌چین

☆ ☆ ۳۲۲ ☆ ☆

وای اؤل گوندن کی قاضی‌میز خدادیر

صراطین کؤرپوسونده ماجرادیر

قوجالی - گنج‌لی بیر - بیر کئچرلر

بیزه نوبت چاتاندا اوز قارادیر

☆ ☆ ۳۲۳ ☆ ☆

قارانلیق بیر گئجه داغلیق - دره‌لیک

ایاغ دوشدو الیمدن سینمادی لیک

اونو ساغ ساخلامیشدی ساخلایانی

ایاق‌لار دوشمه‌دن چوخ سیندی گؤردوک

☆ ✪ ۳۲۴ ✪ ☆

به روی دلبری گر مایلستم

مکن منعم گرفتار دلستم

خدا را ساربان آهسته میران

که مو واماندهٔ این قافلستم

☆ ✪ ۳۲۵ ✪ ☆

مو آن آزردهٔ بی‌خانمانم

مو آن محنت نصیب سخت جانم

مو آن سرگشتهٔ خارم در بیابون

که هر بادی وزد پیشش دوانم

☆ ✪ ۳۲۶ ✪ ☆

گیج ویجم که کافر گیج میراد

چنان گیجم که کافر هم موبناد

بر این آیین که مو را جان و دل داد

شمع و پروانه را پرویج می‌داد

☆ ✪ ۳۲۷ ✪ ☆

جره بازی بدم رفتم به نخجیر

سیه دستی زده بر بال مو تیر

بوره غافل مچر در چشمه سارون

هرآن غافل چره غافل خوره تیر

☆ ☆ ۳۲۴ ☆ ☆

اگر مایل او یاره اولموشام من

یازیق جانی گرفتار قیلمیشام من

سن آللاه ساربان آهسته سالان

گئدن بو کارواندان قالمیشام من

☆ ☆ ۳۲۵ ☆ ☆

منم دردلی یابانچی ایکن اوتاق لا

اؤلوبدور قسمتیم محنت چاناق لا

تیکان تک چؤلده‌یم آواره سانکی

یئریمدن اوینارام هر بیر سازاق لا

☆ ☆ ۳۲۶ ☆ ☆

گیجه‌لدیم اؤلسون آللاه گیج او کافر

بو ظولمو تانری !کافردن ده دؤندر

بئله کی جان کؤنول آلدیم من اوندان

آلیبدیر اؤنجه‌دن شمع ایله شوپر

☆ ☆ ۳۲۷ ☆ ☆

اولارکن اؤوچولوقدا اؤوچو بیر سار

قانادیمدان بیری اوخلاری چیرپار

بولاقلاردا گلیب غافل یاییلما

غافل دان اوخلانار غافل یایانلار

☆ ✯ ۳۲۸ ✯ ☆

شو تار است و گرگان می‌زنن میش

دو زلفونت حمایل کن بوره پیش

از آن کنج لبت بوسی به مو ده

بگو راه خدا دادم به درویش

☆ ✯ ۳۲۹ ✯ ☆

مو آن بحرم که در ظرف آمدستم

چو نقطه بر سر حرف آمدستم

به هر الفی الف قدی بر آیه

الف قدم که در الف آمدستم

☆ ✯ ۳۳۰ ✯ ☆

مو که چون اشترم قانع به خارم

خوراکم خار و خرواری به بارم

از این خرج قلیل و بار سنگین

هنوز از روی مالک شرمسارم

☆ ✯ ۳۳۱ ✯ ☆

به آهی گنبد خضرا بسوجم

فلک را جمله سرتاپا بسوجم

بسوجم ار نه کارم را بساجی

چه فرمایی بساجی یا بسوجم

☆ ☆ ۳۲۸ ☆ ☆

گئجه قوردلار داوارین ساغ – سولوندا
آشیر ساچلارینی آخسین دالیندا
دوداغیندان منه بیرجه اؤپوش وئر
دیء وئردیم یوخسولا آللاه یولوندا

☆ ☆ ۳۲۹ ☆ ☆

من اؤل بحرم چاناقدا یئرلشرکن
منم نقطه آلیب حرف اوسته مسکن
مین ایلدن بیر گلرسه بیرالف بؤی
مین ایل‌لیکده الف بؤیلو گلن من

☆ ☆ ۳۳۰ ☆ ☆

دوه‌یم کی تیکانلیق‌دیر اوجاغی
یئمک آنجاق تیکان یوک داغ قالاغی
بو یونگول خرج ایله آغیر یوک ایله
ییه‌م یانیندادیر باشیم آشاغی

☆ ☆ ۳۳۱ ☆ ☆

یاشیل گونبز بیر آهیم لا یاخیلسین
بوتون باشدان باشا دونیا یاخیلسین
منی توختاتماسان عالم یانار ها
نه‌دیر سؤز ؟ توختادیرسان یا یاخیلسین ؟

☆ ☆ ۳۳۲ ☆ ☆

کافرم گر منی آلاله کارم
کافرم گر منی آوش بدارم
کافرم گر منی نامش برم نام
دوصد داغ دل از آلاله دارم

☆ ☆ ۳۳۳ ☆ ☆

بوره کز دیده جیحونی بساجیم
بوره لیلی و مجنونی بساجیم
فریدون عزیز از دست مو رفت
بوره از نو فریدونی بساجیم

☆ ☆ ۳۳۴ ☆ ☆

الهی دشمنت را خسته وینم
به سینه‌اش خنجری تا دسته وینم
سر شو آیم احوالش بپرسم
سحر آیم مزارش بسته وینم

☆ ☆ ۳۳۵ ☆ ☆

بوره منت بریم ما از کریمان
بکشیم دست از خوان لئیمان
کریمان دست در خوان کریمی
که بر خوانش نظر دارند کریمان

☆ ☆ ۳۳۲ ☆ ☆

اؤلوم کافر دوروب مـن لاله اکسـم
اولوم کافر اونا بیرده سو تؤکسم
ائله قلبیمده داغ داغ اوسته چکمیش
اولوم کافر اونون آدین دا چکسم

☆ ☆ ۳۳۳ ☆ ☆

دوزه‌لده‌ک گل ده گؤز یاشی ایله جیحون
دوزه‌لده‌ک گل تازا بیر لیلی – مجنون
فریدون تک عزیزیم گئتدی الدن
دوزه‌لده‌ک گل تازاشدان بیر فریدون

☆ ☆ ۳۳۴ ☆ ☆

آی آللاه دوشمنی یارین یؤرولسون
دؤشونده دسته‌یه‌جه خنجر اولسون
سوراركن احوالیندان آخشام اوستو
صاباحی قبر ایچینده باسدیریلسین

☆ ☆ ۳۳۵ ☆ ☆

کریم‌لردن گلین منت چکک بیز
گؤزو دار سفره‌سین بیر یول بوکک بیز
او کی احسان اومار اوندان کریم‌لر
اونون دسترخانینا گؤز دیکک بیز

☆ ☆ ۳۳۶ ☆ ☆

دلم تنگه نزونم صبر کردن

ز دلتنگی بوم راضی به مردن

زشرم روی ته مو در حجابم

نزونم عرض حالم وا ته کردن

☆ ☆ ۳۳۷ ☆ ☆

زدست مو کشیدی باز دامان

زکردارت نئی یک جو پشیمان

روم آخر به دامانی زنم دست

که تا از وی رسد کارم به سامان

☆ ☆ ۳۳۸ ☆ ☆

چه دیره این که دارش آذرینه

چه دشنه این که خونخوارش زمینه

مگر بوم و بر مسکین دلانه

مگر صحرای عشق نازنینه

☆ ☆ ۳۳۹ ☆ ☆

سرم چون گوی در میدان بگرده

دلم نز عهد و نز پیمان بگرده

اگر دوران به نامردان بمونه

نشینم تا دگر دوران بگرده

☆ ☆ ۳۳۶ ☆ ☆

داریخدیم صبر یوخ چوخدور ملالیم
اؤلوم وارسا من اوندان ساری آلیم
اوزوندن شرم ائدیب گیردیم حجابه
دئییم ناسیل سنه بو عرض حالیم ؟

☆ ☆ ۳۳۷ ☆ ☆

الیمدن دامنین چکدین سوروشسون
ندامت گؤرمه‌دیم سنده گؤروشسون
گئدیب بیر ائیله دامندن توتوم من
کی اوندان ایش‌لریم سهمانه دوشسون

☆ ☆ ۳۳۸ ☆ ☆

نه یورددور بو ؟ ائوی اوددور آلؤودور
نئجه چؤل بو ؟ یئری قانلا دؤلودور
مگر نیسگیللی‌لر اوتراغی‌دیر بو
مگر نازنده عشقین بو چؤلودور

☆ ☆ ۳۳۹ ☆ ☆

باشی توپ تک بو میدانه سالینجا
کؤنول دؤنمز سؤزون یاردان آلینجا
اگر دؤوران اولا نامرد الینده
اوتوررام تازه بیر دؤوران اولونجا

☆ ☆ ۳۴۰ ☆ ☆

دلت ای سنگدل بر ما نسوجی

عجب نبود اگر خارا نسوجی

بسوجم تا بسوجانم دلت را

در آذر چوب تر تنها نسوجی

☆ ☆ ۳۴۱ ☆ ☆

هر اون باغی که نخلش سر به در بی

مدومش باغبون خونین جگر بی

بباید کندنش از بیخ و از بن

اگر بارش همه لعل و گهر بی

☆ ☆ ۳۴۲ ☆ ☆

شو تار و بیابون پر ورک بی

همه صحرا پر از خار و خسک بی

نباشد اندرین ره روشنایی

خوشا اون کس که بارش کمترک بی

☆ ☆ ۳۴۳ ☆ ☆

تار زلفت چرا بر لاله دیری ؟

نرگس را ناز در دنباله دیری

سری روزی به عشقم در نیاری

که در سر ناز چندین ساله دیری

☆ ☆ ۳۴۰ ☆ ☆

بیزه قلبین‌می داشدان‌دیر کی یانماز
داش البتده کی آسان اودلانانماز
یانارکن کؤنلونو آسان یاخارام
اود ایچره یاش اودون یالقیز یانانماز

☆ ☆ ۳۴۱ ☆ ☆

آغاج باغدان چیخاردا چاپلاسین گر
او باغبان قلبینی هر آن قان ائیلر
اونو کؤکدن کسیب آتماق گرکدیر
یئتیرمیش اولسا دا لعل ایله گوهر

☆ ☆ ۳۴۲ ☆ ☆

گئجه ظلمت، سوموک‌لر وار بو چؤلده
چؤله دولموش تیکان قانقال دا کول دا
یولوندا یوخ ایشیق یوخ بیر ایشیلتی
خوش اول کس کی یوکو آزدیر بو یولدا

☆ ☆ ۳۴۳ ☆ ☆

نه چین لاله ایله ساچلارین بزیرسن
سنین نازین کی نرگسدن‌دی احسن
چیخارتمازسان هله بو عشقدن باش
نئچه ایل‌لیک باشیندا ناز وار ایکن

☆ ✯ ۳۴۴ ✯ ☆

صفاهونم صفاهونم چه جابی

که هر یاری گرفتم بیوفا بی

شوم یکسر برونم تا به شیراز

که در هر منزلم صد آشنا بی

☆ ✯ ۳۴۵ ✯ ☆

مو آن اسپیده بازم همّدانی

لانه در کوه دیرم در نهانی

به بال خود پرم کوهان به کوهان

به چنگ خود کرم نخجیربانی

☆ ✯ ۳۴۶ ✯ ☆

عزیزا مردی از نامرد نایی

فغان و ناله از بیدرد نایی

حقیقت بشنو از پور فریدون

که شعله از تنور سرد نایی

☆ ✯ ۳۴۷ ✯ ☆

کشم آهی که گردون با خبر شی

دل دیوانه‌ام دیوانه‌تر شی

بترس از سوز آه سوته دلان

که آه سوته دلان کارگر شی

☆ ☆ ۳۴۴ ☆ ☆

دئییرلر اصفهان وار اصفهان وار

وفالی گؤرمه‌دیم من اوندا بیر یار

دوشرکن بیر نفس شیرازه سورره‌م

کی هر منزلده وار یوز آشنالار

☆ ☆ ۳۴۵ ☆ ☆

همدان لاچینی اولدوم آغیملا

«یووا» نی نئیلیرم هوندور داغیملا

قانادیملا اوچوم داغدان داغا من

ائدیم اؤولاقچی‌لیق اؤز جایناغیملا

☆ ☆ ۳۴۶ ☆ ☆

اؤلانماز مرد کیمی نامرد قؤولو

اوجالماز ناله‌سی اولمازسا لؤولو

فریدون اوغلودان دینله حقیقت

سؤیوق تندیرلر اولمازلار آلؤولو

☆ ☆ ۳۴۷ ☆ ☆

چکیم بیر آه فلک اولسون خبرلی

دلی کؤنلومسه اوندان دربدرلی

ساقین ! دیکسین ! چکین !نیسگیللی آهدان

اولار نیسگیللی‌لر آهی کسرلی

☆ ☆ ۳۴۸ ☆ ☆

زنم از بهر یاری گیج و ویجی

شوانم آوه از چشمان بریجی

هر که راز دلش واجه به مردم

یا از دیوانگی بو یا ز گیجی

☆ ☆ ۳۴۹ ☆ ☆

بمیرم تا ته چشم تر نوینی

شرار آه پر آذر نوینی

چنان از آتش عشقت بسوجم

که از مو رنگ خاکستر نوینی

☆ ☆ ۳۵۰ ☆ ☆

چو آن شاخم که بارش خورده باشند

چو آن ویرون که گنجش برده باشند

بر اون پیری همی نالم در این پشت

که رودان جوونش مرده باشند

☆ ☆ ۳۵۱ ☆ ☆

نهالی کان سر از باغی بر آره

به بارش هر کسی دستی در آره

بباید کندنش از بیخ و از بن

اگر بر جای میوه گوهر آره

☆ ☆ ۳۴۸ ☆ ☆

یاری آختارمادا باشیم گیجه‌لمیش

گئجه یاری گؤزومدن یاش داگلمیش

کیم اؤز سیررین دئیه یولدان یئتنه

ده‌لی اولموش یقین او یا گیجه‌لمیش

☆ ☆ ۳۴۹ ☆ ☆

من اؤللم یاشلی گؤز دای گؤرمه‌یرسن

آلوولو آه داگؤرمزسن داحی سن

ائله یاننام من عشقین اودلاریندا

کی مندن کول ده تاپمازسان یقیناً

☆ ☆ ۳۵۰ ☆ ☆

قوپارمیشلار بوداق تک میوه باریم

او اوچغون داخمالار تک هر نه واریم

جوان الدن وئرن نالان قوجا ایچون

بو چؤل‌لرده گؤیه چیخمیش هاواریم

☆ ☆ ۳۵۱ ☆ ☆

آغاج باغدان چیخاردا چاپلاسین گر

اونون بارین درر یولدان یئتن‌لر

اونو کؤکدن کسیب آتماق یاراشیر

گتیرسه بار یئری لعل ایله گوهر

☆ ☆ ۳۵۲ ☆ ☆

دلا خوبون دل خونین پسندند

دلا خون شو که خوبون این پسندند

متاع کفر و دین بی‌مشتری نیست

گروهی اون گروهی این پسندند

☆ ☆ ۳۵۳ ☆ ☆

بیا تا دست از این عالم بداریم

بیا تا پای دل از گل بر آریم

بیا تا بردباری پیشه سازیم

بیا تا تخم نیکویی بکاریم

☆ ☆ ۳۵۴ ☆ ☆

مو آن رندم که عصیان پیشه دیرم

به دستی جام و دستی شیشه دیرم

اگر ته بی گناهی رو ملک شو

مو از حوا و آدم ریشه دیرم

☆ ☆ ۳۵۵ ☆ ☆

سر سرگشته‌ام سامون نداره

دل خون گشته‌ام درمون نداره

به کافر مذهبی دل بسته دیرم

که در هر مذهبی ایمون نداره

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۲
ســـئور خـــوبلار اوره‌کـلر ایـچره قـانی
قان اؤل کؤنلوم ! بگندیر اؤل جانانی
دینین کوفرون ده واردیر مشتریسی
کیمی سئومیش یونو کیم لرده آنی

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۳
گلین بو دونیادان بیر یول اوزه‌ک ال
بو زیغلاردانسا قلبی قورتاراق گل
گلین تا کی دؤزوم درسین آلارکن
اکک بیز یاخشی‌لیق چیدین مسلسل

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۴
من ابدالم آدیم اولموش گوناه‌جیل
بیر الده جام بیر الده شیشه ، سئوگیل
سنین یوخدور گوناهین گئت ملک اؤل
من آدم – حوّانین ائولادیام بیل

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۵
بو شــاشقین بــاشیمین سـهمانی یـوخدور
قان اولموش کؤنلومون درمانی یوخدور
بیر ائیله کافره وئردیم کؤنول کی
اونون هئچ مذهبه ایمانی یوخدور

☆ ☆ ۳۵۶ ☆ ☆

نه هر سوته دلی را ناله آیه

ز رخسار مو و خور لاله آیه

نسوته دل چه زونه حال سوته

....

☆ ☆ ۳۵۷ ☆ ☆

مو آن رندم که گیرم از شهان باج

بپوشم جوشن و بر سر نهم تاج

فرو نایه سر مردان به نامرد

اگر دارم کشند مانند حلاج

☆ ☆ ۳۵۸ ☆ ☆

ته که ناخواندهٔ علم سماوات

ته که نابردهٔ ره در خرابات

ته که سود و زیان خود نزونی

به یارون کی رسی ؛ هیهات! هیهات!

☆ ☆ ۳۵۹ ☆ ☆

هر آن کو لعل یادش هالو آمه

دمادم بر تنش جان نو آمه

به سر شد ظلمت پور فریدون

که در بالین مهش نیم شو آمه

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۶

مگر هر بیر یاناندان ناله گلمیش

گونش‌له مندن آنجاق لاله گلمیش

یانار حالین نه بیلسین یانمایانلار

نه بیلسینلر یانان نه حاله گلمیش

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۷

من اول رندم کی شاهلاردان آلار باج

گئییب جوشن قویارام باشیما تاج

باش اگمز مردلر نامرده اصلاً

چکیلسه داره یاخود اولسا حلاج

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۸

اوخویوب بیلمه‌میش علم سماوات

دولانیب تاپمامیش سن بیر خرابات

قازانجین لا زیانین بیلمه‌میشدن

چاتان یولداشلارا ؟ هیهات! هیهات!

☆ ☆ ☆ ☆
۳۵۹

کیم اولسا لعلینی یاده سالاسی

اولار هر آن یئنی بیر جان آلاسی

قارانلیقدان فریدون اوغلو چیخدی

گئجه یاری گلرکن آیپاراسی

بخش پایانی :

غزلیات

« غزل اول »

۳۶۰ الا تا زار چون تو دلبرستم
سراپا همچو سوته مجمرستم
موآن سوته دل آتش مزاجم
که دوزخ جزوی از خاکسترستم

۳۶۱ نه خور نه خواب دیرم بی ته گویی
که در تن هر سر مو خنجرستم
جدا از تو به خلد و حور و طوبی
اگر خرسند گردم کافرستم

۳۶۲ نبی ار افسر شاهیم فخری
که این ژولیده مو به را فرستم
ز بالینم همه الماس رویی
همه خار و خسک در بسترستم

۳۶۳ چو شمعم گر سراندازند صدبار
فروزنده‌تر و سوزانترستم
نه کار آخرت کردم نه دنیا
یکی بی سایه نخل بی برستم

سونونجو بؤلمه :

غزل‌لرین ترجمه‌سی

« بیرینجی غزل »

۳۶۰ سنین تک سئوگیله من سیزلا یارکن
تپه - دیرناق کول اولموش یانمیشام من
من اود نسبتلی‌یم یانمیش بوکؤنلوم
جهنم اودلاریمدان اولدو معلوم

۳۶۱ منه سنسیز یئمک یاتماق حرام‌دیر
قیلینج‌دیر هر توکوم هر یئر یارام‌دیر
بهشته سنسیزین گر راضی‌یام من
من ایله کافرین یوخ فرقی اصلاً

۳۶۲ یؤخومسا شاه تاجی باشدا نه عیبی
پوزولموش تئل‌لره واریمدی سئوگی
یاتاغیمدان باخین الماس گؤیرمیش
تیکاندا یاتمیش ایدیم من بو نه ایش

۳۶۳ شاما تای یوز دؤنه قیرتیلسا باشیم
داها چوخ یانماغا آرتار تلاشیم
منه نه آخرت واردیر نه دونیا
یوخومدور فرق بیر بارسیز آغاج لا

۳۶۴ رخ تو آفتاب و مو ز حرمان
یکی پژمرده تن نیلوفرستم
سمندر وش میان آتش عشق
یکی پر کنده مرغ بی پرستم

۳۶۵ مویم آن بارور نخل محبت
که حسرت سایه و زحمت‌پرستم
نمی‌گیرد کسم هرگز به چیزی
در این کشور ز هر کم کمترستم

۳۶۶ به یک ناله بسوجم هر دو عالم
که از سوز جگر خنیاگرستم
در این دیرم چنان مهموم و مغموم
تو پنداری چو مغ در آذرستم

۳۶۷ ز دوران یک سر مو بهره‌ام نیست
که روز از روز دیگر بدترستم
در این دنیا یتیمم بی‌ته گویی
چو طفل بی پدر بی مادرستم

۳۶۸ به سان کافرم در مؤمنستان
به سان مؤمن اندر کافرستم
به ملک عشق روح بی نشانم
به شهر دل یکی صورت پرستم

۳۶۴ گونش‌دیر بنگیزین من سه غمیندن
اؤلو بیر لیلفرم سؤلموش اؤلوشگن
سمندر مثلی عشقین اودلاریندا
قانادسیز بیر قوشام سانکی «نار»یندا

۳۶۵ منم بارلی محبت‌لر آغاجی
اوره‌ک حسرتلی باشدا سعی تاجی
منه کیمسه قارا پول وئرمز اصلاً
هر آلچاقدان بویئرده آلچاغام من

۳۶۶ ایکی عالم یانار بیر ناله‌م ایله
اوره‌کدن گر چکم ناله غم ایله
ائله قالدیم دا تشویش‌لر ایچینده
«موغ»ام من سانکی آتش‌لر ایچینده

۳۶۷ زاماندان توک قدر یوخدور قازانجیم
گونو گوندن چوخالیب درد – رنجیم
بو دونیادا یتیمم سانکی سنسیز
آتاسیز ، آناسیز، باغسیز، چمنسیز

۳۶۸ منم مؤمن ایچینده سانکی کافر
منه مؤمن ده کافرلر دئییرلر
نشانسیز بیر روحام عشق اؤلکه‌سینده
اوره‌ک شهرینده صورت هوسینده

۳۶۹ اگر روزی دوصد بارت بوینم
به جان مشتاق بار دیگرستم
زبان پهلوی را اوستادم
کتاب عاشقی را مسطرستم

۳۷۰ خدایا عشق طاهر، بی نشان بی
که از عشق بتان بی پا سرستم.

« غزل دوم »

مو آن سوته دل بی پا سرستم
که دلسوته ز عشق دلبرستم

۳۷۱ به دل از لاله رویان داغ دیرم
همه اندر رگ جان نشترستم
رخش تا کرده در دل جلوه از مهر
به خوبی آفتاب خاورستم

۳۷۲ مو آن نخجیر وحشم تیرخورده
که در دام زمانه مضطرستم
به جز مهرت اگر در دل گزینم
به هفتاد و دو ملت کافرستم

۳۶۹ گؤررسم گونده یوز یول دا سنی من
یئنه من گؤرمگه مشتاق اوره‌کدن
زبان پهلوی اوستادی اولدوم
کتاب عشقه باخ من یازی اولدوم

۳۷۰ نشانسیزدیر ایلاهی طاهر عشقی
ایاق – الدن خبرسیز، بو نه سئوگی ؟!

« ایکینجی غزلین ترجمه‌سی »
ایاقسیز – السیز او قلبی یانیق من
اود آلمیش بو اوره‌ک اؤل سئوگیلیمدن

۳۷۱ کؤنول اؤل لاله‌اوزلردن‌دی داغلی
دامارلار سانکی نشتردن داراغلی
کؤنولده بنزی تا ائتدی تجلی
جمالیمدان گونش اولدو گیلئیلی

۳۷۲ منم بیراورکک اؤوکی اوخلانیبدیر
زمانه زندانیندا ساخلانیبدیر
سوای عشقین یئر آلسا قلبیم ایچره
دؤنوم یئتمیش ایکی ملّتده گبره

۳۷۳ در این آماجگه دنیای فانی
یکی اشکسته تیر بی پرستم
همه سوجم همه سوجم همه سوج
به گرمی چون فروزان آذرستم
۳۷۴ منم طاهر که در خونابه نوشی
محمد را کمینه چاکرستم.

« غزل سوم »
دلا در عشق تو صد دفترستم
که صد دفتر ز کونین ازبرستم
۳۷۵ منم آن بلبل گل نا شکفته
که آذر در ته خاکسترستم
دلم سوجه ز غصه ور بریجه
جفای دوست را خواهان‌ترستم
۳۷۶ مو آن عودم میان آتشستان
که این نه آسمانها مجمرستم
شد از نیل غم و ماتم دلم خون
به چهره خوشتر از نیلوفرستم

۳۷۳ بوفانی هریانی اوخ دونیامیزدا
سینیقجا بیر اوخام من سئودامیزدا
سوموک یانمیش بوتون یانمیش ایلیک ده
آلوولو بیر اوْدام من ایستی‌لیکده
۳۷۴ اوره‌کدن قانی آخمیش طاهرم من
بو ایشده احمده بیر چاکرم من .

« اوچونجو غزلین ترجمه‌سی »
کؤنول ! عشقینده یوز دفترلی‌یم من
جهاندان یوز کتاب ازبرلی‌یم من
۳۷۵ گولو آچیلمامیش بیر بولبولم من
کول آلتیندا اوْدام من کؤزلنرکن
یانارساگر اوره‌کَ یارین غمیندن
یارین جؤوری منه هر زاددان احسن
۳۷۶ آلوولار ایچره جانیم عودا بنزر
بو دوْققوز گؤی منیم چون اولدو مجمر
بو ماتم دریاسیندان قلب اولوب قان
اوزوم لیلفردن آرتیق شاد – خندان

۳۷۷ در این آلاله در کویش چو گلخن
به داغ دل چو سوزان اخگرستم
نه زورستم که با دشمن ستیزم
نه بهر دوستان سیم و زرستم
۳۷۸ زدوران گر چه پر بی جام عیشم
ولی بی دوست خونین ساغرستم
چرم دایم در این مرز و در این دشت
که مرغ خوگر باغ و برستم
۳۷۹ منم طاهر که از عشق نکویان
دلی لبریز خون اندر برستم .

« غزل چهارم »
مو آن مسکین تذرو بی پرستم
مو آن سوزنده شمع بی برستم
۳۸۰ همه در آشیان دیرم نشیمن
در این ویرانه مرغ بی پرستم
بدین مردانگی هستم چنان خوار
ته پنداری که بر سر معجرستم

۳۷۷ یانیندا لاله‌نی من خوار ساندیم
اوره‌کده سانکی اودلو بیر قیغیلجیم
نه دوشمن‌له وورو‌شمالی گوجوم وار
نه یولداشلاره اولدوم دؤولت و وار

۳۷۸ کئچیر هر چند عؤمروم خوش زاماندا
ولی یارسیز اوره‌ک قالمیش فغاندا
بو توریاقدا بو یورددا اوتلارام من
سینیشمیش بیر قوشام بو باغلار ایلن

۳۷۹ آدیم طاهر سنین عشقینده یاریم
ایچیمده قان دولو بیر قلب واریم.

« دؤردونجو غزلین ترجمه‌سی »
قانادلاری یولوق قرقاوولام من
یانان بیر شمع اولدوم اودلا نارکن

۳۸۰ خراب قالمیش یووایه من توش اولدوم
بو ویراندا قانادسیز بیر قوش اولدوم
بو غیرت لرله آلچا قلار یئریمدیر
باشیمدا سانکی معجر ده واریمدیر

۳۸۱ دلا نامرده آسایش نبینی

که مو تا جان ندادم وانرستم

دل از آلاله رویان سوته دیرم

از اینان در رگ و جان نشترستم

۳۸۲ مو از روز ازل طاهر بزادم

از آن رو نام بابا طاهرستم.

پایان

۳۸۱ کؤنول راحت اولارمی اؤلمه‌میشدن ؟
کی جانی وئرمه‌میش دینجلمه‌دیم من
کؤنول گول اوزلولردن کول تک اولموش
اولاردان جانیما نشترده دولموش

۳۸۲ ازل گوندن دوغولدوم چونکی طاهر
باباطاهر آدیم اوردان گلیبدیر.

سون

علاوه‌لر و آچیقلامالار [۱]

کتابداگلن قورآن آیه‌لری

کن : ۶، «اؤل» و «یاران» ، «وجودا گل» معناسیندادیر . قورآندا یئددی دفعه تکرار اولوبدور.مثال ایچون:**بدیع السموات والارض و اذا قضی امراً فانّما یقول له کن فیکون** (بقره – ۱۱۱) گؤیلرین و یئرین گؤزل یارادانی‌دیر ، بیر ایشه اراده ائدرسه اونا «اؤل» دئدیکده اولار

حمد : ۱۰ ، اؤیگو. گؤزل‌له‌مه ، مدح ، تعریف ، ثنا و بوکیمی معنالار داشی‌ییر . قورآنین ایلک سوره‌سی‌دیر اونا «فاتحة الکتاب» «ام‌الکتاب» «سبع‌المثانی» «کافیه» «اساس» «مناجات» «تعلیم‌المسئله» «الوافیه» و «الحمد» آدلاری دا وئریلیبدیر. آشاغیداکی آیه‌لردن عبارت‌دیر :

بسم‌الله الرحمن الرحیم . الحمدلله رب العالمین . الرحمن الرحیم . مالک یوم‌الدین .ایاک نعبد و ایاک نستعین . اهدناالصراط المستقیم . صراط الذین انعمت علیهم غیرالمغضوب علیهم ولاالضالین .

باغیشلایان رحم‌ائدن تانرینین آدی‌ایله. گؤزل‌له‌مه عالملرین بسله‌ینی تانریا. باغیشلایان رحم‌ائدن . امک گونونون ییه‌سی . سنه کیچیلریک سندن ایسه یاردیم دیلریک . بیزی دوز یولا یول قوْی . آجیقلاندیقلارینین نه‌ده آزقینلارین یوخ نعمت باغیشلادیقلارینین یولونا.

۱– کلمه‌لرین اؤنونده‌کی عددلر کلمه‌لر بولونان دوبیتی‌لرین نؤمره‌سینه اشاره‌دیر.

قل‌هوالله : ۱۰، توحید سوره‌سینین ایلک آیه‌سینه اشاره‌دیر بو سوره‌ده اوخویوروق : **بسم‌الله الرحمن الرحیم . قل هوالله احد . الله الصمد. لم یلد ولم یولد. ولم یکن له کفواً احد.** باغیشلایان رحم‌ائدن تانری‌نین آدی ایله. دئنه او بیر یالقیز تانری‌دیر. کیمسه‌یه ایشی دوشمه‌ین تانری‌دیر. دوغماییب و دوغولماییبدیر. و اونا اش هئچ بیر کیمسه یوخدور.

نصرٌ من الله : ۱۱۰، «صفّ» سوره‌سینین ۱۳ – جو آیه‌سینه اشاره‌دیر: **و اخری تحبونها نصرمن الله و فتح قریب و بشرالمؤمنین** – و باشقا سئودیگینیز بیر شئی آللاهین یاردیمی و عنقریب بیر غلبه‌دیر . مؤمن‌لره بشارت وئر .

یاویلنا : ۳۰۱ و ۳۱۲، قورآن کریمده آلتی دؤنه تکرار اولوبدور . مثال ایچون : **ولئن مسّتهم نفخة من عذاب ربک لیقولن یا ویلنا انّا کنّا ظالمین** (انبیاء–۴۷)

بسله‌ییجی‌نین عذابیندان بیرسازاق اونلارا توخونارکن «ای وای بیزه . نه ظالم ایدیک دئیه‌رلر.

لاتقنطوا : ۳۰۱ و ۳۱۲، **قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لاتقنطوا من رحمةالله ان‌الله یغفرالذنوب جمیعاً انه هوالغفورالرحیم** (زمر – ۵۴)

دئنه ای اؤزلرین اسراف ائدن قول‌لاریم ! آللاهین رحمتیندن اومود اوزمه‌یین دوغرودان دا آللاه گوناهلارین هامیسین باغیشلار . نیه‌کی او باغیشلاییجی‌دیر، رحم‌لی‌دیر .

قالوا بلی : ۳۱۲ ، **واذ اخذ ربک من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم و اشهدهم علی انفسهم الست بربکم قالوا بلی شهدنا ان تقولوا یوم القیامة انّا کنّا عن هذا غافلین .** (اعراف – ۱۷۱) بسله‌ییجی‌نین آدم اوغلانلاری واونلارین آرخالاریجا گلن نسیل‌لریندن اؤزلرین، اؤزلرینه شاهد توتاراق ایلقار آلماسینی خاطرلا : «من سیزین بسله‌ینیز دگیلم‌می ؟» دئدیکده «بلی بیز شاهدیک» دئدیلر . اولمایا کی قیامت گونو«بوندان خبرسیز ایدیک» دئیه‌لر.

شخص آدلاری

احمد : ۳۷۴ ، اولو پیغمبر حضرت محمد(ص)ین باشقا بیر آدی‌دیر. آیری آدلاریندان محمود، ابوالقاسم، طه (طاها)، یس (یاسین)، خاتم، امین، فاتح، منذر، ماحی و ...مثال گتیرمک اولار.

ایوب : ۵۶ و ۲۱۹ ، یعقوب علیه‌السلامین اولادلاریندان اولان بنی‌اسرائیل پیغمبرلریندن بیری‌دیر تخمیناً یوز ایل ابراهیم پیغمبردن قاباق یاشاییبدیر . آللاه تعالی اونو جور به جور بلا و مصیبت‌لر ایله امتحانا چکدی او ایسه هامیسین تحمل ائدیب آللاهیندان دؤنمه‌دی . بیر پارا دئییش‌لره گؤره اونون بدنینه قورد دوشوب و پیس وضعیتده قوخویورموش اونو شهردن چیخاریب اطراف داغلارین بیرینده یئرلشدیریرلر. آنجاق بیر پارا روایت‌لره گؤره بونون صحتی یوخدور . هر حالدا ایوب علیه‌السلامین آدی ادبیاتدا بلا، مصیبت، قادا و امتحان رمزی کیمی ایش‌لنیلیر.

اسرافیل : ۱۷۳ ، دؤرد بؤیوک ملایک‌دن بیری‌دیر . قالان اوچ ملک ایسه جبراییل (جبریل) میکاییل(میکال) و عزراییل(عزریل) دان عبارتدیر . روایته گؤره اسرافیلین بیر صور (شیپور – زیرنا) و واردیر . آخرالزماندا ، قیامت گونونون آستاناسیندا اونو بیر یول سسلندیرسه بوتون مخلوقات نه‌کی وار اؤله‌جک‌لر . ایکینجی سسلندیرمه‌ده ایسه یارانیشین ایلک گونوندن او زامانادک اؤلن‌لر هامیسی دیریلیب حاضر اولاجاقلار . ادبیاتدا اکثراً ایکینجی صور نظرده آلینیر و اسرافیل یا خود صور اسرافیل اؤلولری دیریلدن و اونلارا جان وئرن بیر وارلیق رمزی کیمی اورتایا چکیلیر.

باباطاهر : ۳۸۲ ، باخ طاهرین شرحینه

حسن : ۵۶ . ایکینجی امام و علی علیه‌السلامین بؤیوک اوغلودور . هجرتین ۵۰ – جی ایلینده معاویه‌نین تحریکی‌ایله اؤز حیات یولداشی «جعده بنت اشعث» ین الی‌ایله زهر یئییب و شهید اولموشدور . مزاری بقیع مزارلیغیندادیر .

حسین : ۵۶، امامِلارین اوچونجوسو ، اون دؤرد معصومون بئشینجی‌سی و امام علی علیه‌السلامین ایکینجی اوغلودور . ابوعبدالله و سیدالشهدا اونون لقب‌لریندن‌دیر . کوفه اهلینین یالان وعده‌لری اساسدا اونلارا دوغرو گئدرکن یالقیز قالیب و یالنیز یئتمیش ایکی نفر ایله هجرتین ۶۱ – جی ایلینده کربلا چؤلونده شهادته چاتمیشدیر.

حلاج : ۳۵۷ ، حسین‌بن منصور حلاج هـجرتین اوچـونجو عـصرینین تـانینمیش عارفلریندن‌دیر «اناالحق» دئدیگینه گؤره اونو یاخالاییب سگگیز ایل حبسده ساخلایاندان سونرا عباسی خلیفه‌لریندن «المقتدر» دؤورونده اونو حبسدن چیخاردیب مین شاللاق ووراندان سونرا ال‌لرین و قوْل‌لارین کسیب جسدین اؤددا یاندیرمیشلار.

خسرو : ۳۰۳ ، خســرو پــرویز ، انـوشیروانـین نـوه‌سی و ایـرانـین قـدرتلی پادشاهلاریندان‌ایمیش اونونلا «سـریانی» قـیزی «شـیرین» بـاره‌سینده مـختلف داسـتانلار یارانمیشدیر ایکی آیری خسرودا واردیر . اشکانی پادشاهلاریندان روم امپراتورو «تراژان»لا دؤیوشن پادشاهین دا آدی خسرودور . ها بئله انوشیروانین اؤزونه ده خسرو دئییلیب ، آنجاق مشهور اولان خسرو انوشیروانین نوه‌سی خسرو پرویزدیر. بورادا گلن خسرو خاص بیر شخصه اشاره اولمایاراق مطلق «پادشاه» معناسی داشی‌ییر و بورادا «ایهام» صنعتی ایشلنیبدیر.

رضا : ۱۵ ، سگگیزینجی معصوم امام‌دیر . مأمونون فشارلاری نتیجه‌سینده اونـون ولیعهدلیگینی‌قبول ائدیر آنجاق چوخ مدت کئچمه‌دن ائله اونون الینده مسموم اولوب شهادته چاتیر. مزاری خراساندادیر.

سام : ۴۲ ، شاهنامه‌یه گؤره نریمانین اوغلو، زالین آتاسی و رستمین باباسی‌دیر.

سلیمان : ۳۱۴ ، داوود پیغمبرین اوغلو و بنی اسرائیلین قدرتلی پادشاهلاریندان بیری و عین حالدا آللاه ائلچی‌سی ایمیش ۱۰ عصر میلاددان قاباق یاشاییرمیش . انسان، اجنه، قوشلار و وحشی حیوانلار اونون اطاعتینده ایمیش‌لر و بـئله مشـهور اولوبـدورکی سـلیمان پیغمبرین اوزوگونون قاشیندا «اسم اعظم» اولدوغونا گؤره خارق‌العاده بیر قدرتی وار ایمیش .

شیرین : ۳۰۳ ، دئییلن‌لره گؤره گؤزل‌لیکده تایی بولونمایان بیر قیز ایمیش . خسرو پرویز ها بئله فرهاد اونا عاشق اولورلار. خسرو پرویز فرهادی مشغول ائتمکدن اؤترو اونا داغلاری (اوجمله‌دن بیستون داغلارینی) قازماغی تکلیف ائدیر . بو ایسه چوخلو داستانلارین یارانماسینا سبب اولموشدور . البته بوراداکی «شیرین» ایهام شکلینده گلیب و اؤز لغوی معناسین داشی‌ییر.

طاهر : ۲، ۶، ۱۶، ۹۹، ۱۸۹، ۳۷۰، ۳۷۴، ۳۷۹، ۳۸۲، معنادا «پاک» ، «تمیز» «آرینمیش» معناسینداادیر . کتابین مؤلفی‌دیر و شرحی مقدمه‌ده گلیب .

فریدون : ۳۳۳ ، بوراداکی فریدون ظاهراً باباطاهرین اوغلودور و بو دوبیتی اونون اؤلومو مناسبتینه قوشولوبدور . شاهنامه‌ده‌ده دمیرچی «کاوه»نین گوجوایله ضحاکی تختدن سالیب پادشاهلیغا چاتان شخصین آدی فریدون‌دور .

فریدون اوغلو : ۳۵۹،۳۴۶ ، بوراداکی فریدون ایسه باباطاهرین آتاسی‌دیر و فریدون اوغلودان منظور باباطاهرین اؤزودور.

لیلی : ۵۳، ۶۳، ۶۵، ۷۴، ۱۷۹، ۳۳۳، بیر عرب قیزی‌دیر . قئیس آدیندا بیر اوغلان اونا عاشق اولور و اونون عشقیندن ده‌لی اولوب چؤل‌لره دوشور و مجنون آدلانیر . حکیم نظامی (فارسجا) و حکیم فضولی (تورکجه) اونلارین داستانلارین نظمه چکیبلر.

محمد (ص) : ۱۶، آللاه تعالا طرفیندن گؤندریلمیش یوز ییرمی دؤرد مین پیغمبرین سونونجوسو و اسلام پیغمبری‌دیر.

مجنون : ۲۲، ۵۳، ۶۳، ۶۵، ۷۴، ۱۷۹، ۳۳۳، باخ لیلی‌نین شرحینه

نریمان : ۴۲، باخ «سام»ین شرحینه

هاروت : ۹۳ ، ملایکه‌دن بیری ایمیش «ماروت» آدلی باشقا بیر ملک ایله امتحان ایچون یئره ائنیب و انسان دونونا دوشموشلر ، آنجاق بؤیوک گوناهلارا مرتکب اولاراق بابلده باش آشاغی ، بیر قویودان سالاندیریلمیشلار .

یعقوب : ۲۱۹، اسحاق پیغمبرین اوغلو، ابراهیم پیغمبرین نوەسی ، یوسف پیغمبرین آتاسی و اؤزوده آللاه ائلچی‌سی‌ایمیش . اسرائیل آدینادا مشهوردور.

یوسف : ۴۴، یعقوب پیغمبرین اوغلودور . قارداشلاری اونو قویویا سالیرلار ، یولدان کئچن‌لر اونو نجات وئریب «پوتیفار» آدلی مصر عزیزینه ساتیرلار. مصر عـزیزینین آروادی «زلیخا» اونا وورولدوقدا یوسف بیله‌سینه «یوخ» «دئیه‌رکن اونو ارینین یانیندا پـیس‌له‌ییب دوستاق ائتدیریر . نهایتده دوستاقدان قورتولارکن مصر عزیزی و فـرعونون وزیـری اولاراق یعقوب و اونون قبیله‌سین مصره چـاغیریب «سـینا» یـاریم آداسـیندا (شـبه جـزیره‌سینده) یئرلشدیریر.

یئر آدلاری

Həmədanlı

BABA TAHiRRiN DiVANI

(Azərbaycan türkcəsində)

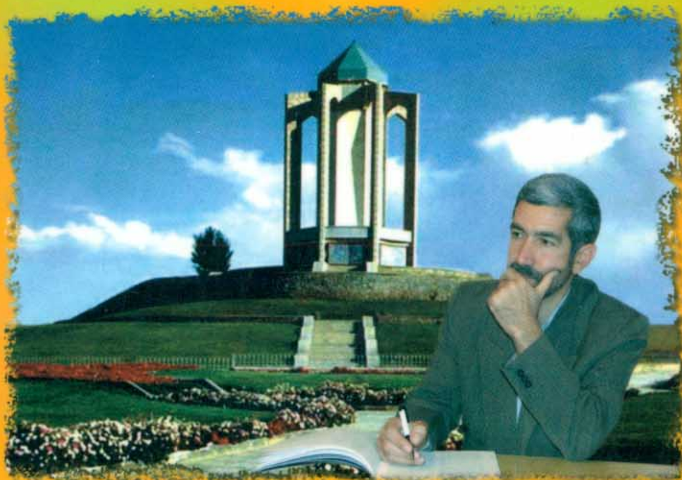
Çevirən : Bəhram Əsədi

طرح: لطیف نیرو بخت

Həmədanlı

BABA TAHİRİN DİVANI

(Türkcə tərcüməsi ilə)

قوجامیز سؤزلرین نیسگیللی‌یازدی
سؤزون گاه پرده‌لی گاه بللی یازدی
باباطاهر منیم بارماقلاریم لا
یئتی دیوانینی تورک دیللی یازدی

Çevirən : Bəhram Əsədi

ISBN: 964-95129-7-7
9789649512983

